

**MİKROTONAL GİTARA İLİŞKİN ÖĞRENME
İHTİYAÇLARININ BELİRLENMESİ VE
BAŞLANGIÇ SEVİYESİ İÇİN BİR REPERTUVAR
ÖNERİSİ**

Emre ŞENGÜN
Yüksek Lisans Tezi
Danışman Dr. Öğr. Üyesi Sami Emrah GEREKTEN
Şubat, 2024
Afyonkarahisar

TC
AFYON KOCATEPE ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
MÜZİK ANABİLİM DALI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

MİKROTONAL GİTARA İLİŞKİN ÖĞRENME
İHTİYAÇLARININ BELİRLENMESİ VE BAŞLANGIÇ
SEVİYESİ İÇİN BİR REPERTUVAR ÖNERİSİ

Hazırlayan
Emre ŞENGÜN

Danışman
Dr. Öğr. Üyesi Sami Emrah GEREKTEN

İkinci Danışman
Prof. Dr. Tolgahan ÇOĞULU

AFYONKARAHİSAR 2024

ETİK VE BİLİMSEL İLKELER SORUMLULUK BEYANI

Yüksek Lisans tezi olarak sunduğum “**Mikrotonal Gitara İlişkin Öğrenme İhtiyaçlarının Belirlenmesi ve Başlangıç Seviyesi İçin Bir Repertuvar Önerisi**” adlı çalışmanın, tarafımdan bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurmaksızın yazıldığını ve yararlandığım eserlerin kaynakçada gösterilen eserlerden oluştuğunu, bunlara atıf yapılarak yararlanmış olduğumu belirtir ve bunu onurumla doğrularım.

04/03/2024

İmza

Emre ŞENGÜN

T.C.
AFYON KOCATEPE ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

ENSTİTÜ ONAYI

Öğrencinin	Adı- Soyadı	Emre ŞENGÜN
	Numarası	2200651023
	Anasanat Dalı	Müzik
	Programı	Müzik
	Program Düzeyi	☒ Yüksek Lisans ☐ Doktora ☐ Sanatta Yeterlik
Tezin Başlığı	Mikrotonal Gitara İlişkin Öğrenme İhtiyaçlarının Belirlenmesi ve Başlangıç Seviyesi İçin Bir Repertuvar Önerisi	
Tez Savunma Sınav Tarihi	29.02.2024	
Tez Savunma Sınav Saati	11.00	

Yukarıda bilgileri verilen öğrenciye ait tez, Afyon Kocatepe Üniversitesi Lisansüstü Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliği'nin ilgili maddeleri uyarınca jüri üyeleri tarafından değerlendirilerek ☒oy birliği – ☐oy çokluğu ile kabul edilmiştir.

Prof. Dr. Hacı İbrahim DELİCE
MÜDÜR

Bu tez, Enstitü Müdürlüğüne kontrol edilerek, elektronik imza kullanılarak onaylanmıştır.

ÖZET

MİKROTONAL GİTARA İLİŞKİN ÖĞRENME İHTİYAÇLARININ BELİRLENMESİ VE BAŞLANGIÇ SEVİYESİ İÇİN BİR REPERTUVAR ÖNERİSİ

Emre ŞENGÜN

AFYON KOCATEPE ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

MÜZİK ANASANAT DALI

Şubat, 2024

Danışman: Dr. Öğr. Üyesi Sami Emrah GEREKTEN

Mikrotonal gitara (MG) ilişkin farkındalığın klasik ve diğer gitar türlerine kıyasla yalnızca ülkemizde değil, dünya genelinde de son dönemde daha hızla arttığını varsayabiliriz. Bu araştırma MG pratiklerine yönelik öğrenme ihtiyaçlarını belirlemeyi ve bu ihtiyaçların genel özelliklerini betimlemeyi amaçlamıştır. Araştırma nitel paradigma çerçevesinde hazırlanmış sosyal medya etnografisine dayalı bir netnografi çalışmasıdır. MG'ye ilişkin öğrenme ihtiyaçlarının belirlenmesinde müzikle ilgilenen insanların sosyal medya kullanımı ve ekonomiklik gibi avantajlarından hareket ederek bu desen tercih edilmiştir. Araştırmada veri çeşitliliğini sağlayabilmek için iki tür veriden istifade edilmiştir. Birinci tür veri, YouTube platformu zemininde yer alan MG'ye ilişkin öğrenme ihtiyaçlarını belirten video yorumlarıdır. İkinci tür veri ise MG icra kişilerden görüşme tekniğiyle elde edilen öğrenme ihtiyaçlarına ilişkin belirten verilerdir. Netnografi yöntemi ve görüşme tekniği aracılığıyla elde edilen nitel veriler sonrasında içerik analizine tabi tutulmuştur. Araştırma verilerinin analizinde nitel veri analiz programı MaxQda Analytics Pro 2020 programı kullanılmıştır. Araştırmada veriler MG çalgısına ilişkin genel bilgi ihtiyaçları temasına ilişkin bulgular ve öğrenme-öğretme ve icra süreçlerine ilişkin bilgi ihtiyaçlarına ilişkin bulguları şeklinde sınıflandırılmış ve kategorilere ilişkin kod-kategori haritaları, frekans ve yüzde dağılım tabloları belirtilmiştir. Üçüncü alt problem ise MG için eser temelli öğretim hedefleyen başlangıç seviyesi MG öğretiminde kullanılabilecek bir repertuvar modeli sunulmuştur. Araştırma sonucunda MG'ye ilişkin bilgi ihtiyaçlarının belirlenmesinde ve icra hususunda çok sayıda işitsel, görsel ve basılı materyallere ihtiyaç olduğu betimlenmiştir. Belirlenen öğrenme ihtiyaçları doğrultusunda başlangıç seviyesi MG öğretimine dönük bir repertuvar önerisi sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Mikrotonal gitar, Öğrenme ihtiyaçları, Netnografi, Mikrotonal müzik, Mikrotonalite.

ABSTRACT

DETERMINATION OF LEARNING NEEDS RELATED TO MICROTONAL GUITAR AND A REPERTOIRE SUGGESTION FOR BEGINNER LEVEL

Emre ŞENGÜN

AFYON KOCATEPE UNIVERSITY

INSTITUTE OF SOCIAL SCIENCES

DEPARTMENT OF MUSIC

February, 2024

Advisor: Asst. Prof. Sami Emrah GEREKTEN

It can be assumed that the awareness of microtonal guitar (MG) has recently increased more rapidly compared to classical and other guitar types not only in our country but also worldwide. This research aims to identify the learning needs for MG practices and to describe the general characteristics of these needs. The research is a netnography study based on social media ethnography prepared within the framework of qualitative paradigm. In determining the learning needs related to MG, this design was preferred based on the advantages of people interested in music such as social media usage and economy. In order to provide data diversity in the research, two types of data were utilised. The first type of data is the video comments on the YouTube platform indicating the learning needs for MG. The second type of data is the data indicating the learning needs obtained from the MG practitioners through the interview technique. The qualitative data obtained through netnography method and interview technique were then subjected to content analysis. The qualitative data analysis programme MaxQda Analytics Pro 2020 was used to analyse the research data. In the study, the data were classified as findings related to the theme of general information needs related to the MG instrument and findings related to information needs related to learning-teaching and performance processes, and code-category maps, frequency and percentage distribution tables related to the categories were presented. The third sub-problem is to present a repertoire model that can be used in beginner level MG teaching aiming at artefact-based teaching for MG. As a result of the research, it was described that there is a need for a large number of audio, visual and printed materials in determining the information needs related to MG and in terms of performance. In line with the identified learning needs, a repertoire proposal for beginner level MG teaching is presented.

Keywords: Microtonal guitar, Netnography, Microtonal music, Microtonality, Learning needs.

ÖN SÖZ

Beni mikrotonal gitar alanına yönlendiren değerli hocam sayın Dr. Öğr. Üyesi Sami Emrah Gerekten, bu süreçte her zaman yanımda olmuş, akademik gelişimimde bana büyük bir destek vermiş ve kişisel manada ilham kaynağım olmuştur. Kendisine minnettarım.

Mikrotonal gitar alanının öncü ismi Prof. Dr. Tolgahan Çoğulu, ikinci danışmanlığımı kabul ederek süreçte bana sunduğu bilgilerle ve rehberlikle büyük bir katkı sağlamıştır. Kendisine teşekkür ederim.

Tez jürimde yer alarak kıymetli dönütler sunan ve tezimin niteliğinin artmasına vesile olan sayın Prof. Dr. Mehmet Safa Yeprem'e ve Prof. Dr. Çağhan Adar'a teşekkür ederim.

Tez dönemim boyunca kendisinden her yönden istifade ettiğim bana yardımını hiçbir zaman eksik etmeyen ve tezin olgunlaşma sürecinde de yanımda olan kıymetli hocam sayın Dr. Öğr. Üyesi Bilgütay Kaan Öztürk'e teşekkürü bir borç bilirim.

Tolgahan Çoğulu ile tanışmama vesile olan sayın, Doç. Dr. Sinan Ayyıldız'a teşekkür ederim.

Araştırma sürecimde bana engin tecrübeleriyle ve kıymetli yönlendirmeleriyle katkı sunan sayın, Prof. Dr. Gökay Yıldız'a, Doç. Dr. Emre Ünlenen'e, Süleyman Hakan Görener'e, Alper Yakın'a, Öğr. Gör. Bahar Adıgüzel Sala'ya, Öğr. Gör. Tufan Kurdoğlu'na ve Tony Italia'ya teşekkürlerimi sunarım.

Tüm bu zorlu süreçte desteklerini her zaman hissettiğim aileme minnettarım.

Emre ŞENGÜN
2024, Afyonkarahisar

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
ETİK VE BİLİMSEL İLKELER SORUMLULUK BEYANI	ii
ENSTİTÜ MÜDÜRLÜĞÜ ONAYI	iii
ÖZET	iv
ABSTRACT	v
ÖNSÖZ	vi
İÇİNDEKİLER	vii
TABLolar LİSTESİ	ix
ŞEKİLLER LİSTESİ	x
SİMGELER VE KISALTMALAR DİZİNİ	xi
GİRİŞ	1

BİRİNCİ BÖLÜM

MİKROTONALİTE

1. MİKROTON VE MİKROTONALİTE KAVRAMI	2
2. DÜNYADA MİKROTONAL MÜZİKLER	2
3. GİTARDA MİKROTONAL YAKLAŞIMLAR VE KISA BİR TARİHÇE	3
3.1. MİKROTONAL GİTARDA TAMPEREMAN YAKLAŞIMLARI	3
3.2. FARKLI YAKLAŞIMLARDA YAPILAN MİKROTONAL GİTAR İCRALARI ..	4
4. MİKROTONAL GİTAR TASARIMLARI	4
5. ARAŞTIRMANIN ARKA PLANI	5
6. İLGİLİ LİTERATÜR	6
6.1. MİKROTONAL GİTARA İLİŞKİN LİTERATÜR	6
6.2. NETNOGRAFİ YÖNTEMİ KULLANILAN MÜZİK LİTERATÜRÜ	7
6.3. MÜZİK VE ÇALGI ÖĞRETİMİNDE ÖĞRENME İHTİYAÇLARI LİTERATÜRÜ	8

İKİNCİ BÖLÜM

AMAÇ ÖNEM VE HİPOTEZLER

1. ARAŞTIRMANIN AMACI VE ÖNEMİ	9
2. ARAŞTIRMANIN SINIRLILIKLARI	9
1. ARAŞTIRMANIN TEMEL PROBLEMİ VE ALT PROBLEMLERİ	9

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

YÖNTEM

1. ARAŞTIRMA DESENİ	11
2. VERİLERİN TOPLANMASI	11
2.1. ARAŞTIRMANIN ÖRNEKLEMİ	11
2.2. ÇALIŞMA GRUBU	12
3. VERİ TOPLAMA SÜRECİ	13
3.1. NETNOGRAFİK VERİLERİN TOPLANMASI	13
3.2. GÖRÜŞME VERİLERİNİN TOPLANMASI	14

3.3. REPERTUVAR MODELİNİN OLUŞTURULMASI SÜRECİNE İLİŞKİN VERİLERİN TOPLANMASI	15
4. VERİLERİN ANALİZİ	19
5. GEÇERLİLİK VE GÜVENİLİRLİK	20

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

BULGULAR

1. BİRİNCİ ALT PROBLEME İLİŞKİN BULGULAR.....	21
1.1. MİKROTONAL GİTAR ÇALGILARINA DÖNÜK GENEL BİLGİ İHTİYAÇLARI TEMASINA İLİŞKİN BULGULAR.....	21
2. İKİNCİ ALT PROBLEME İLİŞKİN BULGULAR	31
2.1. MİKROTONAL GİTAR ÇALGISININ ÖĞRENME-ÖĞRETME VE İCRA SÜREÇLERİNE İLİŞKİN BİLGİ İHTİYAÇLARI TEMASINA İLİŞKİN BULGULAR.....	31
3. ÜÇÜNCÜ ALT PROBLEME İLİŞKİN BULGULAR	42
3.1. TÜRKÎ 1 (TÜRKÎ CANSİNER HALİFE BERAY-I MEDH HASEN) EDİSYONUNUN YARATIMINA İLİŞKİN BULGULAR	43
3.2. TÜRKÎ 2 (TÜRKÎ BERAY-I AŞK) EDİSYONUNUN YARATIMINA İLİŞKİN BULGULAR.....	47
3.3. TÜRKÎ 3 (TÜRKÎ) EDİSYONUNUN YARATIMINA İLİŞKİN BULGULAR ...	51
3.4. TÜRKÎ 4 (TÜRKÎ BERÂY-I KANLI KAVAK) EDİSYONUNUN YARATIMINA İLİŞKİN BULGULAR	54
3.5. TÜRKÎ 5 (TÜRKÎ BERAY-I DERVİŞ) EDİSYONUNUN YARATIMINA İLİŞKİN BULGULAR	58
TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER.....	62
KAYNAKÇA.....	67
EKLER	75
ÖZGEÇMİŞ	80

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1. Microtonal Guitar-Tolgahan Çoğulu YouTube Kanalına İlişkin Sayısal Bilgiler Tablosu	12
Tablo 2. Çalışma Grubuna İlişkin Demografik Bilgiler Tablosu	12
Tablo 3. Uzman Grubuna İlişkin Demografik Bilgiler Tablosu.....	13
Tablo 4. Mikrotonal Gitara Dönük Öğrenme İhtiyaçları Form Tablosu	15
Tablo 5. Repertuvar Örnekleminde Yer Alan Ali Ufki Türkîleri Tablosu	16
Tablo 6. Uzman Grubu Görüşme Formu Tablosu	16
Tablo 7. Mikrotonal Gitara İlişkin Öğrenme İhtiyaçları Tablosu	19
Tablo 8. Mikrotonal Gitar Çalgısına İlişkin Genel Bilgi İhtiyaçlar Temasına İlişkin Kategori ve Kodların Frekans ve Yüzde Dağılımı Tablosu	21
Tablo 9. Mikrotonal Gitar Çalgısının Öğrenme-Öğretme ve İcra Süreçlerine İlişkin Bilgi İhtiyaçları Tablosu	31
Tablo 10. Farklı kaynaklarda Türkî 1'e (Türkî Cânsiner Hâlife Berây-ı Medh Hasen) İlişkin Görseller ve Araştırmacının Taslak Edisyonuna İlişkin Tablo	43
Tablo 11. Türkî 1'e İlişkin Değiştirilen ve Revize Edilen Ölçülere İlişkin Uzman Görüş ve Önerileri Tablosu	44
Tablo 12. Farklı kaynaklarda Türkî 2'ye (Türkî Beray-ı Aşk) İlişkin Görseller ve Araştırmacının Taslak Edisyonuna İlişkin Tablo.....	47
Tablo 13. Türkî 2'ye İlişkin Değiştirilen ve Revize Edilen Ölçülere İlişkin Uzman Görüş ve Önerileri Tablosu	48
Tablo 14. Farklı Kaynaklarda Türkî 3'e (Türkî) İlişkin Görseller ve Araştırmacının Taslak Edisyonuna İlişkin Tablo.....	51
Tablo 15. Türkî 3'e İlişkin Değiştirilen ve Revize Edilen Ölçülere İlişkin Uzman Görüş ve Önerileri Tablosu	52
Tablo 16. Farklı Kaynaklarda Türkî 4'e (Türkî Berây-ı Kanlı Kavak) İlişkin Görseller ve Araştırmacının Taslak Edisyonuna İlişkin Tablo	54
Tablo 17. Türkî 4'e İlişkin Değiştirilen ve Revize Edilen Ölçülere İlişkin Uzman Görüş ve Öneriler Tablosu	55
Tablo 18. Farklı Kaynaklarda Türkî 5'e (Türkî Beray-ı Derviş) İlişkin Görseller ve Araştırmacının Taslak Edisyonuna İlişkin Tablo.....	58
Tablo 19. Türkî 5'e İlişkin Değiştirilen ve Revize Edilen Ölçülere İlişkin Uzman Görüş ve Önerileri Tablosu	59

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1. Araştırmanın İşlem Basamakları	17
Şekil 2. Mikrotona Gitar Çalgısına İlişkin Genel Bilgi İhtiyaçları Tema, Kod-Kategori Hiyerarşi Haritası	22
Şekil 3. Çalgının ve Bölümlerinin Teminine İlişkin Bilgi İhtiyaçları Kod-Kategori Hiyerarşi Haritası	23
Şekil 4. Çalgısal Bilgiler İhtiyacı Kategorisine İlişkin Kod-Kategori Hiyerarşi Haritası	24
Şekil 5. Mikrotonal Gitarın Diğer Çalgılarla Olan Benzerlik Farklılıklarına İlişkin Kod- Kategori Hiyerarşi Haritası	28
Şekil 6. MG Çalgısının Öğrenme, Öğretme ve İcra Süreçlerine İlişkin Tema, Kod- Kategori Hiyerarşi Haritası	32
Şekil 7. Teorik Bilgi İhtiyacı Kategorisine İlişkin Kod-Kategori Hiyerarşi Haritası.....	33
Şekil 8. Öğretim Materyalleri İhtiyacı Kategorisine İlişkin Kod-Kategori Hiyerarşi Haritası.....	36
Şekil 9. Ek Perdeler İhtiyacı Kategorisine İlişkin Bilgi İhtiyaçları Kod-Kategori Hiyerarşi Haritası.....	39
Şekil 10. Teknik Bilgiler İhtiyacı Kategorisine İlişkin Kod-Kategori Hiyerarşi Haritası	41
Şekil 11. Türkî 1 Türkî Cânsiner Hâlife Berây-ı Medh Hasen Mikrotonal Gitar Edisyonu	46
Şekil 12. Türkî 2 Türkî Berây-ı Aşk Mikrotonal Gitar Edisyonu.....	50
Şekil 13. Türkî 3 Türkî Mikrotonal Gitar Edisyonu.....	53
Şekil 14. Türkî 4 Türkî Berây-ı Kanlı Kavak Mikrotonal Gitar Edisyonu	57
Şekil 15. Türkî 5 Türkî Berây-ı Derviş Mikrotonal Gitar Edisyonu	61

SİMGELER VE KISALTMALAR DİZİNİ

%: yüzde

&: ve

f: Frekans

AMG: Ayarlanabilir Mikrotonal Gitar

G: Görüşmeci

MG: Mikrotonal Gitar

MSS: Mecmua-1 Saz-ü Söz

12 TET: 12 Ton Eşit Tampereman

U: Uzman

Y: Yorumcu

y.n: Yazar Notu

GİRİŞ

Müzik sahip olduğu soyut özellikler nedeniyle kendini sürekli değiştiren ve yenilenerek dönüşen bir olgudur. İnsanlar belirli sebepler ve arayışlar sonucunda çalgılarını ve müziklerini sürekli olarak geliştirmiş ve değiştirmişlerdir. Bu durum, sürekli bir değişim ve gelişim sürecini gündeme getirmiştir. Bu arayışların yansıma gösterdiği alanlardan biri de çalgısal, tınısal, modal-makamsal müzikler olmuştur.

Her bir arayış belirli bir ihtiyaca dayalı olarak gelişmiş ve bu ihtiyaçlar çok çeşitli karakteristik özellikler göstermiştir. İhtiyaçlara göre oluşturulan müzik ve çalgı tasarımları, bir sonraki çalgı veya müziğin yaratımını tetiklemiştir. İnsanların bu yeniliklere verdiği tepkiler genellikle kültürel ve pedagojik ihtiyaçlarının giderilmesine bağlı olarak oluşmuştur.

İnsanlar öncelikle doğadaki doğal seslere ve aralıklara ulaşabilmek amacıyla gitarda tınısal arayışlara girişmişlerdir. Ardından farklı coğrafyalarda farklı modal/makamsal yapıların kullanılabilirliği konusunda bir zenginlik keşfetmişlerdir. 12 TET'e dayalı ses sistemi dışındaki sistemlere olan merak, insanları yeniliğe ve mikrotonal anlamda farklı arayışlara yönlendirmiştir. Bu durum gitar çalgısında mikrotonal ihtiyaçları giderebilecek tasarımların gündeme gelmesine neden olmuştur. Tüm bu süreçlerin temelde insan algılarına ve ihtiyaçlarına odaklandığı bilinmektedir.

Araştırmanın birinci bölümünü oluşturan kısımda mikroton ve mikrotonalite kavramı, dünyada mikrotonal müzikler, gitarda mikrotonal yaklaşımlar, mikrotonal gitar tasarımları, ilgili literatür ve araştırmanın arka planından bahsedilmiştir. İkinci bölümde, araştırmanın amacı ve önemi, sınırlılıkları, temel problemleri ve alt problemleri sunulmuştur. Üçüncü bölümde ise araştırma deseni, verilerin toplanması, araştırma örnekleme, çalışma grubu, veri toplama süreci, netnografik verilerin toplanması, görüşme verilerinin toplanması repertuvar modelinin oluşturulması sürecine ilişkin verilerin toplanması, verilerin analizi, geçerlilik ve güvenilirliğe ilişkin bilgiler aktarılmıştır. Dördüncü bölümde ise netnografi ve görüşme tekniği ile elde edilen MG icracılarının çalgıya ilişkin genel bilgi ihtiyaçları temasındaki öğrenme ihtiyaçlarına ilişkin ifadelerinin yer aldığı bulgular sunulmuştur. Son kısımda ise hazırlanma sürecinde uzman görüşlerinden yararlanılan ve araştırmacı tarafından MG için eser temelli öğretim hedefleyen başlangıç seviyesi MG öğretiminde kullanılabilecek bir repertuvar modeli ilgililere sunulmuştur.

BİRİNCİ BÖLÜM

MİKROTONALİTE

1. MİKROTON VE MİKROTONALİTE KAVRAMI

‘Mikroton’ yaygın olarak bir yarım tondan küçük ses aralıkları (Parncutt, & Cohen, 1995; Öner Türk, 2015; Dedeoğlu, 2019; Kılıç, 2022) olarak tanımlanır ve mikrotonal müzikler bu küçük ses aralıklarına dayanır. Mikrotonalite, oktavdaki on iki sesin iki, üç, dört ve daha fazla sayıda çarpması ile oluştuğundan yarım tonların eşitliğini bozan bir olguyu gündeme getirmiştir (Hasegawa, 2019). Mikrotonal müzik pratiklerinin tarihi oldukça eskiye dayanmakla (Çoğulu ve Beşiroğlu, 2013; Narushima, 2017; Çil, 2018) birlikte ve günümüzde de müzikal dağarcıklarını genişletmek için yeni melodik ve armonik arayışlar içine giren çağdaş müzisyenler arasında hızla büyümeye devam eden bir alan olarak kendini göstermektedir (Narushima, 2017).

2. DÜNYADA MİKROTONAL MÜZİKLER

Mikrotonal pratikler, Orta Doğu ve Asya’dan, Orta ve Doğu Avrupa’ya kadar farklı coğrafyalarda benimsenmiştir (Stefanija & Stanevičiūtė 2020; Eren & Güven 2022). Batı müzik dünyasındaki 12 ‘eşit aralıklı’ perdeden oluşan 12 ton sistemine dayalı müziğin yaygınlaşmasından önce Rönesans ve Barok döneminde birçok mikrotonal müzik türünün kullanıldığı üretilere sahne olmuştur (Marcheschi, 2021). Batı’da kesin bir başlangıç tarihi bilinmemekle birlikte, özellikle 16. ve 17. yy. bestecileri tarafından mikrotonalitenin çalışılmaya başlandığı (Keislar, 1987) ve 20. yy.da bu alana dönük yeni algıların oluştuğu (Ader, 2009) aktarılır. Rönesansta ise araton (meantone) adını taşıyan ve klavsen müziği ve Ortadoğu tamperemanı olarak adlandırılan bir yaklaşımla bu durum süregelmiştir (Meffen, 1973). Mikrotonal müziğin gelişimine 19. yüzyıla kadar olan dönemde Jean le Rond D'Alembert, Daniel Bernoulli, Joseph Fourier, Hermann von Helmholtz, 20. yüzyılda ise Paris'te Ivan Wyschnegradsky, Çek Cumhuriyeti'nde Alois Hába, Almanya'da Jörg Mager, Richard Stein ve Willi Möllendorf gibi isimlerin önemli katkılar sunduğu bilinmektedir (Stefanija & Stanevičiūtė, 2020).

Doğu dünyasında da farklı toplulukların mikrotonal müzikler alanında farklı üretimler gerçekleştirdikleri ve farklı mikrotonal aralıklara dayalı sistemler kullandıkları bilinmektedir. Örneğin, Fars müziği oktavları 24 çeyrek tona (24 eşitlik) bölen bir

sistemi¹, Arap müziği 16 tonlu (16 eşitlik) bir sistemi kullanır ve Çinliler ise 12 tonlu sistemin (12 eşitlik) farklı bir formunu kullanırlar (McClay, 2014). Mikrotonal üretimleri bulunan çok sayıda isim arasında Rusya'da Georgy Rimsky-Korsakov, Arthur Lourie ve Arseny Avraamov gibi bestecilerin (Stefanija & Stanevičiūtė, 2020), Çin'de ise Zhu Zaiyu, Jing Fang, Qian Lezhi, Wang Guangqi gibi isimlerin geleneksel mikrotonal müziğinin gelişmesinde katkı sunan sanatçıların (Chow, 2019) arasında olduğu görülür.

Mikrotonal müziğin Doğu'daki bir diğer önemli coğrafyası ise Mezopotamya ve Arap yarımadası olmuştur. Mac Erlaine (2009), Safi Al-Din (1252-1334) gibi kuramcılarının geliştirdiği farklı akortlardan ve makamlardan bahsederken bu makamların mikrotonal tonlamaları sıkça kullandığı görülür ve Batı müziğinin armonik kurallarından çok farklı bir ses dünyasına sahip olduğu anlaşılmaktadır. Öte yandan, Anadolu coğrafyası da mikrotonal ve makamsal müziklerin etkililiğinin yüksek olduğu önemli bir kültür ve müzik coğrafyasıdır. Anadolu makam müziği, halk musikisinin ve Osmanlı/Klasik Türk musikisi sahip olduğu makamsal ve terkibi zenginlik ile oldukça dikkat çekicidir (Güray, 2012; Benetos & Holzapfel, 2013; Gürel, 2021; Öztürk, 2022).

3. GİTARDA MİKROTONAL YAKLAŞIMLAR VE KISA BİR TARİHÇE

Mikrotonal müziklerin farklı çalgılarda icra edilebilmesi için yeni arayışlar gündeme gelmiş ve bunun için çeşitli çalgılar geliştirilmiştir (Chadwin, 2019; Forkert, 2020). Bu çalgılardan biri ise gitar olmuştur. Mikrotonları gitara uyarlamak için birçok luthiyer, icracı ve akademisyen, perdesiz, sabit ve perdeleri ayarlanabilen mikrotonal gitarlar tasarlamışlardır (Özkan ve Dönmez, 2014; Alakavuklar, 2020; Castilla-Ávila, 2021).

3.1. MİKROTONAL GİTARDA TAMPEREMAN YAKLAŞIMLARI

Stoess'a (1987) göre oktavin farklı bölünmelerine dayanan 3 adet tarihi mikrotonal akort yaklaşımı bulunur. Bunlar, araton (meantone), tam tınlamalı ses sistemi (just intonation), uygun tampereman (well temperament) dir. Araton (meantone) yaklaşımı, 1523 yılında P. Aaron tarafından tanımlanmıştır ve do majör üzerinde dört eşit yarım sese bölünmüş bir major üçlüye dayanır (Pollard, 1985) ve çeyrek (syntonic) koma araton (meantone) olarak da adlandırılır (Lindley, 1990). Bu yaklaşım, uyuşumsuz

¹ Burada İran müziğinin temelini oluşturan üç farklı teori olduğunu belirtmek gerekir. Bunlar 24- çeyrek ton, 22 tonlu sistem ve Hormoz Farhat ses sistemidir (Ersoy Çak, 2018, s. 52).

üçlüler sorununu odağına alır ve bu soruna perdeli ve klavyeli çalgıları da kapsayacak şekilde geniş kapsamlı bir çözüm getirmeyi amaçlar (Lubenow & Meyn, 2006).

Just intonation yaklaşımında, dizideki tüm sesler armonik serideki doğuşkanların birbirine oranlarıyla oluşturulur, böylece doğal seslerden oluşturulan bir diziye erişilir (Boyden, 1951). Doğal sistem (Zeren, 1997), tam tınılamalı (Karaosmanoğlu, 2017), doğal dizi (Kalender ve Barış, 2022) gibi kavramlarla da ifade edilir. Armonik serideki oranlara dayanan, doğuşkanların kullanıldığı başka bir deyişle tüm seslerin doğal olduğu (Çoğulu, 2011) bir yapı amaçlanmıştır.

Uygun tamperaman (well temperament) yaklaşımı ise beşlilerin farklı oranlarda tempere edildiği Barok döneme dayanan bir sistemdir (Çoğulu, 2011). Bir müziğin her tonda icra edilebilmesi amaçlanır (Stoess, 1987).

3.2. FARKLI YAKLAŞIMLARDA YAPILAN MİKROTONAL GİTAR İCRALARI

MG'nin araton (meantone) tempere yaklaşımı ile (Microtonal Guitar - Tolgahan Çoğulu, 2018), just intonation yaklaşımı ile (Microtonal Guitarist, 2019), well intonation or irregular intonation yaklaşımı ile (SoundSCAPEfestival, 2016) icra edildiği çok sayıda performans bulunmaktadır. Ayrıca, Makamsal Türk Müziği icralarında (Microtonal Guitar - Tolgahan Çoğulu, 2021; Microtonal Guitar - Tolgahan Çoğulu, 2020; Microtonal Guitar - Tolgahan Çoğulu, 2021; Emre Ünlenen, 2021; Microtonal Guitar - Tolgahan Çoğulu, 2017) da kullanılabilmektedir. Günümüzde 'Erkin Koray, (Erkin Koray Official, 2017) Kamal Musallam, (Kamal Musallam, 2020) King Gizzard and the Lizard Wizard (KEXP, 2017), David Fiuczynski (David Fiuczynski, 2021), Wael Daou (Waeldaouofficial, 2017) gibi isim ve toplulukların çeyrek ses gitarları icra ettikleri bilinmektedir. Bjorn Fongaard, (Bjørn Fongaard - Konu, 2019) Neil Haverstick (Neilhaverstick, 2011), Jon Catler (FreeNoteMusic, 2010), Brendan Byrnes (Brendan Byrnes, 2018), Stefan Gerritsen (Stefan Gerritsen, 2018) gibi icracılar da oktavı farklı şekilde ve sayıda bölen MG'ler çalmaktadırlar (Microtonal Guitar - Tolgahan Çoğulu, 2018).

4. MİKROTONAL GİTAR TASARIMLARI

Mikrotonal gitar (MG), ilk kez 1826 yılında Thomas Perronet Thompson tarafından 'Enharmonic guitar' adında tasarlanmıştır (Lindley, 1984). Thompson'un bu gitarında perdelerin yerleşmesi için hazırlanmış yüzlerce küçük delik bulunmaktadır.

Klavyedeki bu delikler sayesinde gitar perdelerinin eklenip çıkarılabileceği bir dizayna sahiptir (Button, 1984).

Sonrasında, Rene Lacote ve Henry Carnagie Carden, Otto Paret ve Paul Kochendorfer, Daniel Friederich gibi isimler MG tasarımını geliştirmek için çeşitli çalışmalar gerçekleştirmişlerdir. Hareketli perdeli gitarlar gündeme gelmiştir, sonrasında ise John Schneider ve Harry Partch gibi isimler sabit perdeli MG tasarlamışlardır (Fiore, 2012; Schneider, 2015).

20. yy.da ise Julian Carrilo ve Alois Haba gibi besteciler gitara ek perdeler ekleyerek ‘çeyrek ses gitar’ denilen bir oktavda 24 sesin olduğu gitarları tasarlamışlar (Schneider, 1985) ve bir oktavı 12 yerine daha fazla eşit olmayan aralığa bölmeyi gerektiren bu çalgıların icrası için eserler üretmişlerdir (Carter, 1965; Lysdahl, 2004). Türkiye’de ise Tolgahan Çoğulu 2008 yılında ‘ayarlanabilir mikrotanal gitar’ (AMG) adını verdiği bir gitar tasarlamıştır (Kasap, 2021). Bu gitarda klavyedeki tüm perdeler klavyenin altında açılan kanallar sayesinde eklenip çıkartılabilmekte, bu kanallar aracılığıyla tüm perdelerin konumları rahatlıkla değiştirilebilmektedir (Çoğulu, 2011). Tüm bu MG tasarımlarının ardında temelde, entonasyon sorunlarını çözme (Schneider, 2023) ve makamsal-modal yapıları icra edebilme (Castilla-Ávila, 2023) gibi temel amaçların olduğu görülmektedir.

5. ARAŞTIRMANIN ARKA PLANI

MG öğrenmeye başlayacak olan icracılar için pedagojik sorunların neler olduğunu belirten çalışmaların sayıca yetersiz oluşu ilk göze çarpan durumlardan biridir. Dünyada sosyal medya kullanımının hızlı artışı ve eğitim öğretim faaliyetleri üzerindeki etkisi ise yadsınamaz bir hale gelmiştir (Gerekten vd., 2023). Öte yandan bu platformlar çeşitli etkileşimlerin yaşandığı ve yüklüce bir etnografik veri setinin oluşmaya başladığı alanlar olarak göze çarpmaya başlamıştır (Atmaca & Gerekten, 2023). MG icrası ve öğretimi alanında da benzer bir durum söz konusudur. MG gibi yeni bir alanın metodolojik ihtiyaçlarının belirlenmesinde bu tip bir veri setinin işe koşulabileceği fikri bu çalışmaya zemin hazırlamıştır. MG ilgililerinin bilgi edinme arzularına dayalı yorumlarından erişilebilecek öğrenme ihtiyaçları ilgili alanın bilimsel sistematik ve metodolojik yeterliklerinin gelişiminde önemli ilerlemeler sağlayabilir.

6. İLGİLİ LİTERATÜR

Öğrenme ihtiyacının belirlenmesi, bir program geliştirme sürecinin ilk ve önemli bir basamağıdır (Koçer, 2013). Öğrenme ihtiyaçlarının belirlenmesine, öğrenme hedeflerine ulaşmada, öğrenme faaliyetlerini gerçekleştirmeye yardımcı olmada, öğrenme boyunca motivasyonların sürdürülmesi amacıyla başvurulur (Diep vd., 2019). Öğrenme ihtiyaçlarını belirlemede delphi, anket, görüşme gibi birçok teknik kullanılır. Yanı sıra odak toplantıları, testler ve gözlemler gerçekleştirmek ve literatür taramak aracılığıyla da ihtiyaçlar belirlenebilir (Şahin, 2006). Öğrenme ihtiyaçlarını analiz etmek, bireysel sorunları teşhis etmede ve öğrenimi değerlendirmede (Grant, 2002), eğitim kaynaklarını doğru bir şekilde kullanarak hedeflere ulaşma sürecini hızlandırma (Şahin vd., 2018) yadsınamaz faydalar sunar.

Literatürde, eğitim alanında öğrenim ihtiyaçlarını belirlemeye dönük çok sayıda çalışma bulunmaktadır. Bu çalışmaların genelde, çevrimiçi öğrenme (Anderson, 2004; Koh vd., 2023), uzaktan eğitim (Koutsoupidou, 2014), işbirlikli öğrenme (Espinosa vd., 2021) ve aktif öğrenme (Cotter & Oldham, 2018) gibi çok çeşitli pedagojik konuda dağılım gösterdiği görülmektedir. Öğrenme ihtiyaçlarının belirlenmesine dönük eğitim literatüründe bir öğrenci ya da öğretmen grubunun pedagojik bir fenomen hakkındaki algılarının betimlenerek ve öğrencilerin öğrenme ihtiyaçları analiz edilerek öğretim sürecinin niteliğinin artırılmasına çalışıldığı görülür.

6.1. MİKROTONAL GİTARA İLİŞKİN LİTERATÜR

MG'lere ilişkin yabancı literatürde tasarım, akort, perdeler, düzenlemeler ve organolojik konulara ilişkin araştırmalar yer almaktadır. Örneğin, Schneider (2015), Harry Partch'in tasarladığı MG'leri irdelediği çalışmasında bu gitarların perde ve akort sistemlerini incelemiştir. Castilla-Avila (2021), çalışmasında MG çalma pratiklerine odaklanmış, MG için besteler üretmiş ve farklı çalım tekniklerine ve farklı akort sistemlerini irdelemiştir. Farklı akort sistemlerinin tartışıldığı bir diğer lisansüstü çalışmada ise Nielsen (2003) MG kompozisyonları üretmeye odaklanmış, perde, ses yüksekliği, tellerin titreşim frekansları ve akort sistemleri teorisi kapsamında önemli bilgiler sunmuştur. Perks (2022), güncel çalışmasında solo MG'de makamsal çalma pratiklerini örneklemiş rast makam karakteristiğinde ürettiği etütleri sunmuştur.

Türkiye'de yapılan lisansüstü çalışmaların ise sayıca oldukça sınırlı olduğu fakat son yıllarda sayıdaki artışta önemli bir ivmenin yakalandığı görülmektedir. Bu

Çalışmaların; MG kültüründen (Eren & Güven, 2022), MG'deki makamsal çok sesli müzik yaklaşımlarına (Kasap, 2021), Türk müziği eserlerinin MG'ye uyarlanmasından (oğulu, 2018) lego ve otomatik MG gibi yeni gitar türlerinin gelişimine (Acet vd., 2022) kadar geniş bir konu yelpazesine sahip olduğu görülür. Sala, (2024) ise güncel çalışmasında türkülerin klasik gitara uyarlanması ve armonizasyonunu ele almıştır. Bir diğer güncel çalışmada ünlenen (2023) geleneksel gitarlarda mikrotonların elde edilme şeklini ve 12TET olmayan gitarların perde düzenlerini incelemiş, avantaj ve dezavantajlarını sunmuştur.

MG'lerin ğretiminde karşılaşılan ve karşılaşılabilecek sorunların betimlenmesine dönük 'öğrenme ihtiyaçları' temelindeki araştırmaların ise sayıca oldukça yetersiz olduğu görülmektedir. Bu araştırmada MG müziğine dönük öğrenme ihtiyaçlarının ne yönde olduğunu belirlemek amaçlanmıştır. Metodolojik açıdan mevcut literatürdeki en güncel alışma, Tolgahan oğulu'ya (2023) ait metottur. Çoğulu, eserinde, MG ğretimi için başat nitelikteki öğrenme başlıklarını 'perdelerin sent değerleri, notasyon tercihleri, mikrotonal icra teknikleri' şeklinde temellendirmiştir. Çoğulu'nun kişisel tecrübe ve sosyal medya platformlarındaki tecrübeleri ışığında hazırlanan bu çalışmanın öğrenme ihtiyaçları konusunda dolaylı olarak fikir vermektedir.

6.2. NETNOGRAFI YÖNTEMİ KULLANILAN MÜZİK LİTERATÜRÜ

Günümüzde insanlar interneti ve sosyal medyayı çok etkin bir şekilde kullanmaktadırlar (ıldan vd., 2012; Solmaz vd., 2013). Müzikle ilgilenen insanlar da bu kişiler arasında yer almaktadır (Kaya vd., 2010; Crawford, 2013). Yeni bir yöntem olarak değerlendirebileceğimiz netnografi yöntemini ele alarak müzik alanında çalışan ve MG ile ilgili ğretmen, amatör ya da profesyonel öğrenciler gibi paydaşların çok sayıdaki görüşü hızlıca, kolaylıkla ve ekonomik bir şekilde elde edilebilir.

Literatürde, netnografi yöntemini kullanan birçok eğitim ve müzik araştırmasının olduğu ve bu çalışma büyük bir çeşitliliğe sahip bir konu yelpazesine sahip oldukları görülmektedir. Örneğin, Cebeci ve Esen (2016), Türkiye'deki Türk sanat müziği ve arabesk dinleyicilerinin bu müzikleri nelerle bağdaştırdıklarını araştırdıkları netnografik çalışmalarında 20 web sitesine ulaşarak 2535 yazışma, görüş ve paylaşımı içerik analizine tabi tutmuş ve dinleyicilerin neden bu müziklere yöneldikleri irdelenmiştir. Azionya & Nhedzi (2021), niversite ğrencilerinin evrimii öğrenimde algılarını ve deneyimlerini araştırmış, netnografi yöntemini kullanarak 678 tweet

verisinden elde ettiği ipuçlarından hareketle çevrimiçi öğrenmenin, üniversitelere devam eden öğrenciler için pandemi sırasında üniversite eğitimine dönük erişilebilirliği arttırmadığı sonucuna varmıştır. İnternette çeşitli müzik içeriklerindeki kullanıcı tepkilerini sanal etnografi yöntemi ile araştıran Perković vd., (2019) ise, Sırp dini müziğe ve geleneksel müziği irdelemiş iki örnek olay incelemesinde, netnografi yöntemini kullanarak 3 farklı Youtube kanalını incelemiş, elde ettiği bulgular sonucunda şarkının kökenine ilişkin yorumların bulunduğu ulaşmıştır. Tüzel (2022), Türk Ebru sanatının geleneksel zanaatın dijital ortamda canlandırılması ve aktarılması süreçlerine odaklandığı çalışmasında YouTube'daki yorum, beğeni ve izlenme sayılarını netnografi yöntemiyle analiz etmiştir. Elde ettiği bulgular sonucunda YouTube kullanıcılarının informal video paylaşımlarına daha fazla ilgi gösterdiğini tespit etmiştir. Atmaca ve Gereken (2023), çalışmasında 7 YouTube kanalı üzerinden çalgı öğrenme süreçlerini yöneten amatör öğrencilerin öğrenme ihtiyaçlarını tespit etmeyi amaçlamış, elde edilen bulgular sonucunda öğrencilerin akort öğrenme ihtiyacı, nota bilgisi ihtiyacı gibi ihtiyaçlarının olduğunu tespit etmişlerdir.

6.3. MÜZİK VE ÇALGI ÖĞRETİMİNDE ÖĞRENME İHTİYAÇLARI LİTERATÜRÜ

Müzik eğitiminde öğrenme ihtiyaçlarına ilişkin yapılan çalışmalarda (Eren ve Sağlam, 2009) anaokullarında yürütülen müzik öğretime yönelik mevcut durum ve temel ihtiyaçları ele almıştır. Ceviz ve Albuz (2020), başlangıç düzeyinde özengen gitar eğitimine yönelik bir öğretim programına olan ihtiyaç durumunu ortaya koymayı amaçlamış ve bir öğretim programının gerekliliğine işaret etmiştir. Bir diğer çalışmada ise (Rende ve Sağer, 2022) çalgı toplulukları dersinin nasıl uygulandığını belirlemek, gitarın çalgı toplulukları dersinde geleneksel çalgılarla birlikte kullanım durumunu ve bu çalgıların birlikte görevlendirildiği eğitsel materyalin nasıl elde edildiğini araştırmış öğretim programlarının Batı müziği çalgılarıyla geleneksel çalgıların birlikte kullanımına olanak tanıdığını tespit etmiştir.

İKİNCİ BÖLÜM

AMAÇ ÖNEM VE HİPOTEZLER

1. ARAŞTIRMANIN AMACI VE ÖNEMİ

MG'ye ilişkin farkındalığın yalnızca ülkemizde değil, dünyada da klasik ve diğer gitar türlerine oranla yeni geliştiğini varsayabiliriz. Araştırma bu bağlamda yeni bir çalgı ve müziğe işaret eden MG fenomenine dönük öğrenme ihtiyaçlarını belirlemeyi odağına alır. Yeni bir çalgı olan MG'ye ilişkin öğrenme ihtiyaçlarının belirlenmesi, çalgının organolojik gelişiminden, güncel müzik dünyasındaki yerinin sağlamlaşmasına kadar pek çok alanda kullanılabilecek önemli veriler sunabileceği düşünülmektedir. Ayrıca bir diğer nokta da yeni bir yöntem olarak netnografi aracılığıyla çok sayıda bireyin öğrenme ihtiyaçlarının belirlenmesi, MG öğretiminin kolaylaşması, öğrenme-öğretme niteliğinin artması ve daha çok yaygınlık kazanmasında önemli bir aşama kaydedilmesine hızlı bir katkı sunabilir. Ayrıca, çalgının öğretimine ilişkin pedagojik süreçlerin niteliğinin artırılmasında işe koşulabilecek önemli veriler sunabilir. Belirtilen amaçlar doğrultusunda bu çalışmada, MG'ye ilişkin öğrenme ihtiyaçlarına ilişkin verileri netnografi ve görüşme gibi nitel veri araçlarını ve veri toplama tekniklerini kullanarak elde edilmiş ve bu veriler ışığında da hazırlanan bir repertuvar önerisini de ilgililerine sunmak amaçlanmıştır.

2. ARAŞTIRMANIN SINIRLILIKLARI

Araştırma, YouTube platformunda yer alan 'Microtonal Guitar-Tolgahan Çoğulu' isimli kanalında yer alan canlı MG performansları, MG tanıtım videoları, ikili üçlü mikrotonal gitar icraları, MG orkestraları icraları gibi içerikler ile sınırlandırılmıştır. Sadece öğrenme ihtiyaçlarına ilişkin kullanıcı yorumları veri setine dahil edilmiştir. Klasik gitar MG gitar içerikli videolar dahil edilmemiştir. MG icra eden, MG ile ilgili içerik üreten ve MG ile ilgili çalışma yapan kişiler veri setine dahil edilmiştir.

3. ARAŞTIRMANIN TEMEL PROBLEMİ VE ALT PROBLEMLERİ

Araştırmanın problem cümlesini 'Youtube kullanıcılarının MG'ye dönük öğrenme öğrenme ihtiyaçları nelerdir?' sorusu oluşturmaktadır. Araştırmada bu temel problem çerçevesinde aşağıdaki alt problemlerin cevapları aranmıştır:

1. MG icracılarının ‘çalgıya ilişkin genel bilgi ihtiyaçları’ çerçevesindeki öğrenme ihtiyaçları nelerdir?
2. MG icracılarının MG ‘öğrenme, öğretme ve icra’ süreçlerindeki öğrenme ihtiyaçları nelerdir?
3. Kullanıcıların MG’ye dönük öğrenme ihtiyaçlarına göre hazırlanmış başlangıç seviyesi MG öğretimine dönük bir repertuvar önerisinin yaratım süreci nasıl betimlenebilir?

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

YÖNTEM

1. ARAŞTIRMA DESENİ

Araştırma nitel paradigma çerçevesinde hazırlanmış sosyal medya etnografisine dayalı bir netnografi çalışmasıdır. Netnografi, çevrimiçi toplulukları ve kültürleri inceleyen, etnografi yönteminin sanal dünyaya uyarlanmış halidir (Kozinets, 2010; Kulavuz Oval & Vasques, 2013). Etnografide yüz yüze veriler toplanırken, netnografide sosyal ağ analizi, sosyal medya araştırmaları ve videografi gibi yaklaşımları ele alan sanal veriler toplanır (Özbölük ve Dursun, 2015; Bartl vd., 2016). Sanal etnografi yöntemi, netnografi, internet etnografisi, çevrimiçi etnografi, ağ etnografisi, siber etnografi, dijital etnografi, web etnografisi gibi kavramlarla da tanınmaktadır (Howard, 2002; Boyd, 2008; Garcia vd., 2009; Prior & Miller, 2012; Özbaş, 2020). Bu araştırmada, MG'ye ilişkin öğrenme ihtiyaçlarının belirlenmesinde özellikle müzik insanlarının yoğun sosyal medya kullanımı ile bu yöntemin sağladığı ekonomiklik avantajlarından hareket edilmiştir. Ayrıca hedeflerin doğru belirlenmesi, amaca hızlı ulaşma, emek ve zaman kaybını önleme, sürecin niteliğini artırma gibi hususlarda sunabileceği katkılardan ötürü bu desen tercih edilmiştir.

2. VERİLERİN TOPLANMASI

2.1. ARAŞTIRMANIN ÖRNEKLEMİ

Araştırmada örneklemelerin belirlenmesinde, amaçlı örnekleme yöntemlerinden ölçüt örnekleme yönteminden faydalanılmıştır. Amaçlı örnekleme, nitel araştırmalarda sıklıkla kullanılan sınırlı kaynakları etkili şekilde kullanılmasını ve belirlenmesini sağlayan bir tekniktir (Patton, 2002). Ölçüt örnekleme, önceden belirlenmiş ölçütleri karşılayan ve tüm durumları gözden geçiren bir örnekleme yöntemidir (Marshall & Rossman, 2014). Ölçüt örnekleme, katılımcıların belirlenmesi ve seçilmesi gibi farklı amaçları belirlemeye imkân sağladığı nedeniyle sıklıkla tercih edilir (Palikas vd., 2015).

Araştırmada veri çeşitliliğini sağlayabilmek için iki tür veriden istifade edilmiştir. Birinci tür veri, 'Microtonal Guitar-Tolgahan Çoğulu' YouTube platformu zemininde yer alan MG'ye ilişkin öğrenme ihtiyaçlarını belirten yorumlardır. Araştırmanın birincil veri kaynağını oluşturan YouTube platformunda MG ile ilgili

içerik üretilen kanallardaki yorumların belirlenmesindeki ölçüt, ‘yorumda gitarda mikrotonaliteye dönük öğrenme ihtiyaçları içeriğinin bulunması’ olarak belirlenmiştir.

Tablo 1. Microtonal Guitar- Tolgahan Çoğulu YouTube Kanalına İlişkin Sayısal Bilgiler Tablosu

KANAL	‘Microtonal Guitar-Tolgahan Çoğulu’ YouTube kanalı
Abone Sayısı	117.000
Kanalın Toplam Video Sayısı	616
Kanalda Yer Alan Mikrotonal Gitar İçerikli Videoların Sayısı	268
Mikrotonal Gitar İçerikli Videoların Yorum Sayısı	32.430
Geçerli Yorum Sayısı	719
Erişim Tarihi	30.05.2023-20.06.2023

‘Microtonal Guitar- Tolgahan Çoğulu’ YouTube kanalı mikrotonal gitar ile ilgili videoların en yoğun olduğu kanaldır. Erişim tarihi verilen aralıklarda 268 MG icra videosu yer almaktadır. Abone sayısı oldukça yüksek bir rakama ulaşan kanalın, MG içerikli videolardaki yorumlar da oldukça yüksek sayıdadır. Geçerli yorum sayısının toplam yorum sayısına oranı %2,21’dir.

2.2. ÇALIŞMA GRUBU

Araştırmada ikinci tür veri görüşme tekniğiyle elde edilen verilerdir. Bu verilerin elde edilmesinde görüşülecek kişilerin ‘sosyal medya platformunda MG ile ilgili en az bir icra videosunun bulunması ve MG alanında çalışma yapmış olması’ ölçütleri doğrultusunda hareket edilmiştir. Katılımcılar araştırmaya gönüllülük esasıyla katılmışlardır.

Tablo 2. Çalışma Grubuna İlişkin Demografik Bilgiler Tablosu

Sıra	Rumuzu	Yaşı(yıl)	Cinsiyeti	İcracılığında Toplam Süre(yıl)
1	G1	42	K	2
2	G2	41	E	5
3	G3	43	E	8
4	G4	30	E	4
5	G5	44	E	10

Çalışma grubunda yer alan MG icracılarının yaşları 30 ile 44 yılları arasında değişmekte olup yaş ortalaması 40'tır. Yaş ortalaması oldukça yüksek olan MG icracılarının MG'yi ortalama icra ettikleri süre ise 5,8 yıldır. Görüşmeciler ayrıca MG ile ilgili bilgi, içerik ve akademik üretimler gerçekleştirmektedir.

Araştırmanın ikinci çalışma grubunu, MG öğretiminin başlangıç seviyesinde kullanılabilecek bir repertuvar modelinin oluşturulması sürecinde, araştırmacı tarafından hazırlanan edisyonların kapsam geçerliliğini ve güvenilirliğini teyit etmede görüşlerinden yararlanılan akademisyenlerden oluşmaktadır. Bu akademisyen çalışma grubu, edisyonları çok seslilik özellikleri, kapsam, işlevsellik, pozisyonel avantajlar, taksonomi vb. yönlerden eleştirerek önerilerini sunmuşlar ve edisyonların yaratım sürecine dahil olmuşlardır. İkinci çalışma grubuna ilişkin demografik bilgiler şu şekildedir:

Tablo 3. Uzman Grubuna İlişkin Demografik Bilgiler Tablosu

Sıra	Rumuz	Unvan	Nitelik	Mesleki kıdem (yıl)	Yaş (yıl)
1	U1	Doç.	İcraçı Akademisyen	10	36
2	U2	Prof.	Eğitimci Akademisyen	38	60
3	U3	Prof.	İcraçı ve Eğitimci Akademisyen	29	49
4	U4	Prof.	İcraçı Akademisyen	23	44
5	U5	Dr. Öğr. Üyesi	Eğitimci Akademisyen	12	33

Uzman grubunda yer alan akademisyenlerin yaşları 33 ile 60 yılları arasında değişmekte olup yaş ortalamaları 44,4'tür. Yaş ortalaması oldukça yüksek olan uzmanların ortalama mesleki kıdemdeki süreleri 22,4 yıldır.

3. VERİ TOPLAMA SÜRECİ

3.1. NETNOGRAFİK VERİLERİN TOPLANMASI

Araştırmada veriler netnografi ve görüşme teknikleri aracılığıyla toplanmıştır. Netnografik çalışmalarda, içeriğin zengin ve detaylı olduğu, araştırma sorusuna en uygun cevapları verebilecek, konuya en fazla yoğunlaşan, üyeler arasındaki etkileşimin fazla olduğu, trafik ve haberleşmenin yoğun yaşandığı grup/gruplar seçilir (Çomu & Halaqia, 2014). Netnografide veriler, belirli bir grup veya birey tarafından oluşturulabilir, bir araştırmacı ve gerçek bir birey arasındaki etkileşimler sonucunda

elde edilebilir veya dijital arşivlerden toplanabilir (Kozinets, 2010). Netnografi, bireylerin görüşlerini, algı ve tutumlarını analiz etmede etkili bir araç olarak sıklıkla kullanılır (Kozinets, 2019). Netnografik bir araştırma deseni çizmek için ‘kültürel giriş’, verileri toplama ve analiz etme, güvenilir yorum değerlendirilmesi, etik standartlara uyma ve araştırma sunumu olmak üzere beş başlık altında incelenmektedir (Kozinets, 2002; 2010). Çalışmanın netnografik veri toplama aşamasında, verilere Youtube platformu aracılığıyla erişilmiştir. Netnografik tarama amacıyla öncelikle araştırmanın problemi doğrultusunda anahtar kelimeler belirlenmiş, ‘mikrotonal gitar’, ‘microtonal guitar’ şeklinde belirlenen anahtar kelimeler Türk ve İngiliz dillerinde Youtube platformunun arama çubuğuna yazılarak tarama işlemine başlanmıştır. YouTube platformunda mikrotonal gitar ile ilgili en fazla içerik üreten kanalın ‘Microtonal Guitar-Tolgahan Çoğulu’ olduğu tespit edilmiş ve verilere Tolgahan Çoğulu YouTube hesabından elde edilmiştir. Bu ‘Microtonal Guitar-Tolgahan Çoğulu’ Youtube kanalı klasik, elektronik, akustik MG icra eden kişilerin videolarına (n: 268) erişilmiştir. Bu kanalda yer alan canlı MG performansları, MG tanıtım videoları, ikili üçlü mikrotonal icralar, MG orkestraları icraları gibi içeriklere ulaşılmıştır. Kanalin yorum bulunmayan videoları, araştırma dışı bırakılmıştır. Microtonal Guitar-Tolgahan Çoğulu YouTube kanalında MG’ye dönük videolarda toplamda 32.430 adet yoruma erişilmiştir. YouTube platformundaki verilerin çekilmesinde MAXQDA Analytics Pro 2020 programı kullanılmıştır.

3.2. GÖRÜŞME VERİLERİNİN TOPLANMASI

Araştırmanın ikincil veri kaynağını oluşturan veriler ise görüşme tekniği ile toplanmıştır. Görüşme tekniği nitel araştırmalarda sıklıkla kullanılan ve görüşmecilerin karşılıklı etkileşime geçmesini sağlayan veri toplama tekniğidir. Tekniğin amacı, katılımcıların konuyla ilgili duygu, düşünce ve tecrübelerini anlamaya, görüşmeci kişinin deneyimini, düşüncesini ve algısını ortaya çıkarmayı hedefler. (Kahn, 1983; Patton, 1987; Kvale, 1996; Punch, 2005; Uslu ve Demir, 2023).

Çalışmanın veri toplama aşamasının bu kısmında araştırmacı tarafından hazırlanan açık uçlu sorulardan oluşan ‘MG’ye Dönük Öğrenme İhtiyaçları’ isimli görüşme formu kullanılmıştır. Görüşme formu temelde iki bölümden oluşmuştur. Birinci bölümde görüşülecek kişilerin demografik bilgilerini belirlemeye dönük, ikinci bölümde ise bireylerin öğrenme ihtiyaçlarını belirlemeye ilişkin sorular yer almıştır:

Tablo 4. MG'ye Dönük Öğrenme İhtiyaçları Form Tablosu

A. DEMOGRAFİK SORULAR
Yaşınız?
Cinsiyetiniz?
Kaç yıldır mikrotonal gitar çalmaktasınız?
Mikrotonal gitar eğitimi geçmişte aldınız mı? Şu an alıyor musunuz? Evetse nerede ve nasıl aldınız? /alıyorsunuz?
B. GÖRÜŞME SORULARI
B1. Mikrotonal Gitarda Öğrenme İhtiyaçlarının Belirlenmesine Dönük Sorular:
Mikrotonal gitar çalmaya başlamadan önce ne gibi zorluklar yaşadınız?
Mikrotonal gitar icra etmek için yararlandığınız kaynaklar (kitap, nota, albüm, cd, internet) nelerdir?
Mikrotonal gitar öğrenme sürecinde karşılaştığınız problemlerden sizin için en önemlisi hangisidir?
Mikrotonal gitar icranızı geliştirmede ihtiyaç gördüğünüz başkaca şeyler nelerdir?
Kendi çözdüğünüz bir problem var mı? varsa nasıl çözdünüz?

Araştırmanın bu bölümünde görüşme tekniğinden yararlanılmıştır. Öncelikle yarı yapılandırılmış soru havuzu oluşturulmuştur. Soruların geçerlilik ve güvenilirliği için uzman görüşü alınmış ve gerekli ekleme, çıkartma ve düzenlemeler yapılmıştır. Ardından görüşme yapılacak MG icra eden kişilere kartopu örnekleme ile erişilmiştir. Kartopu örnekleme, bilgi verenlere ulaşmada ana araç olarak, araştırmacılara örneklem kümelerini zenginleştirmede ve diğer temas yolları tükendiğinde yeni katılımcılara ve sosyal gruplara ulaşmada yardımcı olan bir araç olarak kullanılır (Noy, 2008). Görüşme yapılacak çalışma grubundaki bireylerle, Zoom platformunda online görüşmeler gerçekleştirilmiş, görüşmeler toplamda 120 dakika, 94 saniye sürmüştür ve ardından görüşmeler deşifre edilmiştir. Deşifre işleminden sonra görüşmecilere e-posta yoluyla deşifre metin gönderilmiş ve tekrar kontrol etmeleri istenmiştir. Böylelikle gerekli düzeltmeler yapılarak yanlış anlaşılımların önüne geçilmiştir.

3.3. REPERTUVAR MODELİNİN OLUŞTURULMASI SÜRECİNE İLİŞKİN VERİLERİN TOPLANMASI

Repertuarı oluşturması planlanan eserlerin, Ali Ufki Bey'in Mecmua-î Saz-ü Söz isimli eserinde yer alan türkülerden random seçilmesi kararlaştırılmıştır. Edisyonların ilk taslağının oluşturulmasında Prof. Dr. Hakan Cevher'in doktora tezindeki (Cevher, 1995) Batı notası transkripsiyonundan hareket edilmiştir.

Örneklem eserlerde kullanılacak çok seslilik yaklaşımı belirlenmiştir. Yazılan edisyonların yaratım sürecinde görüşlerin alınacağı müzik alanında çalışan icracı ve eğitimciden oluşan bir uzman grubu oluşturulmuştur. Oluşturulan edisyonlar, geçerlilik

ve güvenilirlikleri bakımından bu grup tarafından incelenmiştir. Ardından uzmanların geliştirilmesini istedikleri kısımlar her bir edisyonda belirlenerek ilgili kısımlar araştırmacı tarafından revize edilmiştir. Edisyonları hazırlanması planlanan türkîler bazı özellikleri ile aşağıda sıralanmıştır:

Tablo 5. Repertuvar Örnekleminde Yer Alan Ali Ufki Türkîleri Tablosu

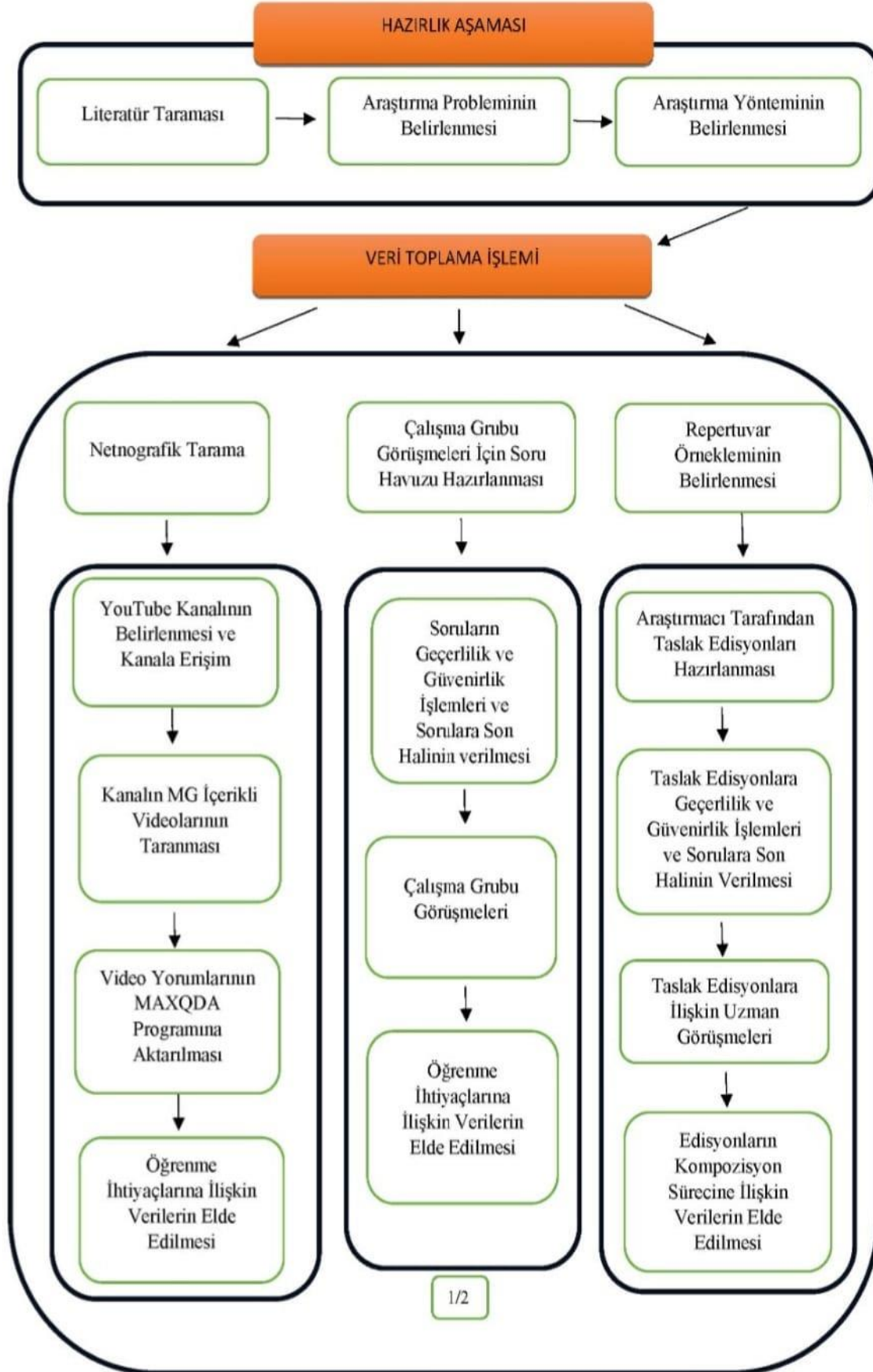
Sıra	Türkî Adı	Makamı	MSS*'de Bulunduğu Fasıl	MSS'deki Numarası (Şükrü Elçin'de)	MSS'deki Numarası (Hakan Cevher'de)
1	Türkî Cansiner Halife Beray-ı Medh Hasen	Hüseynî	Muhayyer	95-3	375
2	Türkî Beray-ı Aşk	Nevâ	Muhayyer	79-1	326
3	Türkî	Nevâ	Nevâ	116-3	433
4	Türkî Beray-ı Kanlı Kavak	Hüseynî	Hüseynî	26-1	170
5	Türkî Beray-ı Derviş	-	Segâh	206-3	659

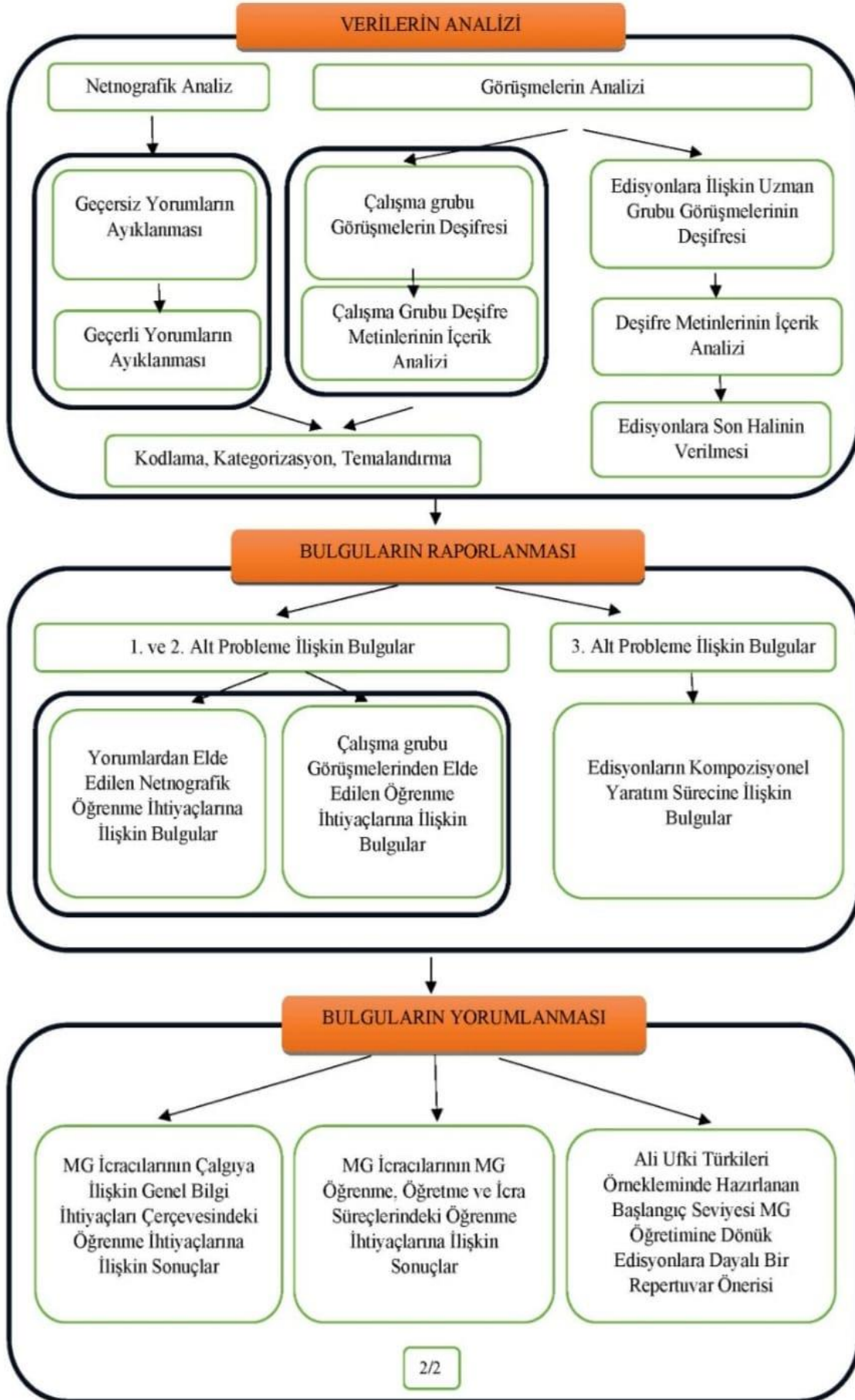
Repertuvar modelinin yaratımına ilişkin verilerin toplanmasında kullanılacak form araştırmacı tarafından hazırlanmıştır, formda ilk olarak araştırmacı tarafından hazırlanan türkî edisyonu yer almış, sonraki bölümde uzmanlara edisyonun başlangıç seviyesi için uygunluğu, işlevselliği gibi sorular aktarılmıştır. Daha sonra uzmanların edisyon için görüşleri ve önerileri doğrultusunda edisyoda değişikliklere gidilmiştir.

Tablo 6. Uzman Grubu Görüşme Formu Tablosu

	Sırası	Türkî Adı
1	Değişmesini istediğiniz kısımları yandaki sütunda yer alan edisyon üzerinde işaretleyiniz.	(Araştırmacı tarafından hazırlanmış edisyon)
2	Araştırmacı tarafından hazırlanan edisyonu, kapsam geçerliliği, işlevsellik, kompozisyon, çok seslilik vb. bakımlardan eleştiriniz. Başlangıç seviyesine uygun mudur? Sizce işlevsel bir edisyon mudur, işlevselliği nasıl artırılabilir? Kompozisyonu eleştirir misiniz, nasıl geliştirilebilir?	Görüşlerinizi lütfen buraya yazınız:
3	Değişiklik önerilerinizi ölçü numarasını belirterek dizekte gösteriniz.	(Boş dizek)

Şekil 1. Araştırmanın İşlem Basamakları

4. VERİLERİN ANALİZİ

Netnografi yöntemi ve görüşme tekniği aracılığıyla elde edilen nitel veriler içerik analizine tabi tutulmuştur. İçerik analizinde belirli temalar ve kavramlar bir araya getirilir, araştırmacının ortaya koyduğu yargı bilimsel, tarafsız ve sistematik bir şekilde sunulur (Janis, 1949; Berelson 1952; Crabtree & Miller, 1999; Merriam ve Grenier, 2019). Elde edilen veriler kodlama, kategorizasyon ve temalama basamakları ile gerçekleştirilmiştir (Cartwright 1953; Miles & Huberman, 1994; Eysenbach & Köhler, 2002).

Araştırma verilerinin analizinde nitel veri analiz programı MaxQda Analytics Pro 2020 programından faydalanılmıştır. Netnografik verilerin analizinde, öncelikle örnekleme oluşturan yorumların geçerli ve geçersiz olanları ayıklanmıştır. Araştırma alt problemlerini oluşturan ‘mikrotonal gitara ilişkin öğrenme ihtiyaçlarına’ dönük hususların herhangi birini içeren ibareler bulunduran yorumlar geçerli sayılmıştır. Ayıklama işlemi sonucunda, 719 adet geçerli yoruma erişilmiştir. Bu noktada daha önce belirlenen ‘her bir videoda en az 1 geçerli yorum olması’ ölçütü nedeniyle geçerli yorum bulunmayan videolar (f: 135) araştırma dışına çekilmiştir. Ardından, geçerli yorumlar ait olduğu kanal ve sırasına göre rumuzlandırılmıştır. Örneğin, ‘Y12’ rumuzu, on iki numaralı YouTube yorumu anlamına gelmektedir. Sonrasında geçerli yorumlar içerik analizine tabi tutularak ‘kodlama’, ‘kategorizasyon’ ve ‘temalandırma’ işlemlerinden geçmiştir. Online görüşmelerin hemen ardından yapılan görüşmelerden elde edilen nitel veriler de deşifre edilmiş ve içerik analizine tabi tutulmuştur.

Tablo 7. Mikrotonal Gitara İlişkin Öğrenme İhtiyaçları Tablosu

Kodlar	1. Ek Perde Temini 2. Gitar Temini 3. Klavye Temini 4. Maliyet Bilgisi	1. Perdesiz ve MG Karşılaştırması 2. Klasik Gitar ve MG Karşılaştırması 3. Akustik Gitar ve MG Karşılaştırması 4. Elektro Gitar ve MG Karşılaştırması	1.Genel Bilgi İhtiyacı 2.Organolojik Bilgi İhtiyacı	1.Teknik Bilgiler İhtiyacı	1. Ek Perdelerin Frekans Bilgisi 2. Ek Perde Konum Bilgisi 3. Ek Perdelerin İşlevi 4. Makamsal Ek Perde Tayini	1.Tablature İhtiyacı 2.Nota İhtiyacı 3.İşitsel Görsel Basılı Materyal İhtiyacı 4.Metodolojik Bilgi İhtiyacı 5. Repertuvar Bilgi İhtiyacı	1. Mikrotonal Nota Yazım Bilgisi İhtiyacı 2. Akort Bilgisi İhtiyacı 3. Makamsal Bilgi İhtiyacı
--------	---	--	--	----------------------------	---	--	--

Kategoriler	‘Kat.1.’ Çalgının ve Bölümlerinin Teminin e İlişkin Bilgi İhtiyaçları Kategorisi	‘Kat. 2.’ Mikrotonal Gitarın Diğer Çalgılarla Olan Benzerlik Farklılıklarına İlişkin Bilgi İhtiyaçları Kategorisi	‘Kat 3.’ Çalgısal Bilgilere İlişkin İhtiyaçlar Kategorisi	‘Kat 4.’ Teknik Bilgilere İlişkin Bilgi İhtiyaçları Kategorisi	‘Kat.5.’ Ek Perdelere İlişkin Bilgi İhtiyaçları Kategorisi	‘Kat. 6.’ Öğretim Materyallerine İlişkin bilgi İhtiyaçları Kategorisi	‘Kat.7.’ Teorik Bilgi İhtiyacı Kategorisi
Temalar	Mikrotonal Gitar Çalgısına İlişkin Genel Bilgi İhtiyaçları Teması			Mikrotonal Gitar Çalgısının Öğrenme-Öğretme ve İcra Süreçlerine İlişkin Bilgi İhtiyaçları Teması			
Ana Tema	Mikrotonal Gitara İlişkin Öğrenme İhtiyaçları						

5. GEÇERLİLİK VE GÜVENİLİRLİK

Araştırmaya katılan katılımcıların görüşleri doğrudan alıntı yoluyla okuyucuya sunulmuştur. Ayrıca, netnografik çalışmalarda, yorumların elde edildiği gruplardaki bazı bireylerle de görüşmeler gerçekleştirilerek derinlemesine veriler elde edilir (Addeo vd., 2019). Araştırmada iki tür veriden istifade edilmiştir. Bu şekilde veri çeşitliliğinin sağlanması amaçlanmıştır.

Oluşturulan kodlama kategorizasyon ve temalar verilerin analiz sürecinde kodlayıcı güvenilirliği için Miles ve Hubermann'ın (1994) 'görüş birliği ve görüş ayrılığı' formülünden yararlanılmış ve %92'lik bir orana erişilmiştir.

Araştırmada görüşme tekniğiyle verilerin elde edilmesinde görüşme yapılan kişilerin ‘sosyal medya platformunda MG ile ilgili en az bir icra videosunun bulunması ve MG alanında çalışma yapmış olması’ ölçütleri doğrultusunda hareket edilmiştir. Görüşmeciler ayrıca MG ile ilgili bilgi, içerik ve akademik üretimler gerçekleştirmektedirler.

Araştırmanın, öğretim programında yer alacak türkülerin araştırmacı tarafından fonksiyonalist çok seslilik yaklaşımı çerçevesinde hazırlanmış, başlangıç seviyesi MG'nin öğretiminde kullanılabilecek edisyonlarına ilişkin geçerlilik ve güvenilirlik işlemleri ise 2 MG icracısı, 2 müzik eğitimci-makam müziği icracısı ve eğitmeni, 1 Batı müziği armonisi alanlarında çalışan 5 uzman tarafından gerçekleştirilmiş ve gerekli düzeltmeler yerine getirilerek eserlere dayalı bir repertuvar önerilmiştir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

BULGULAR

Bu bölümde, netnografik ve görüşme teknikleri kullanılarak toplanan verilerin içerik analizini sunmaktadır. Analiz, MG yorumcularının çalgıya ilişkin genel bilgi ihtiyaçları teması altında gruplandırılan öğrenme ihtiyaçlarına dair ifadeleri içermektedir. Verilerin içerik analizi sonrası elde edilen bulgular aşağıda sunulmuştur:

1. BİRİNCİ ALT PROBLEME İLİŞKİN BULGULAR

1.1. MG ÇALGILARINA DÖNÜK GENEL BİLGİ İHTİYAÇLARI TEMASINA İLİŞKİN BULGULAR

MG çalgısına ilişkin genel bilgi ihtiyaçları temasını oluşturan kategoriler kendi içinde kodlara ayrılmış, frekans ve yüzdeleri hesaplanarak aşağıdaki tabloda belirtilmiştir:

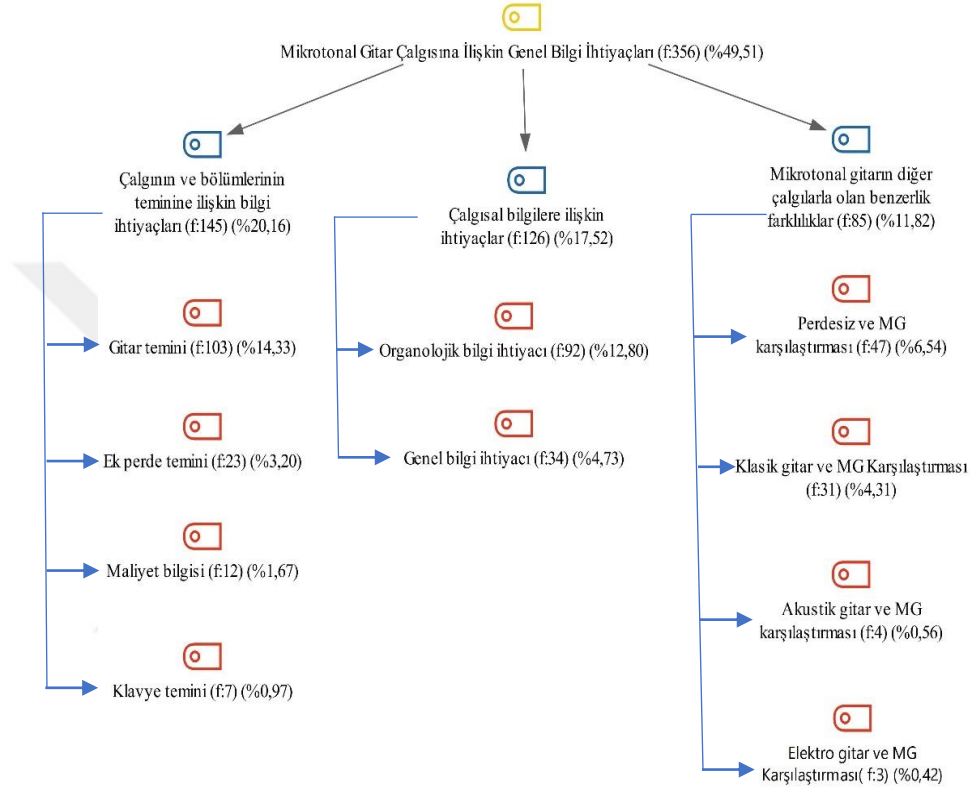
Tablo 8. MG Çalgısına İlişkin Genel Bilgi İhtiyaçlar Temasına İlişkin Kategori ve Kodların Frekans-Yüzde Dağılımı Tablosu

Tema	Kategoriler	f	%	Kodlar	f	%
MG Çalgısına İlişkin Genel Bilgi İhtiyaçları	Çalgının ve Bölümlerinin Teminine İlişkin Bilgi İhtiyaçları	145	20,16	Gitar temini	103	14,33
				Ek perde temini	23	3,20
				Maliyet Bilgisi	12	1,67
				Klavye temini	7	0,97
	Çalgısal Bilgilere İlişkin İhtiyaçlar	126	17,52	Organolojik bilgi ihtiyacı	92	12,80
				Genel bilgi ihtiyacı	34	4,73
	MG'nin Diğer Çalgılarla Olan Benzerlik Farklılıklarına İlişkin Bilgi İhtiyaçları	85	11,82	Perdesiz ve MG karşılaştırması	47	6,54
				Klasik gitar ve MG karşılaştırması	31	4,31
				Akustik gitar ve MG karşılaştırması	4	0,56
				Elektro gitar ve MG karşılaştırması	3	0,42
	Toplam				356	49,51

‘Mikrotonal gitar çalgısına ilişkin genel bilgi ihtiyaçları’ (f:356) (%49,51) temasında, 3 ana kategori oluşturulmuştur. Nicel olarak en baskın kategori, ‘Çalgının ve teminine ilişkin bilgi ihtiyaçları’ (f:145) (%20,16) kategorisidir. Bu kategoriye ‘Çalgısal

bilgilere ilişkin ihtiyaçlar' (f:126) (%17,52) kategorisi takip etmektedir. 'Mikrotonal gitarın diğer çalgılarla olan benzerlik farklılıklarına ilişkin bilgi ihtiyaçları' (f:85) (%11,82) ise son kategori olarak yer almaktadır. Elde edilen netnografik verilerin içerik analizi sonrası oluşan tema, kod-kategori hiyerarşisinin genel görünümü aşağıdaki gibidir:

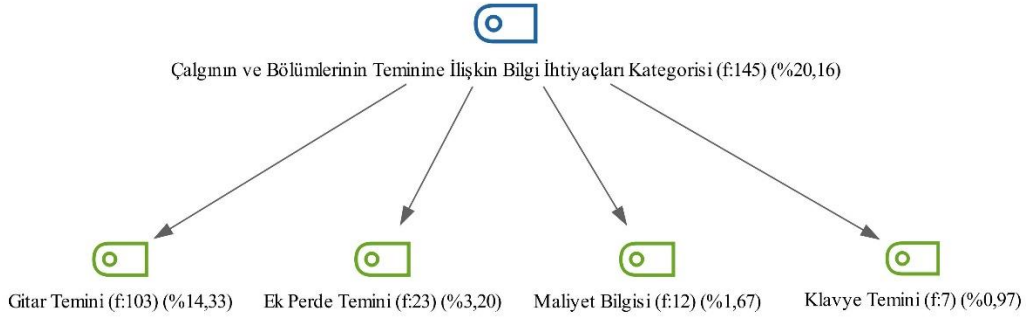
Şekil 2. MG Çalgısına İlişkin Genel Bilgi İhtiyaçları Tema, Kod-Kategori Hiyerarşi Haritası

‘Çalgının ve bölümlerinin teminine ilişkin bilgi ihtiyaçları’ (f:145) (%20,16) kategorisi 4 kodtan oluşmaktadır. Bu kategoriyi iki kodtan oluşan ‘Çalgısal bilgilere ilişkin ihtiyaçlar’ (f:126) (%17,52) kategorisi takip etmektedir. Son sıradaki kategori olan ‘Çalgısal bilgilere ilişkin ihtiyaçlar’ (f:85) (%11,82) kategorisini ise öğrenme ihtiyaçlarına ilişkin 4 kod oluşturmaktadır. Her bir kategori ve kod ilişkisi şu şekilde açıklanabilir:

Öğrenme ihtiyaçlarının sayıca en baskın olduğu kategori çalgının ve bölümlerinin teminine ilişkin bilgi ihtiyaçları kategorisidir. Çalgının ve bölümlerinin teminine ilişkin bilgi ihtiyaçları kategorisinde, ‘gitar temini’ (f:103) (%14,33), ‘ek perde temini’, (f:23) (%3,20) ‘maliyet bilgisi’ (f:12) (%1,67) ve ‘klavye temini’ (f:7) (%0,97) olmak üzere 4 adet kod yer almaktadır. Kategoriyeye ilişkin hiyerarşik harita aşağıdaki gibidir:

Şekil 3. Çalgının ve Bölümlerinin Teminine İlişkin Bilgi İhtiyaçları Kod-Kategori Hiyerarşi Haritası

MG temelde iki bölümden oluşmaktadır. Birinci kısım klavye ikinci kısım ise gitarın gövde kısmı olarak düşünülebilir. MG’lerin çoğunda bu iki bölüm birbirine eklemlenebilmektedir. Bu kategoride yer alan ‘gitar temini’ kodu altında yer alan yorumlar, öncelikle MG’nin nereden temin edilebileceği konusuna ilişkin öğrenme ihtiyaçlarını ortaya çıkarmaktadır. Özellikle farklı ülkelerde yaşayan kişilerin MG’yi nereden temin edeceklerine ilişkin yorumları sayıca fazladır:

‘Mikrotonal gitar tasarımınızı nereden satın alabiliriz?’ (Y350).

‘İspanya’da mikrotonal gitarı nereden satın alabilirim?’ (Y327).

‘Böyle bir gitarı nereden alabilirim? Güneydoğu Asya’da yaşıyorum’ (Y318).

Farklı gitar türlerinde klavyelere genellikle 1 cm uzunluğundaki ek perdeler yapıştırılarak ya da gömülerek MG’ler elde edilebilir. Bu durum, bazı MG meraklıları ve öğrencileri arasında bu ek perdeleri nereden edinebilecekleri konusunda bir öğrenme ihtiyacı yaratmaktadır. Bu ek perdelerin nereden temin edileceği konusu önemli bir eksiklik olarak hissedilmektedir. ‘Ek perde temini’ kodundaki dikkat çeken bazı yorumlar aşağıda belirtilmiştir:

‘Mikrotonal bir gitar edinmek onunla da ayrıca ilgilenmek istiyorum. Acaba nasıl temin edebilirim bu perdelerden?’ (Y203).

‘Bu perdeleri alabileceğimiz bir platform oluşturabilir misin acaba? Biz bunu en güvenli garanti yoldan nereden temin edebiliriz’ (Y204).

‘Elektro gitara yapıştırılabilir perde nasıl temin edilebilir’ (Y185).

Gitar türleri dönemlere ve kültürlere göre yapısal olarak çeşitlilik göstermektedir. MG ise son yıllarda yapısal olarak önemli bir gelişim ve değişim göstermekte olan bir enstrümandır. MG’nin henüz her enstrüman mağazasında

bulunamamaktadır. MG'ye ilgisi olan ve onu temin etmek isteyen ve MG yaptırmak isteyen icracılar için fiyat bilgisi özellikle başlangıç aşamasında önem kazanmaktadır. Gitar yapımcısından kaynaklı bazı istisnai durumlar ve gitar modeli, ek perdeler ve ayarlanabilir klavye gibi unsurlar ek maliyet gerektirebilmektedir. Bu unsurlar MG'nin maliyetinde önemli değişiklikler yaratabilmektedir. 'Maliyet bilgisi' öğrenme ihtiyacına ilişkin yorumlardan bazıları aşağıda sunulmuştur:

'Mikrotonal gitar çok mu pahalıdır? Alınabilirliği nedir?' (Y433).

'Mikrotonal bir gitarın maliyeti ne kadar?' (Y436).

Tolgahan Çoğulu son yıllarda mikrotonal gitar icra edebilmek için farklı klavye tasarım çalışmalarını gündeme getirmiştir. Ayarlanabilir mikrotonal klavye ve lego klavye gibi yeni tasarımlar farklı gitar türlerine monte edilebilecek şekilde sunulmaktadır. MG'ye ilgisi olan icracılar, bu ayarlanabilir MG klavyesini nereden satın alınabileceği veya farklı gitar türlerine ait benzer klavyelerin mevcut olup olmadığı hakkında bilgi edinmek istemektedirler. 'Klavye temini' ihtiyaçlarına dönük yorumlarda, genellikle klavyelerin nereden temin edilebileceği konusu ön plana çıkmaktadır. Farklı gitar türlerine ait klavyelerin mevcut olup olmadığı hakkında da bilgi edinmek isteyenlerin yorumları oldukça dikkat çekmektedir:

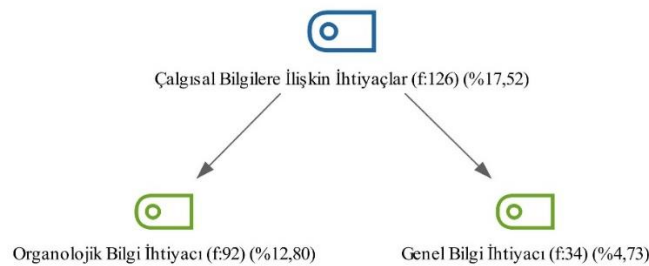
'Böyle bir klavye istiyorum. Nereden satın alabilirim?' (Y419).

'Sizin çaldığınız gibi özel yapım hareketli bir klavye satın almam mümkün mü?' (Y420).

'Elektro gitar için böyle bir mikrotonal klavye mevcut mu?' (Y421).

'Çalgının ve bölümlerinin teminine ilişkin bilgi ihtiyaçları' kategorisini, 'çalgısal bilgilere ilişkin ihtiyaçlar' kategorisi takip etmektedir. Kategoride, 'organolojik bilgi ihtiyacı' (f:92) (%12,80) ve 'genel bilgi ihtiyacı' (f:34) (%4,73) olmak üzere 2 adet kod yer almaktadır. Kod-kategori hiyerarşi haritası aşağıdaki şekilde sunulmuştur:

Şekil 4. Çalgısal Bilgiler İhtiyacı Kategorisine İlişkin Kod-Kategori Hiyerarşi Haritası

Ayarlanabilir mikrotonal klavye standart gitar klavyelerinden farklı olarak tasarlanmıştır. Bu klavye, ek perdelerin kolayca çıkarılıp takılabilmesi, kullanıcının ek perdeleri istedikleri konuma hareket ettirebilmesi ve istedikleri perdeyi perdesiz hale getirilebilmesi gibi olanaklar sunmaktadır. Son yıllarda tasarlanan bu klavye, standart gitar klavyesinden farklı bir yapıya sahip olduğu için insanlar tarafından ilgi görmektedir. Bu ilgi ve merakın özellikle klavye çeşitliliği ve perde yapıştırma pratiği üzerinde yoğunlaştığı görülmektedir. ‘Organolojik bilgi ihtiyacı’ kodunda yer alan mikrotonal klavyenin hangi malzemeden üretildiği ve perdelerin klavyede nasıl hareket ettiğine odaklanan yorumlar, klavyenin fiziksel özellikleri ve kullanımı hakkında öğrenme ihtiyacını ortaya çıkarmaktadır:

‘Bu nasıl çalışıyor? Miknatıslar var mı yoksa sadece sürtünme mi var? Sap çubuğunun çıkmasını nasıl engelliyor?’ (Y517).

‘Klavyenin mekanizmasını çok merak ediyorum. Ahşaptan mı yoksa başka bir malzemeden mi yapılmış?’ (Y518).

‘Ayarlanabilir klavyenin malzemesi ne? Sert plastik mi?’ (Y583).

‘Hareketli perde yapısını inşa etme şeklinize bayıldım. Bu mekanizmayı inşa etmek için gösterebileceğiniz bazı talimatlar var mı? Hepsi ahşaptan mı yapılmış? Perdeleri nasıl hareket ettirdiğinizi gösterdiğiniz bazı videolar gördüm, ancak perdenin hangi malzemeye tutunduğunu gerçekten göremiyorum’ (Y512).

‘Klavye üzerindeki her bir perde yerleşimini nasıl değiştirdiniz? Bu sadece yapıştırdığınız metal bir perde mi? Bunu sormamın sebebi, eşit tamperemanlı çalgıyı iyi tamperemanlı çalgıya çevirmeyi planlıyor olmam’ (Y543).

Ek perdelerin klavyeye nasıl monte edilebileceği de merak edilen konular arasındadır. Başka bir deyişle insanların ek perdeleri klavyeye en doğru şekilde nasıl MG’ye aktarabilecekleri ile ilgilidir. Bu nedenle ek perde montajına ilişkin yorumlar, ‘organolojik bilgi ihtiyacı’ kodunun önemli bir parçasını oluşturmaktadır:

‘Elektro gitara yapıştırılabilir perde nasıl temin edilebilir ve hangi madde ile bu perde klavyeye yapıştırılıyor? Klavye zaman içinde hasar görmez mi?’ (Y510).

‘Peki gitara zarar vermeden bu mikro perdeleri nasıl yapıştırırsınız?’ (Y561).

‘Hocam mikrotonal gitar elde etmek için fret demirini taktığınız yere bantlasak da oluyor mu?’ (Y540).

MG icra eden görüşmecilerin de sıklıkla karşılaştığı problemlerden birisi, ek perdelerin klavyeye monte edilmesidir. Genel olarak ek perdeleri klavyeye yapıştırarak kullandıkları ve icra sırasında zorluklar yaşadıklarını aktarmaktadırlar. Ek perdelerin yükseklik ve alçaklıkları sesi etkilediğini ve ayarlamasının zor olduğunu belirtmişlerdir. Görüşme verileri, YouTube kullanıcıların merak ettikleri ek perde yapıştırma hususundaki yorumları destekler niteliktedir:

‘Şu an ben yapıştırma perde ile çalışıyorum. Yani tabi ki bu çok pratik değil. Bir mikrotonal gitar olsa güzel olurdu. (...) En büyük zorluk bu perde yapıştır-ayarla zorluğu’ (G1).

‘Perde yapıştırırken çok fazla perde yapıştırmak gitarın seslerini bozuyor. Yapıştırılan bir perde o perdenin sağındaki ve solundaki diğer mikrotonal olmayan perdelerden ses çıkmasını da engelleyebiliyor’ (G1).

‘Yükseltmek kolay, bir tane daha yapıştırıcı yapıştırıp yapıyorsun ama yüksekse o küçük perdeyi törpülemek gerekiyor’ (G5).

‘Bir de perde yapıştırma olayı zor gerçekten orası mı değil mi biraz da takıntılı olunca onla uğraşmak (...) işkenceye dönüşüyor’ (G2).

Ek perde ölçülerinin klavyede nasıl ayarlanabileceği ve hangi ölçülere göre eklemlenebileceği de birçok insan tarafından merak edilmektedir. Bu perdelerin klavyeye monte edildikten sonra şekilsel özellikler bakımından elde edilecek seslerde sorun olup olmayacağı da bir diğer merak konusudur. MG’ye başlayacak olan icracılar için bu durum yeni bir öğrenme ihtiyacını ortaya çıkarmaktadır.

‘Perdeler bazı durumlarda çok mu küçük? Yoksa alışılsması gereken bir şey mi?’ (Y523).

‘Gitarınızın ek perdeden hemen sonra monte edilmiş perdeden cızırtı duymadan bantlı perdelerde çalınması için gerçekten yüksek eşiğe ve tellere sahip olması mı gerekiyor?’ (Y534).

‘Perdelerin klavyede nerede olması gerektiğini hesaplamanın bir yolu olmalı mı? Diyelim ki Pisagor, çeyrek virgül veya mikrotonal klavyeli klasik bir gitar yapmak istiyorum. Perdelerin nereye gitmesi gerektiğini hesaplamanın bir yolu var mı? Bir tür matematiksel formül mü?’ (Y558).

‘Bu özel (perde, y.n) ayarının ardındaki fikir nedir? Bu ölçüye göre mi yapıldı?’ (Y573).

‘Klavyenin bu konfigürasyonu sadece doğru tampereman için değil mi?’ (Y599).

Günümüzde sosyal medyanın aktif olarak kullanımının, MG’nin daha geniş kitleler tarafından tanınmasını sağladığı düşünülmektedir. Farklı ülkelerdeki müzik türlerinin tamamı mikrotonal aralıklara sahip olmadığından, MG’nin tasarımı ve tınısı bazı insanlar tarafından ilgi çekici hale gelmektedir. Bu ilgi, mikrotonal müziklerin sosyal medyada paylaşılan videolar aracılığıyla daha geniş kitleye ulaşmasını sağlamıştır. MG’nin tasarım amacı ve bu tür müziğe neden ihtiyaç duyulabileceği konusunda bilgi edinme arzusu, MG’ye merakı olan insanlar tarafından sorgulanmaktadır. ‘Genel bilgi ihtiyacı’ kodundaki yorumlardan bazıları aşağıda sunulmuştur:

‘Perdeler neden böyle yayılmış? Sese dönük ne gibi bir etki yapıyor? Bunu mikrotonal yapan nedir?’ (Y233).

‘Bunu neden yaptın?’ (Y253).

‘Peki bazı gitarlardaki doğru tampereman bu şekilde mi çalışıyor? Yani bu teknolojinin harmonikleri uyumlu hale getirme gibi faydaları var mı?’ (Y245).

‘Ne tür bir gitar bu?’ (Y223).

‘Genel Bilgi İhtiyacı’ koduna ilişkin bazı yorumlar, mikrotonal gitar hakkında bilgi düzeyini arttırmak isteyen birey yorumlarından oluşmaktadır. YouTube yorumcularından bazıları MG’de kapo kullanımı ve klavyeye ilişkin bilgileri sormaktadırlar. Bu tür bilgi talepleri, genellikle yeni bir enstrüman öğrenmek veya mevcut bilgilerini genişletmek isteyen bireyler tarafından dile getirilmektedir:

‘Bunun gibi mikrotonal baslar var mı?’ (Y230).

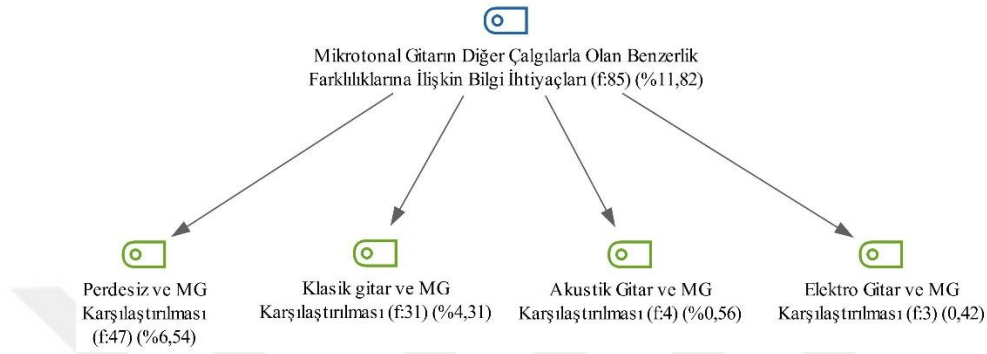
‘Bununla kapo kullanabilir misin?’ (Y231).

‘Neden olması gerektiği gibi düz değil? Onları biraz kaymış görmek kafamı karıştırıyor’ (Y247).

‘Mikrotonal klavye ile doğru tampereman klavyesi arasındaki fark nedir?’ (Y250).

‘Mikrotonal gitar çalgısına ilişkin genel bilgi ihtiyaçları’ temasına ilişkin son sırada yer alan kategori ‘Mikrotonal gitarın diğerk çalgılarla olan benzerlik ve farklılıklarına ilişkin bilgi ihtiyaçları’ kategorisi ile ilgili kod-kategori haritası Şekil 5’te sunulmuştur:

Şekil 5. MG’nin Diğerk algılarla Olan Benzerlik Farklılıklarına İlişkin Kod-Kategori Hiyerarşi Haritası

Bu kategoride, sırasıyla ‘Perdesiz ve MG karşılaştırılması’ (f:47) (%6,54), ‘Klasik gitar ve MG karşılaştırılması’ (f:31) (%4,31), ‘Akustik gitar ve MG karşılaştırılması’ (f:4) (%0,56), ‘Elektrogitar ve MG karşılaştırılması’ (f:3) (%0,42) olmak üzere 4 farklı kod yer almaktadır.

Perdesiz gitarlar, genellikle ‘slide gitar’ olarak bilinen ve perdeleri olmayan özgün gitarlardır. Bu gitarlar geleneksel gitarlara nazaran farklı alım pratikleri gerektirmektedir. Yapısal olarak klasik gitarla benzerlik gösterirken klavye üzerinde perdesi bulunmaması nedeniyle, klavyenin her bölgesinden mikrotonları elde etme imkânı sağlamaktadır. Bu özellik perdesiz gitarları tınısal olarak diğerk gitar türlerinden ayırmaktadır. ‘Perdesiz ve MG karşılaştırması’ koduna ilişkin yorumlarda, perdesiz gitarın mikrotonları elde etmedeki mevcut potansiyelinden hareketle neden perdesiz gitar yerine MG tercih edilebileceğik kullanıcılar tarafından merak edilmektedir. Bu konu, perdesiz gitara kıyasla MG’nin alım pratikleri, makamsal icralardaki olanaklar ve ses aralıkları hakkında bilgi edinme ihtiyacı ile ilişkilidir. Örnek yorumlardan bazıları aşağıda sunulmuştur:

‘Perdesiz gitar varken neden mikrotonal gitar ya da ayarlanabilir mikrotonal gitar? Perdesiz gitardan ne artısı var?’ (Y615).

‘Sadece neden perdesiz bir gitar kullanmadığınızı merak ediyorum. Bu bütün bu akortları mümkün kılar mıydı?’ (Y603).

‘Perdesiz ve MG karşılaştırması’ kodu ile ilişkili belirtilen bazı yorumlarda genellikle perdesiz gitarın neden tercih edilebileceği öğrenilmek istenmektedir ve çalım pratiği ile çalım rahatlığı açısından hangisinin ne yönde komfort sunacağına ilişkin yorumlar ön plana çıkmaktadır:

‘Mikrotonal sesler elde etmek için neden perdesiz gitar kullanmıyorsunuz?’ (Y616).

‘Bu noktada, perdesiz gitar çalmanın daha kolay olacağını düşünmüyor musunuz?’ (Y608).

Bazı yorumlarda ise perdesiz gitarın MG’ye göre ses aralığındaki genişliğine ve farklı makam icralarındaki çalım zenginliğine değinilmektedir. Bu hususlar bazı yorumcular için önemli bir detaydır:

‘Mikrotonal gitarda mı yoksa perdesiz gitarda mı daha çok farklı makamlar icra edilebilir?’ (Y610).

‘Birisi bana ikinci gitar ile tamamen perdesiz (örneğin Erkan Oğur’un kullandığı gibi) gitar arasındaki (...) farkın ne olduğunu söyleyebilir mi? (...) Bir keman alıp boynuna perdeler eklemek gibi görünüyor’ (Y611).

‘Perdesiz gitardaki ses aralığından farkı var mı?’ (Y624).

Klasik gitarlarda, açık telleri farklı mikrotonlara akort ederek mikrotonlar elde edilebilir. Ancak bu teknikler tınısal açıdan mikrotonaliteyi sınırlamaktadır. Fakat bu sistem akort ettiğimiz açık telleri etkilediği için pratik bir uygulama değildir. MG’nin tınısı standart bir klasik gitarla aynıdır. Klasik gitarda uygulanan teknikler, MG’de rahatlıkla uygulanabilmektedir. MG’nin üzerinde bulunan sabit ya da ayarlanabilir perdeler, klasik gitar tekniklerinin çoğunu rahatlıkla MG’de uygulanabilirliğini sağlamaktadır.

‘Klasik gitar ve MG karşılaştırması’ koduna ilişkin bulgularda genellikle klasik gitar ve MG’nin farkını öğrenmek isteyen insanlar tarafından oluşturulan yorumlar yer almaktadır. Klasik gitarda MG’deki gibi mikrotonların elde edilme şekli insanlar tarafından merak edilen başlıklar arasında yer almaktadır. Klasik gitarın MG’ye göre perde farklılıkları ve zorluk–kolaylık çerçevesinde icra çalım pratiğine ilişkin detaylar dikkat çeken unsurlar arasındadır. İlgili yorumların bazı örnekleri aşağıda belirtilmiştir:

‘Bu normal 6 telli bir gitarda çalınabilir mi veya 6 telli bir varyasyonu?’
(Y417).

‘Bunu sabit perdeli bir gitarda çalmak mümkün mü? Neden bu enstrümanı çalmayı seçtin?’ (Y400).

‘Notalardaki farklılıkları karşılaştırabilmemiz için bunu standart bir klasik gitarda yapma şansınız var mı?’ (Y409).

Akustik gitarlara ek perdeler, sabit perdeler ya da ayarlanabilir klavye takılarak mikrotonlar elde edilmektedir. Gitarın orijinal tınısı değişmeden mikrotonal müzikler akustik gitarlarda da icra edilebilmektedir. ‘Akustik gitar ve MG karşılaştırması’ kodunda mikrotonların akustik gitarda uygulanabilirliği ve doğru sesin nasıl elde edilebilirliğine dair öğrenme ihtiyaçları söz konusudur. ‘Akustik gitar ve MG karşılaştırması’ kodundaki yorumlar aşağıda sunulmuştur:

‘Hocam akustik gitarda da aynı sonucu alabiliriz değil mi?’ (Y142).

‘Mikrotonal müziğin sihirli olduğunu düşünüyorum. Bu perdeleri çelik telli (akustik, y.n) gitarda kullanabilir miyim?’ (Y143).

‘Hocam bunu, akustik gitarda da uygulayabilir misiniz?’ (Y144).

Elektrogitarlar çelik tellere sahip, farklı ağaçlardan yapılabilen gitarlardır. Klasik gitar ile aynı kullanım mantığına sahip olan bu gitarlar, farklı çalım tekniklerine sahiptirler. Ek perde, sabit perde ya da ayarlanabilir MG klavyesi kullanarak da elektrogitarın tınısını değiştirmeden mikrotonlar elde edilebilmektedir. Bireyler, ek perdelerin elektrogitara montajı hususunda bilgi sahibi olmak istemektedirler. Yorumlar arasında, ‘Elektrogitar ve MG karşılaştırılması’ koduna dönük cümleler aşağıda verilmiştir:

‘Elektro bir gitarda çalışıyor musunuz?’ (Y218).

‘Neden mikrotonal ile elektrogitar yapmıyorsunuz?’ (Y219).

‘Akustik veya elektrogitara perde eklemek mümkün mü?’ (Y220).

2. İKİNCİ ALT PROBLEME İLİŞKİN BULGULAR

2.1. MG ÇALGISININ ÖĞRENME-ÖĞRETME VE İCRA SÜREÇLERİNE İLİŞKİN BİLGİ İHTİYAÇLARI TEMASINA İLİŞKİN BULGULAR

Bu bölümde, netnografi ve görüşme tekniği ile elde edilen MG'ye dönük öğrenme, öğretme ve icra süreçlerine ilişkin ifadelerinin yer aldığı yorumlardan oluşan verilerin içerik analizi sonrası elde edilen bulgular sunulmuştur:

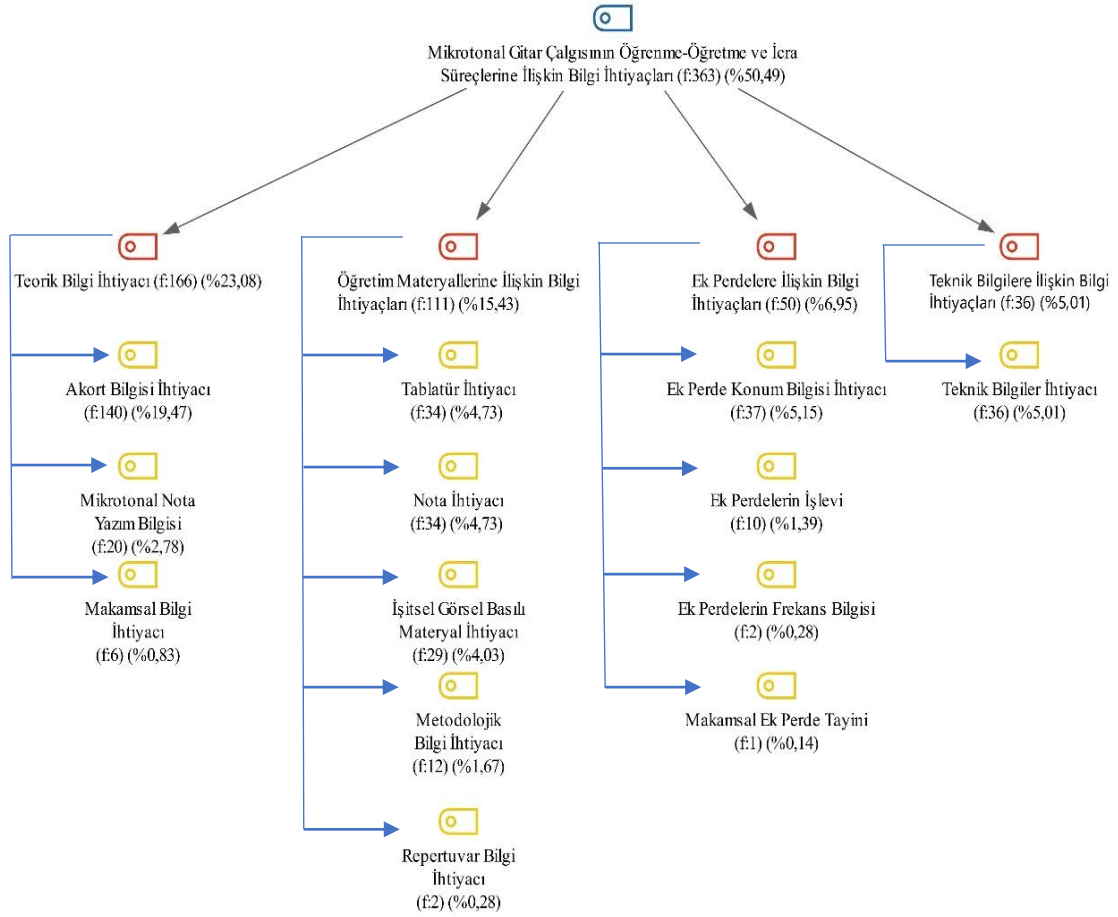
Tablo 9. Mikrotonal Gitar Çalgısının Öğrenme-Öğretme ve İcra Süreçlerine İlişkin Bilgi İhtiyaçları Tablosu

Tema	Kategoriler	f	%	Kodlar	f	%
Mikrotonal Gitar Çalgısının Öğrenme-Öğretme ve İcra Süreçlerine İlişkin Bilgi İhtiyaçları	Teorik Bilgi İhtiyacı	166	23,08	Akort Bilgisi İhtiyacı	140	19,47
				Mikrotonal Nota Yazım Bilgisi	20	2,78
				Makamsal Bilgi İhtiyacı	6	0,83
	Öğretim Materyallerine İlişkin Bilgi İhtiyaçları	111	15,43	Tablatür İhtiyacı	34	4,73
				Nota İhtiyacı	34	4,73
				İşitsel Görsel Basılı Materyal İhtiyacı	29	4,03
				Metodolojik bilgi ihtiyacı	12	1,67
				Repertuvar Bilgi İhtiyacı	2	0,28
	Ek Perdelere İlişkin Bilgi İhtiyaçları	50	6,95	Ek Perde Konum Bilgisi İhtiyacı	37	5,15
				Ek Perdelerin İşlevi	10	1,39
				Ek Perdelerin Frekans Bilgisi	2	0,28
				Makamsal Ek Perde Tayini	1	0,14
	Teknik Bilgilere İlişkin Bilgi İhtiyaçları	36	5,01	Teknik Bilgiler İhtiyacı	36	5,01
	Toplam				363	50,49

‘Mikrotonal gitar çalgısının öğrenme-öğretme ve icra süreçlerine ilişkin bilgi ihtiyaçları’ teması 4 ana kategoriden oluşmaktadır. Bu kategorilerden sayıca en baskın olanı ‘Teorik bilgi ihtiyacı’ (f:166) (%23,08) kategorisidir. Hemen ardından ‘Öğretim materyallerine ilişkin bilgi ihtiyaçları’ (f:111) (%15,43), ‘Ek perdelere ilişkin bilgi ihtiyaçları’ (f:50) (%6,95) ve ‘Teknik bilgilere ilişkin bilgi ihtiyaçları’ (f:36) (%5,01) kategorileri takip etmektedir.

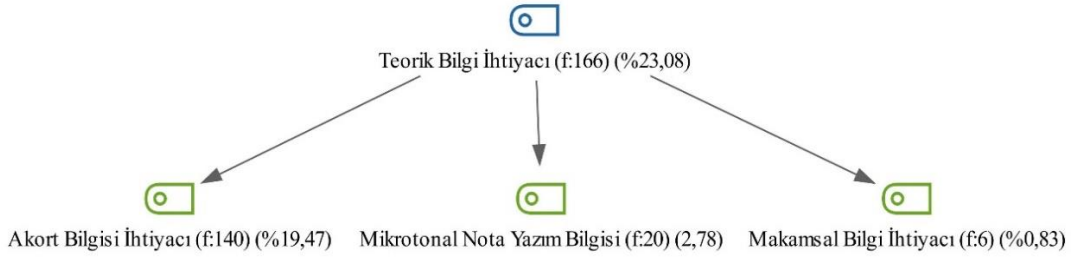
Mikrotonal gitar çalgısının öğrenme-öğretme ve icra süreçlerine ilişkin bilgi ihtiyaçları temasında yer alan 4 kategoride çok sayıda kod yer almaktadır. Elde edilen görüşme bulgularının içerik analizi sonrası ise ortaya çıkan tema, kategoriler ve kodların hiyerarşi haritası şekil 6’da sunulmuştur:

Şekil 6. MG Çalgısının Öğrenme, Öğretme ve İcra Süreçlerine İlişkin Tema, Kod-Kategori Hiyerarşi Haritası

Teorik bilgi ihtiyacı kategorisini, ‘Akort bilgisi ihtiyacı’ (f:140) (%19,47), ‘Mikrotonal nota yazım bilgisi’ (f:20) (%2,78), ‘Makamsal bilgi ihtiyacı’ (f:6) (%0,83) olmak üzere 3 kod oluşturmuştur. Kod-kategori hiyerarşi haritası aşağıda sunulmuştur:

Şekil 7. Teorik Bilgi İhtiyacı Kategorisine İlişkin Kod-Kategori Hiyerarşi Haritası

Her enstrümanın farklı akort sistemleri bulunmaktadır. Akort sistemleri çalınacak müzik türlerine göre farklılık göstermektedir. MG’de de farklı akort sistemleriyle müzikler icra edilebilmektedir. Bu sistemler farklı coğrafyalarda yapılan müziklere göre farklılık göstermektedir. ‘Akort bilgisi ihtiyacı’ kodunda yer alan YouTube kullanıcılarının yorumları, mikrotonların farklı akort sistemlerinde nasıl elde edildiği konusunu oldukça merak etmektedirler. Bu durum, icracılar için akort sistemlerini öğrenme ihtiyacını belirgin bir şekilde ortaya çıkarmaktadır. ‘Akort bilgisi ihtiyacı’ koduna ilişkin bazı yorumlar aşağıda sunulmuştur:

‘Tel akort düzeni normal mi yoksa E F# C# F# B E (şeklinde, y.n) mi?’ (Y09).

‘Akort düzeni standart düzen mi?’ (Y11).

‘Normal gitarımı mikroton için ayarlayabilir miyim? Örneğin ilk dize normal ve sonraki dize veya 1/4’ü kadar, ton aşağı mı?’ (Y12).

‘Hangi akortta ve hangi anahtarda çaldığınızı merak ediyordum?’ (Y25).

‘Bu parçada hangi akort sistemini kullandığınızı bize söyleyebilir misiniz lütfen? Bu konuda daha fazlasını öğrenmek istiyorum.’ (Y38).

‘Sabit perdeli mikrotonal hangi sisteme dayanmaktadır?’ (Y129).

‘Birkaç telde mikrotonlara sahip olmak için gitarı normal bir klavyede nasıl akort edecek? Temelde sadece G ve B tellerini düz bir şekilde mi akort ediyor?’ (Y68).

‘Akort bilgisi ihtiyacı’ koduna ilişkin yorumlar, yeni başlayacak olan icracılar için akort sisteminin büyük bir merak konusu olduğunu ortaya koymaktadır. Bu durum, yeni bir öğrenme ihtiyacını gündeme getirmektedir:

‘Bunu başarmak için G#’i kaç sent düşürmeliyim?’ (Y65).

‘Çok şaşırdım, B telini çeyrek ton aşağı akort ettim ve ses videodakine benzemiyor. Sonra tam olarak videoyu dinledim ve B telini yarım ton aşağı

akortladığında mı akort doğruydı? Ses 'Türk' tınısı gibi duyuluyor. Bu nasıl mümkün olabilir?' (Y72).

'Diyelim ki bir şarkıyı Db'de çalacak olsaydım, 2. akortta yine de tam entonasyonu elde edebilir miydim?' (Y77).

'Perdelerin yerinin değiştirilmesi tuşe kaynaklı akort problemini gideriyor mu?' (Y97).

Perde yerlerinin ve tellerin hertz oranlarının değişiminden doğru bir akort sisteminin elde edilmesi ve farklı akort sistemleriyle de mikrotonların elde edilmesinin mümkün olabilirliğine ilişkin yorumlar da dikkat çekmektedir:

'Bu sorun 440hz dışında bir şeye ayarlanarak çözülebilir mi? 432hz gibi mi?' (Y36).

'Mevcut 440 hz'yi değil de A=432 hz'yi mi ayarlıyorsunuz?' (Y44).

'Bunun mikrotonal gitar olduğunu görüyorum ama bu aslında farklı akortlu standart perdelerle mümkün mü?' (Y48).

'Neden B telinin diğerlerinden farklı bir aralıkla akortlandığına dair bir ipucunuz var mı? Ve ayrıca neden sadece 5., 7., 9. ve 12. perdelerde beyaz noktalar var?' (Y41).

'Bunlar Pisagor tamperemana göre ayarlanabilir mi?' (Y32).

'Bu, true temperament perdeleme sistemiyle aynı hikâye mi?' (Y83).

Elde edilen verilere göre mikrotonal nota yazımı hususunda da önemli bir bilgi eksikliği bulunmaktadır. Mikrotonal nota yazımı, Türk müziği ve diğer mikrotonal müzik türlerinde yaygın olarak kullanılmaktadır ve farklı türleri vardır. Mikrotonal aralıkların icra edildiği gitar da 12 TET sisteminden farklı sistemleri kullanmaya imkan tanıdığından, notasyona aktarılırken de farklılık gösterebilmektedir. Notasyonda koma işaretleri kullanımında farklılıklar olabilmektedir. Son yıllarda yapılan çalışmalarda, Tolgahan Çoğulu'nun Mikrotonal gitar metodu (Çoğulu, 2023), bu konuda önemli bir güncel referans materyal olarak gösterilmektedir². 'Mikrotonal nota yazım bilgisi' kodunda genellikle mikrotonların nota yazımında nasıl görüldüğüne dair öğrenme ihtiyaçları bulunmaktadır. Bazı yorumlar aşağıda belirtilmiştir:

² Bu materyalde, komaların gösterimi sent değerlerine göre 1, 2, 3 ve 4 oklu natürel ve diyez işaretleri ile gösterilmiştir (Çoğulu, 2023; s. 62).

‘Mikrotonal müziği nasıl yazıyorsun? Başka tür bir notasyona ihtiyacın var değil mi?’ (Y469).

‘Bu çeyrek tonları notalara nasıl yazıyorsunuz? Bu müziği nasıl yazıyorsunuz?’ (Y470).

‘Mikrotonal müzik notalara nasıl aktarılabilir?’ (Y473).

Türk müziği, makamsal karakteristiklere sahip olan bir müzik türüdür ve MG’de icra edilebilmektedir. Makam bilgisi MG icracıları için de önemli bir teorik gerekliliktir. Özellikle farklı makam icralarında ek perde konumlarının, makamın yapısal özelliklerine göre değişim göstermesi hangi makama göre klavyenin hangi konumuna yerleştirileceği hususu yeni başlayacak olan icracılar için önemli bir detaydır. Makamsal müziklerin yapısal özellikleri, MG icra edecek kişiler için yeni bir öğrenme ihtiyacını ortaya koymaktadır. Bu da icracılar için makam bilgisine ilişkin öğrenme ihtiyacını ortaya çıkarmaktadır. ‘Makamsal bilgi ihtiyacı’ kodunda yer alan perde konumlarının yerleri, makamın aralıkları ve hangi makamların MG’de mümkün olduğuna dair yorumlar ön plana çıkmaktadır. Bu faktörler, makamsal bilgi ihtiyacını ortaya çıkarmaktadır:

‘Uşşâk makamı için bas (tele, y.n.) nerde perde eklemem gerekir’ (Y428).

‘Bu makamın aralıklarını söyleyebilir misiniz?’ (Y426).

‘Bağlama perdeli klasik gitardaki eklediğiniz komalarla hüseyinî/uşşâk ailesi dışında hangi makamlar icra edilebilir?’ (Y430).

Türk müziği makamlarındaki müzikleri MG’de icra edebilmek için akorların nasıl kullanılabileceği de merak edilen konular arasındadır. Bu durum yeni bir öğrenme ihtiyacını ortaya koymaktadır:

‘Mikrotonal gitar ile ilgili armoni konusunu çok merak ediyorum. Örneğin bir hüseyinî türküde soloyu komalar ile çalabiliyorsunuz peki armonide veya akorlarda komaları nasıl kullanıyorsunuz? Örneğin la üzerinde hüseyinî bir eserde si bemol ikinin olduğu bir akor örneği verirseniz çok sevinirim’ (Y425).

‘Mesela hüseyinî makamında uşşâk makamında o şeyin uşşâk makamında kalış yapıyorsa hangi akoru basmak (gerekir, y.n)’ (G2).

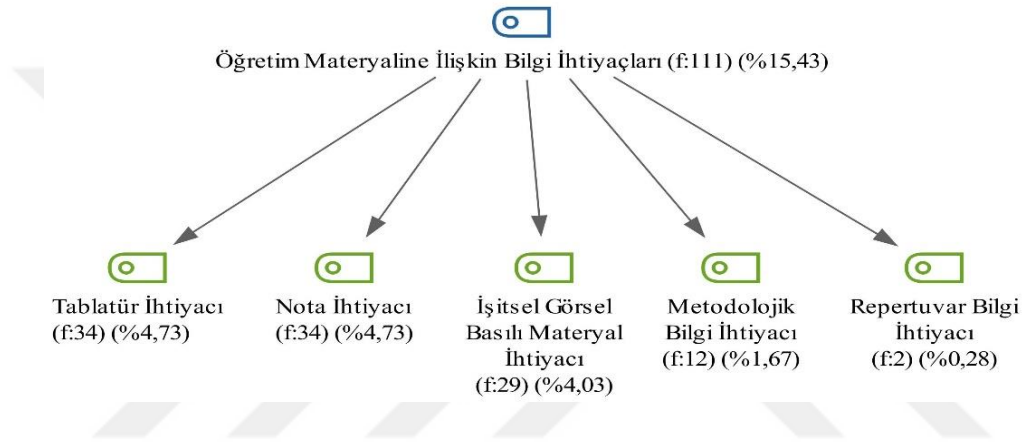
Görüşmecilerden alınan dönütlerde de Türk müziğinde makamlarının ve kurallarının anlaşılması önemli problemlerden birisi olarak karşımıza çıkmaktadır:

‘Yabancı biri olarak da Türk müziği biraz zor olabilir çünkü makamlarda çok (sayıda, y.n.) kural var’ (G4).

‘Türk müziği makamlarını ve tarihini de anlamakta ben çok güçlük yaşadım’ (G2).

‘Öğretim materyaline ilişkin bilgi ihtiyaçları’ kategorisinde, ‘tablatür ihtiyacı’ (%3,4), ‘nota ihtiyacı’ (%3,4), ‘işitsel, görsel, basılı materyal ihtiyacı’ (%2,9), ‘metodolojik bilgi ihtiyacı’ (%1,2), ‘repertuvar bilgi ihtiyacı’ (%0,2) olmak üzere 5 kod yer almaktadır. Kod kategori hiyerarşi haritası aşağıda sunulmuştur:

Şekil 8. Öğretim Materyalleri İhtiyacı Kategorisine İlişkin Kod-Kategori Hiyerarşi Haritası

Tablatürlerin gitar icralarında kullanımı, akorların, notaların ve kadansların özellikle amatör öğrenciler ve icracılar tarafından daha kolay anlaşılmasını sağladığından dolayı geniş çapta tercih edilmektedir. MG’de makamsal müzik icraları son zamanlarda sayıca bir artış göstermiştir fakat makamsal müzik icraları için MG notaları oldukça sınırlıdır. Makamsal müziğe yeni başlayan ve bu alandaki icracılar için de tablatürlerin kullanımı, öğrenme sürecini oldukça kolaylaştırabilir. ‘Tablatür ihtiyacı’ kodundaki yorumlardan bazıları aşağıda sunulmuştur:

‘Bir tür tablatür veya öğretici materyalleri var mı? Öğrenmeyi çok isterim’ (Y655).

‘Bunun için tab’ınız var mı? Bunu çalabileceğim (mikrotonal) bir enstrümanım yok, ama mükemmel görünen bir kompozisyonda mikrotonların nasıl kullanıldığını öğrenmek isterim’ (Y657).

‘Mikrotonal şarkılar için notaları/tabları nerede bulabiliriz?’ (Y684).

Her enstrümanın öğrenilmesi ve öğretilmesi sürecinde nota repertuvarları ve albümlerinin önemi büyüktür. Bu durum MG icra edecek icracılar için de geçerlidir

fakat MG öğretimine dönük materyallerin sayıca azlığı bilinmektedir. ‘Nota ihtiyacı’ kodundaki öğrenme ihtiyacına ilişkin yorumlarda çok sayıda nota ihtiyacına ilişkin ve notaları nereden erişebileceklerine ilişkin yorumların sayıca fazlalığı oldukça dikkat çekicidir. Örnek bazı yorumlar aşağıda sunulmuştur:

‘Notalarını nereden bulabilirim acaba’ (Y484).

‘İnternetteki araştırmalarımın rağmen, notayı bulamıyorum. Lütfen bana nereden bulabileceğimi söyleyebilir misiniz? Bir referans, bir başlık, bir editör (söyler misiniz, y.n.)?’ (Y487).

‘Bu harika! Peki mikrotonal şarkılar için notaları nerede bulabiliriz?’ (Y508).

Son dönemde sosyal medya platformlarında MG performans videoların sayısı önemli bir artış göstermektedir. Bu videolar, ses kayıtları ve dersler özellikle yeni başlayacak olan icracılar için oldukça büyük önem taşımaktadır. Ancak öğretici nitelik taşıyan videoların sayıca azlığı ve basılı materyallerin eksikliği, genellikle yeni başlayacak olan icracılar için önemli bir zorluğu yaratmaktadır. Bu durum MG alanına dönük daha kapsamlı ve sistematik eğitim materyallere dönük ihtiyacı ortaya koymaktadır. ‘İşitsel, görsel, basılı materyal ihtiyacı’ kodundaki yorumlar MG icrası ve öğretimi için kullanılabilecek kitaplar, metotlar, videolar, eğitimler gibi konulara ilişkindir. Aşağıda bazı örnek yorumlar belirtilmiştir:

‘Mikrotonal çalışmak için kullanabileceğimiz bir materyal var mı?’ (Y360).

‘Mikrotonal gitara yeni başlayanlar için daha pratik materyallere ihtiyaç var’ (Y371).

‘Basılı öğretim materyalleri nelerdir?’ (Y382).

‘Mikrotonal gitar veya müzik için iyi bir metot eksiği var’ (Y381).

‘Bu inanılmaz bir şey. Bir tür tablatür veya öğretici materyalleri var mı? Öğrenmeyi çok isterim’ (Y383).

MG eğitimi hakkında, farklı makamlar, ek perdelerin konumlandırılması ve MG’nin nasıl akort edileceği gibi konular, icracılar ve yeni başlayanlar için merak konusu oluşturmaktadır. Bu husus MG’ye olan ilginin ve bu enstrümanı daha iyi anlama ve kullanma arzusunu açığa çıkarmaktadır. Bu konuların detaylı bir şekilde ele alındığı eğitim materyalleri ve kaynaklar yorumcular için oldukça merak edilen unsurlar arasında yer almaktadır:

‘Ek perdenin nasıl takılacağı, kaç cm aralık olması gerektiğini ve ne tür malzeme olması gerektiğini anlatan bir video yayınlamanızı istiyoruz’ (Y370).

‘Hocam mikrotonal gitarda yerleştireceğimiz ek perdelerin hangi makama bağlı olarak nereye yerleştirileceklerini öngören bir kılavuz video veya herhangi bir dokümanınız mevcut mu?’ (Y373).

‘Hocam normal bir gitara ek perdeler ekleyerek kullanabileceğimiz çeşitli makamları gösteren videolar çekmeyi düşünüyor musunuz?’ (Y374).

‘Birkaç telde mikrotonlara sahip olmak için gitarı normal bir klavye ile nasıl akort edecek? Temelde sadece G ve B tellerini biraz bemol mü akort ediyoruz? Bunun yapıldığını duyabileceğim ya da görebileceğim bir video var mı?’ (Y376).

‘Mikrotonal müziğin nasıl oluşturulacağını temel terimlerle açıklayan bir video yayınlayıp yayınlamayacağınızı veya yazma sürecini açıklayan herhangi bir video bilip bilmediğinizi merak ediyordum.’ (Y378).

MG çalgısını öğrenmeye yeni başlayacağı var sayılan veya anlaşılan yorum sahipleri için metodoloji önemli bir sorundur. Bu metodolojik sorunların bazıları gitarın temel icra prensiplerini ve çalma tekniklerinin öğrenilmesi hususundadır. ‘Metodolojik bilgi ihtiyacı’ kodundaki bu yorumlarda genellikle MG’nin nasıl çalındığı, öğrenmeye nereden başlanacağı ve nasıl bir eğitim alınması gerektiğine ilişkin yorumlar ön plana çıkmaktadır:

‘Yardımcı olabilecek biri varsa, gerçekten mikrotonal gitarları keşfetmek istiyorum ve gitarıma birkaç perde eklemeye de hazırım ama ilgili teoriden, bu mikrotonlarla nasıl müzik yapılacağından gerçekten emin değilim. Mikrotonlar hakkında bilgiyi nerede bulabilirim ve bunları gitarınıza takarken, mevcut iki perdenin ortasına yerleştirmek kadar basit mi?’ (Y444).

‘Mikrotonal müziğe daha çok ilgi duyuyorum, özellikle de gitarda çalmak istiyorum. Kendi gitarımı yapmamı ve King Gizzard’ın gitarlarına yaptığı gibi perdeler koymamı mı önerirsiniz yoksa tavsiye edeceğiniz başka bir yol var mı?’ (Y450).

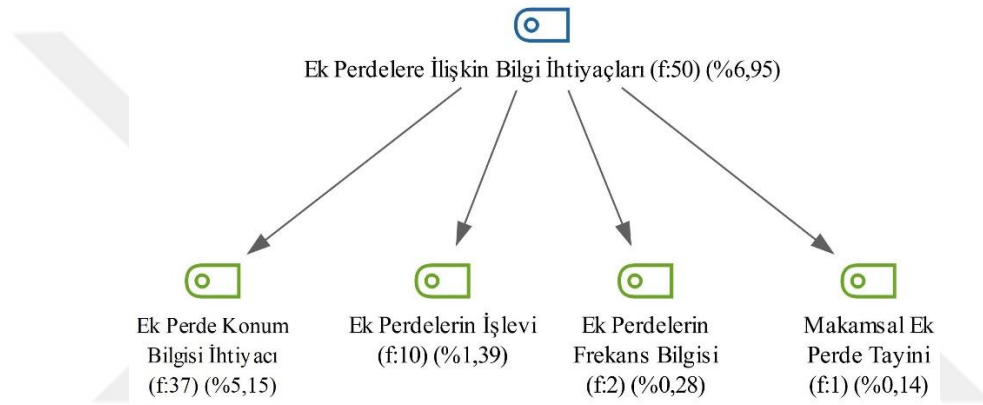
MG icra etmek için repertuvarlar yeni başlayacak icracılar için önemli materyallerdir. Ancak bu alanda kitap, nota ve materyaller oldukça sınırlı sayıdadır. Bu durum yeni başlayacak olan icracılar için son derece önemli bir sorundur. Son dönemlerde yapılan çalışmalar bir nebze de olsa bu eksikliği biraz gidermektedir fakat

yeterli sayıda değildir. Bu nedenle MG'yi icra edecek insanlar repertuvar eksikliği yaşamaktadırlar. 'Repertuvar bilgi ihtiyacı' kodundaki bazıları aşağıda sunulmuştur:

'Böyle bir enstrümanın repertuvarı nedir? Klasik mikrotonal besteciler falan var mı?' (Y649).

'Ek perdelere ilişkin bilgi ihtiyaçları' kategorisinde, 'Ek perde konum bilgisi ihtiyacı' (f:37) (%5,15), 'Ek perdelerin işlevi', (f:10) (%1,39), 'Ek perdelerin frekans bilgisi' (f:2) (%0,28), 'Makamsal ek perde tayini' (f:1) (%0,14) olmak üzere 4 kod oluşturulmuştur. Kod-kategori hiyerarşi haritası aşağıda sunulmuştur:

Şekil 9. Ek Perdeler İhtiyacı Kategorisine İlişkin Bilgi İhtiyaçları Kod-Kategori Hiyerarşi Haritası

Standart gitarların akort sistemi değiştirilerek ya da gitara ek perdeler eklenerek mikrotonlar elde edilmektedir. Ek perdelerin standart gitar klavyesi üzerine konumlandırılması, icra edilecek mikrotonal müziğin makamın karar sesine ve mikrotonların sent değerlerine bağlı olarak değişim göstermektedir. Bu hususlarda yapılan çalışmaların sayısı oldukça sınırlı olduğundan yorum sahipleri için önemli bir eksikliği oluşturmaktadır. MG'ye yeni başlayacak olan icracılar için, ek perdeleri kaç sent aralıklarla klavyenin neresine konumlandıracakları önemli bir bilgi ihtiyacıdır. 'Ek perde konum bilgisi ihtiyacı' kodundaki yorumlar, ek perdelerin klavyenin hangi bölgesine temin edecekleri, sent bilgileri ve perde yerlerinin sabit olup olmadığı konusundaki öğrenme ihtiyaçları şu şekildedir:

'Mikrotonal perdeleri nereye yerleştireceğinizi bulmamız ne kadar zamanımızı alır?' (Y152).

'Ayarlanabilir mikrotonal gitarda, perdeyi hareket ettirdiğinizde, her mikroton arasındaki minimum mesafe nedir? 5 sent mi, 10 sent mi, daha fazla mı?' (Y165).

‘Mikrotonları nereye yerleştireceğiz?’ (G3).

Perde mesafeleri, insan parmaklarının perdeler arasında rahat hareket ettirilebilmesini etkileyebilmektedir. Bazı ek perde aralarının dar olması icra esnasında daha çok dikkati ve konsantrasyonu gerektirmektedir. Mikrotonal müziğe daha az aşina olduğu tahmin edilebilen bazı yorumcular, gitarda ek perdelerin neden kullanıldığını ve seslerin standart gitardan neden farklı olduğunu anlamlandırmakta zorlanmaktadır. ‘Ek perdelerin işlevi’ kodundaki yorumlarda mikrotonları oluşturmak için ek perdelerin ne işe yaradığı, ek perdelerin akor kullanımındaki pratikliği gibi konulara odaklanmaktadır. ‘Ek perdelerin işlevi’ kodundaki yorumlardan bazıları aşağıda sunulmuştur:

‘Kafam çok karıştı. Ekstra perdeler ne işe yarar?’ (Y208).

‘Yapıştırdığın bu perdeler koma seslerini mi açığa çıkartıyor?’ (Y209).

Ek perdelerin kullanımında akor kullanımının kolaylık ve zorluk seviyesi ve akort problemleri gibi öğrenme ihtiyacına ilişkin yorumlar yer almaktadır:

‘Akortlu çalmak için ya hiç perde olmadan çalacaksınız ya da mikrotonal perdeler ihtiyacınız olacak, bu doğru mu?’ (Y210).

‘Klavyeye gömülü neodimyum mıknatıs dilimleri eklenen mini perdeleri yerinde tutar mı?’ (Y213).

‘Yeni perdeler akor kullanımını daha mı zorlaştırıyor yoksa dönüştürmek oldukça basit mi?’ (Y214).

Her makamın karakteristik özellikleri birbirinden farklılık göstermektedir. MG’de ek perdelerin konumları da makamın karakteristik ve tınsal özelliklerinden hareketle belirlenir. MG’de makamsal bir icra yapmak için ek perdeleri hangi perde arasına hangi mesafede yerleştirmek gerektiği yorumcular için önemli bir sorunu teşkil etmektedir. Bu hususlar icracıların üslubuna ve tercihlerine de değişim göstermektedir. Bu hususlar yeni başlayacak olan MG ilgilileri için sorun teşkil etmekte ve bir öğrenme ihtiyacını ortaya çıkarmaktadır. ‘Ek perdelerin frekans bilgisi’ kodundaki yorumlardan bazıları şu şekildedir:

‘Si bemol 2 ve fa diyez komaları sanki tam oturmadı gibi Aşık Veysel’in sazındaki koma değil gibi geldi bana siz ne dersiniz hocam?’ (Y206).

‘İşte perde yapıştırmak istediğin zaman kendini çok sınırlı hissediyorsun özellikle perde yapıştırma konusunda nereye yapıştıracağım? İşte sabâ sesi hangi ses gerçekte kaç sent olmalı ya da uşşâk sesi?’ (G2).

Türk müziğinde makamlar zengin bir yapıya sahiptirler. Her bir makamın kendine özgü melodi içinde izlediği seyirler yer almaktadır. MG’de makamsal müzik icra edebilmek için perdelerin konumlarını icra edilecek makama ve seyire göre ayarlamak gerekir. Bu ayarlama makamın karakteristik özelliklerini etkilemektedir. Bu durum MG yorumcuları için makamsal müziğin icra edilmesi ve anlaşılmasında önemli etkenlerdir. ‘Makamsal ek perde tayini’ kodundaki yorumlarda yorumcuların perdelerin makama göre nereye konumlandırılacaklarına dair öğrenme ihtiyaçları yer almaktadır. Örnek bazı yorumlar aşağıda sunulmuştur:

‘Birkaç farklı makamda çalacaksak, böyle bir repertuar olacaksa, iki üç gitar kullanmak gerekiyor yapıştırılmış perdeyle’ (G1).

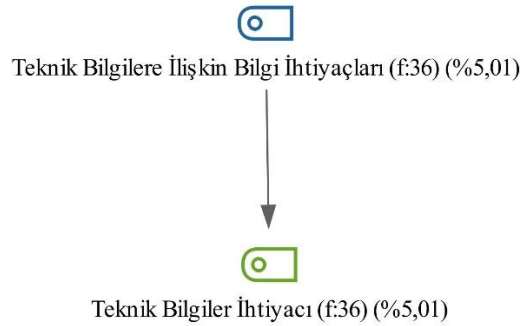
‘Perdeleri nereye yapıştıracağız bunu belirlemek bir diğer problem. Bunun için birçok kişiyle görüşmek gerekiyor (makamsal icralar için, y.n) iyice tartıp biçmek gerekiyor’ (G1).

‘Türk musiki eserlerini düzenlemeye başlamıştım (...) melodi vs. çalma istediğimde o sesleri Türk müziğindeki sesleri elde edemedim için sorun yaşıyordum’ (G2).

‘Yani makam için ihtiyacınız olan tüm ek perdeler bu kadar mı?’ (Y431).

‘Teknik bilgilere ilişkin bilgi ihtiyaçları’ kategorisi, sadece ‘teknik bilgiler ihtiyacı’ (f:36) (%5,01) kodundan oluşmaktadır. Şekil kod-kategori hiyerarşi haritası aşağıda sunulmuştur:

Şekil 10. Teknik Bilgiler İhtiyacı Kategorisine İlişkin Kod-Kategori Hiyerarşi Haritası

‘Teknik bilgiler ihtiyacı’ kodundaki yorumlarda genellikle bend tekniğini ele alan yorumlar sıkça dile getirilmiştir. Daha çok ‘MG’de bend tekniği nasıl yapılır?’ sorusuna odaklanan bu kategori yorumları arasında ‘bare’ tekniği ve farklı gitar tekniklerine ilişkin öğrenme ihtiyaçları da yer almaktadır. ‘Teknik bilgiler ihtiyacı’ kodundaki yorumlardan bazıları aşağıda sunulmuştur:

‘İcra stili öğrenmek bence çok önemli. Tavır ve süslemeleri (öğrenmek gerekiyor, y.n) makamın kendisini de bilmek yetmiyor’ (G3).

‘Hiç bend tekniği kullandınız mı? Ek perdelerinizde nasıl bend yapabilirsin?’ (Y685).

‘Hızlı bir gamda bend tekniğini nasıl icra edebilirsiniz? Peki, bir telde bend yaparak diğer teli durdurmadan bir arpeji nasıl çalabilirsiniz?’ (Y689).

‘Arpejde, akorlarda veya hızlı pasajlarda bend yapabilir misiniz?’ (Y696).

‘Teknik bilgiler ihtiyacı’ kodundaki yorumlarda farklı çalım tekniklerini ve çalım tarzlarına ilişkin öğrenme ihtiyaçlarına işaret eden yorumların sayısı oldukça fazladır:

‘Bağlama tapping (şelpe) ile gitar tapping arasındaki fark nedir?’ (Y697).

‘Bare kullanımı ikinci çaldığınız gitarda rahat mı?’ (Y709).

‘Perdeler oynuyor ya ‘çekme’ vs. yaparken teller perdelere takılmaz mı?’ (Y712).

‘Bu perde düzeninin nasıl çalıştığına dair bir ipucu yok. Eğer akort bu anahtarda kulağa iyi geliyorsa, farklı anahtarlarda çalarken kulağa nasıl geliyor?’ (Y710).

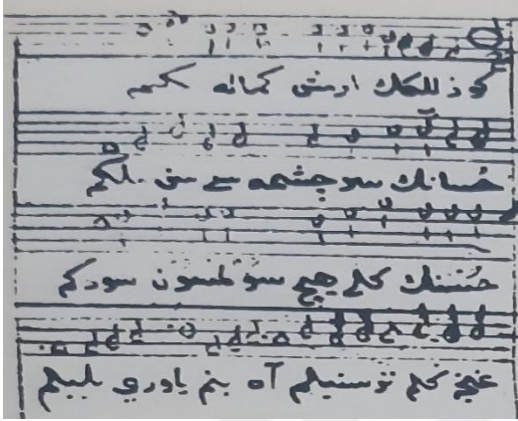
3. ÜÇÜNCÜ ALT PROBLEME İLİŞKİN BULGULAR

Bu bölümde, araştırmacı tarafından MG için eser temelli öğretim hedefleyen başlangıç seviyesi MG öğretiminde kullanılabilecek bir repertuvar modeli oluşturulması amaçlanmıştır. Bu bağlamda, repertuvar modelinde yer alması planlanan her bir türkî melodisi, öncelikle araştırmacı tarafından çok seslendirilmiş ve süreçte uzman görüşlerinden de yararlanılarak edisyonlar yaratılmıştır.

3.1. TÜRKÎ 1 (TÜRKÎ CANSİNER HALİFE BERAY-I MEDH HASEN) EDİSYONUNUN YARATIMINA İLİŞKİN BULGULAR

Türkînin Mecmua-ı Saz ü Söz (MSS)'de yer alan görseli ve Cevher'in (1995) transkripsiyonu ve araştırmacının taslak edisyonu aşağıdaki tablodaki gibidir:

Tablo 10. Farklı Kaynaklarda Türkî 1'e (Türkî Cânsiner Hâlife Berây-ı Medh Hasen) İlişkin Görseller ve Araştırmacının Taslak Edisyonuna İlişkin Tablo

 (Elçin,1976: 95).	 (Cevher, 1995: 375).
Araştırmacı taslak edisyonu	
	

MG çalgısının 'öğrenme-öğretme ve icra süreçlerine ilişkin bilgi ihtiyaçları' temasında, 'teknik bilgilere ilişkin bilgi ihtiyaçları' kategorisinde yer alan bulgularda genellikle MG'de akor kullanımları ve farklı tekniklerin MG'ye nasıl uyarlanacağı gibi birçok öğrenme ihtiyacına ilişkin yorum yer almaktadır. Örneğin Y09'nın tekniğe ilişkin yorumu bare kullanımı ve bend tekniği kullanımını vurgulamaktadır:

'Mikrotonal gitarda bare kullanımı kolay mı? Bend tekniğini nasıl yaparız?'(Y709).

Bu bağlamda bu türkî, ‘tek pozisyonda ajiliteye dayalı kırık akor değişimlerini uygular’ kazanımına dönük örneklenmiştir. Edisyonun başlangıç seviyesine uygun olması amaçlanmış bu nedenle araştırmacı tarafından türkünün fonksiyonalist çok-sesli düzenleme süreci bu yönde yürütülmüştür. Araştırmacı, MG’ye yeni başlayacaklar için edisyonunda eklediği kırık akorlar ile tek pozisyonda farklı akorlarını kullanma becerisini amaçlamıştır. Araştırmacı tarafından yazılan taslak edisyona (Türkî 1- Türkî Cansiner Halife Beray-ı Medh Hasen) ilişkin uzmanların yorum ve öneri ile bunlar ışığında revize edilen eski ve yeni ölçüler aşağıda sunulmuştur:

Tablo 11. Türkî 1’e İlişkin Değiştirilen ve Revize Edilen Ölçülere İlişkin Uzman Görüş ve Önerileri Tablosu

Uzman Görüş ve Önerileri	Değiştirilen Motif/Ölçü ve Numarası	Revize Edilmiş Ölçüler
‘7. ve 8. ölçüde bas sesi bir eksiklik’ (U2).		
‘Son ölçüde bas ses olarak (y.n) ‘F’ koymanı öneriyorum sadece’ (U3).		
‘Mikrotonların 34 sent pest yazılması önerilir. Değiştirme işaretlerine de (pestleştirici iki ok, y.n) konulması önerilir. Son ölçüde ‘F’ natürel yazılması gerekmektedir. Başlangıç düzeyi için yeterlidir’ (U4).		

‘5. ölçüdeki 2. ‘A’ bas sesi yerine ‘G’ tercih edilebilir. 6. ölçüdeki bas sesindeki ‘A’ yerine ‘E’ ve ‘D’ sesleri tercih edilebilir. 9. ölçüdeki bas sesindeki ‘C’ sesi yerine ‘G’ tercih edilebilir’ (U5).

U1, U3 ve U4 süreç sonunda taslak edisyonun amaçlanan kazanımlar doğrultusunda işlevsel/yetkin nitelikte olduğunu belirtmişlerdir:

‘Başlangıç seviyesi için gayet yeterli. Oldukça güzel şekilde seslendirilmiş ve düzenlenmiş’ (U1).

‘Benim görüşüm başlangıç seviyesi için ve duyuşsal açıdan yeterli’ (U2).

‘Beşinci perdede yarım bare bulunması nedeniyle başlangıç seviyesinde ilk 6 ay için uygun değildir. İkinci 6 ay için uygundur. İşlevsel bir edisyondur’ (U4).

‘Başlangıç seviyesi için işlevsel bir edisyondur’ (U5).

Yaratım süreci sonunda ilgili edisyonun son hali aşağıdaki gibidir:

TÜRKÎ CÂNSİNER HÂLİFE BERÂY-I MEDH HASEN

(Güzelliğin Ermiş Kemâle)

Kaynak: Ali Ufki Bey
Mikrotonal Gitar Düzenleme:
Emre ŞENGÜN

-34c

1 3

0 1

3

5

tr 1-2

tr 1-2

7

0 1

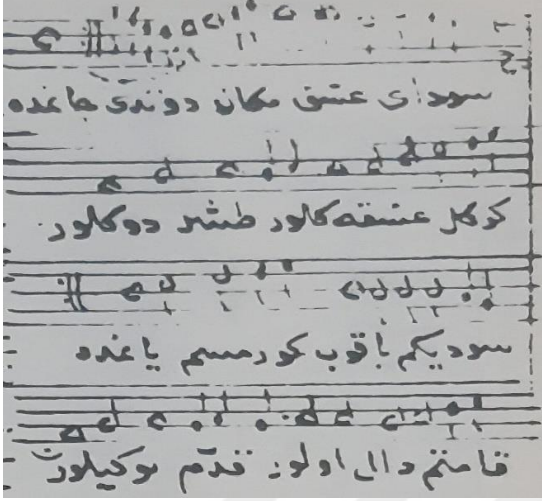
1 3

9

3.2. TÜRKÎ 2 (TÜRKÎ BERAY-I AŞK) EDİSYONUNUN YARATIMINA İLİŞKİN BULGULAR

Türkînin (MSS)'de yer alan görseli ve Cevher'in (1995) transkripsiyonu ile araştırmacının taslak edisyonu aşağıdaki tablodaki gibidir:

Tablo 12. Farklı Kaynaklarda Türkî 2'ye (Türkî Beray-ı Aşk) İlişkin Görseller ve Araştırmacının Taslak Edisyonuna İlişkin Tablo

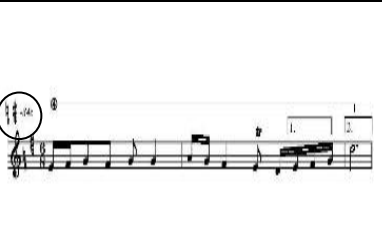
 (Elçin,1976: 95).	 (Cevher, 1995: 375).
Araştırmacı Taslak Edisyonu	
	

Ek perdelere ilişkin bilgi ihtiyaçları kategorisinde, ‘ek perdelerin işlevi’ kodunda yer alan öğrenme ihtiyaçlarına ilişkin bulgulara mikrotanal akor kullanımlarına dönük çok sayıda yorum yer almaktadır. Ek perdelerle akor kullanımındaki kolaylık ve zorluğunu vurgulayan yorumlardan bir tanesi oldukça dikkat çekicidir:

‘Yeni perdeler akor kullanım şekillerini daha mı zorlaştırıyor yoksa oldukça basit mi’ (Y214).

Bu yoruma dayanarak ‘tek pozisyonda ek perde kullanılan kısa zaman değerli akor geçişleri yapar’ kazanımına yönelik türkî edisyonunun hazırlanması ön görülmüştür. Araştırmacı edisyonunda ek perdeli akor kullanma pratiğini kazandırmayı hedeflemiştir. Araştırmacı tarafından yazılan taslak edisyona (Türkî 2- Türkî Beray-ı Aşk) ilişkin uzmanların yorum ve öneri ile bunlar ışığında revize edilen eski ve yeni ölçüler aşağıda sunulmuştur:

Tablo13. Türkî 2’ye İlişkin Değiştirilen ve Revize Edilen Ölçülere İlişkin Uzman Görüş ve Önerileri Tablosu

Uzman Görüş ve Önerileri	Değiştirilen Motif/Ölçü ve Numarası	Revize Edilmiş Ölçüler
‘Pozisyona takıldım eser nereden çalınacak? Son ölçü için ‘F’ ‘G’ ‘F’ ‘A’ gibi bir şey yapabilirsin’ (U3).		
‘Mikrotonların 34 sent pest yazılması önerilir. Değiştirme işaretlerine de (pestleştirici iki ok, y.n) konulması önerilir (U4).		
‘10. ölçüdeki 1. ‘A’ sesi 2. ‘A’ sesine bağlanıp ‘F’ sesinin altına ‘D’ bas sesinin konulması önerilir. Son		

ölçüdeki 1. 'F' bas sesini 'G' yapıp 2. 'G' bas sesine bağlanması önerilir (U5).		
--	--	--

U1, U4 ve U5 süreç sonunda taslak edisyonun amaçlanan kazanımlar doğrultusunda yeterli olduğunu belirtmiş ve eklemişlerdir:

'Oldukça işlevsel şekilde düzenlenmiş ve seslendirilmiş' (U1).

'Duyuşsal olarak dinlediğimde uygun' (U2).

'Saf bir melodi var çok sade basları koyduğun yerler gayet işlevsel' (U3).

'Beşinci perdede yarım bare bulunması nedeniyle başlangıç seviyesinde ilk 6 ay için uygun değildir. İkinci 6 ay için uygundur. İşlevsel bir edisyondur. Başlangıç düzeyi için yeterlidir. Son ölçüdeki kromatik bas yürüyüşü fikri olumludur' (U4).

'Başlangıç seviyesi için işlevsel ve yeterli bir edisyondur' (U5).

Yaratım süreci sonunda ilgili edisyon aşağıdaki gibi oluşmuştur:

TÜRKÎ BERÂY-I AŞK

(Sevdâyı Aşk Mekân Dutdu Cânım)

Kaynak: Ali Ufkî Bey

Mikrotonal Gitar Düzenleme:

Emre ŞENGÜN

♯ -34c

The musical score is written for guitar in 6/8 time, with a key signature of one sharp (F#). The piece is titled 'Türkî Berây-ı Aşk' (Sevdâyı Aşk Mekân Dutdu Cânım). The score is divided into four systems, each with a measure number in the left margin.

System 1 (Measures 1-3): Measure 1 starts with a circled '4' above the staff. Measure 2 has a first ending bracket labeled '1.' with a trill 'tr' and a bend '1-2' indicated by an arrow. Measure 3 has a second ending bracket labeled '2.' with a trill 'tr' and a bend '1-2' indicated by an arrow.

System 2 (Measures 4-7): Measure 4 is marked with a '4' in the left margin. Measures 5 and 6 feature triplets of eighth notes, indicated by '1 3' above the staff. Measure 7 ends with a long sustain line.

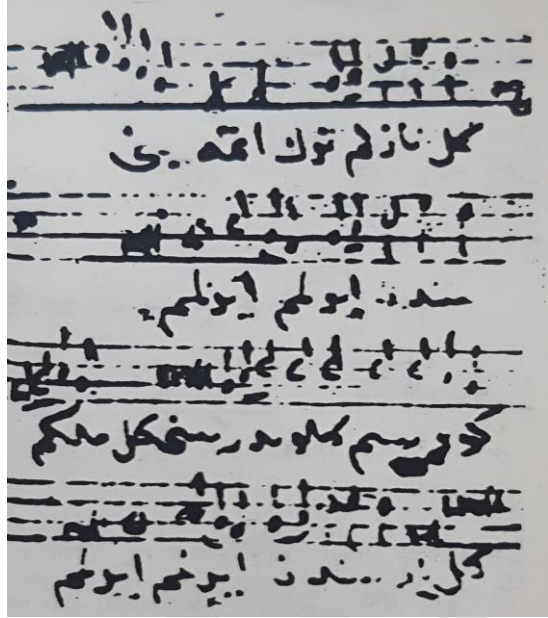
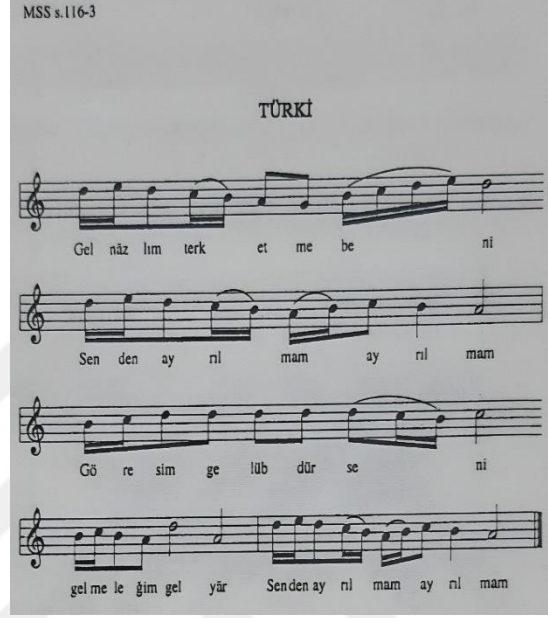
System 3 (Measures 8-10): Measure 8 is marked with an '8' in the left margin. Measures 9 and 10 feature a triplet of eighth notes, indicated by a circled '1' above the staff. Measure 10 ends with a long sustain line.

System 4 (Measures 11-13): Measure 11 is marked with an '11' in the left margin. Measures 12 and 13 continue the melodic line with eighth notes and a final cadence.

3.3. TÜRKÎ 3 (TÜRKÎ) EDİSYONUNUN YARATIMINA İLİŞKİN BULGULAR

Türkünün (MSS)'de yer alan görseli ve Cevher'in (1995) transkripsiyonu ve araştırmacının taslak edisyonu aşağıdaki tablodaki gibidir:

Tablo 14. Farklı Kaynaklarda Türkî 3'e (Türkî) İlişkin Görseller ve Araştırmacının Taslak Edisyonuna İlişkin Tablo

 (Elçin,1976: 95).	 (Cevher, 1995: 375).
Araştırmacı Taslak Edisyonu	
	

‘Teknik bilgilere ilişkin bilgi ihtiyaçları’ ve ‘ek perdelere ilişkin bilgi ihtiyaçları’ kategorilerinde yer alan ‘teknik bilgiler ihtiyacı’, ‘makamsal ek perde tayini’ kodlarındaki bulgular, ek perdelerle bend, tapping, bare gibi gitar tekniklerin MG’de nasıl icra edileceğine dönüktür. İki farklı kategori ve kodtan oluşan öğrenme ihtiyaçlarından istifade edilerek eserin edisyonu ‘ek perdelerde glissando tekniğini

uygular' kazanımına dönük hazırlanmıştır. Araştırmacı edisyonun fonksiyonalist çok sesli düzenlemesini başlangıç seviyesini hedef alarak gerçekleştirmiştir. Araştırmacı edisyonunda MG'deki ek perdeler üzerinde glissando tekniğine odaklanmayı amaçlamıştır. Araştırmacı tarafından yazılan taslak edisyona (Türkî 3-Türkî) ilişkin uzmanların yorum ve öneri ile bunlar ışığında revize edilen eski ve yeni ölçüler aşağıda sunulmuştur:

Tablo 15. Türkî 3'e İlişkin Değiştirilen ve Revize Edilen Ölçülere İlişkin Uzman Görüş ve Önerileri Tablosu

Uzman Görüş ve Önerileri	Değiştirilen Motif/Ölçü ve Numarası	Revize Edilmiş Ölçüler
'Tek sesli melodi pozisyon olarak mutlaka yazılmalı' (U3).		
'Mikrotonların 34 sent pest yazılması önerilir. Değiştirme işaretlerine de (pestleştirici iki ok, y.n) konulması önerilir (U4).		
'4.ölçü sonunda 'A-B-A' üçlemesi yapılabilir. Çarpmalardaki bağlar eklenmeli. Glissando çizgileri düzenlenmeli' (U5).		

U2, U3 ve U4 süreç sonunda taslak edisyonun amaçlanan kazanımlar doğrultusunda uygun ve işlevsel olduğunu belirtmişlerdir:

'Duyuşsal olarak çok güzel. Basta güzel bir yürüyüş var' (U2).

'Başlangıç seviyesine uygundur. İşlevsel bir edisyondur. 9. ve 10. ölçüdeki kromatik bas yürüyüşü fikri olumludur' (U4).

'Başlangıç seviyesi için işlevsel ve yeterli bir edisyondur' (U5).

Yaratım süreci sonunda ilgili edisyon aşağıdaki gibi oluşmuştur:

Şekil 13. Türkî 3 Türkî MG Edisyonu

TÜRKÎ
(Gel Nâzlım Terk Etme Beni)

Kaynak: Ali Ufkî Bey
Mikrotonal Gitar Düzenleme:
Emre ŞENGÜN

1. System (Measures 1-4): Melodic line with trills and fingerings (4, 5, 6, 5, 4, 4, 5) and a bass line with a chromatic descending sequence.

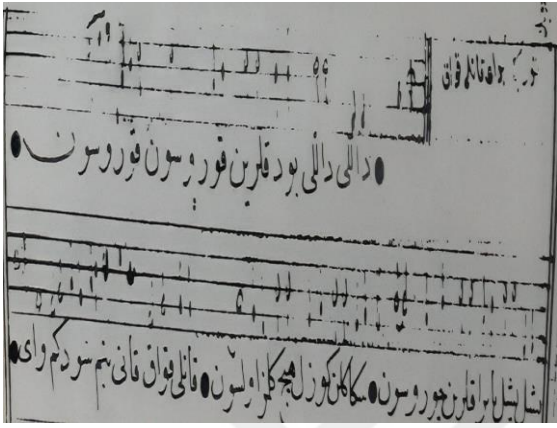
2. System (Measures 5-8): Continuation of the melodic and bass lines.

3. System (Measures 9-12): Conclusion of the piece with a final cadence.

3.4. TÜRKÎ 4 (TÜRKÎ BERÂY-I KANLI KAVAK) EDİSYONUNUN YARATIMINA İLİŞKİN BULGULAR

Türkînin (MSS)'de yer alan görseli ve Cevher'in (1995) transkripsiyonu ve araştırmacının taslak edisyonu aşağıdaki tablodaki gibidir:

Tablo 16. Farklı Kaynaklarda Türkî 4'e (Türkî Berây-ı Kanlı Kavak) İlişkin Görseller ve Araştırmacının Taslak Edisyonuna İlişkin Tablo

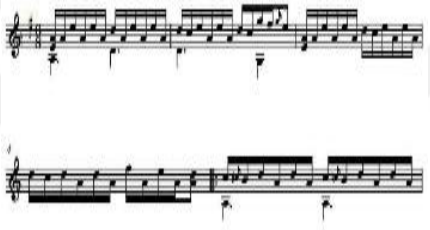
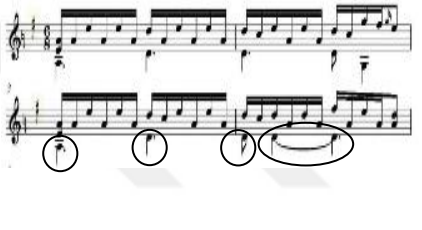
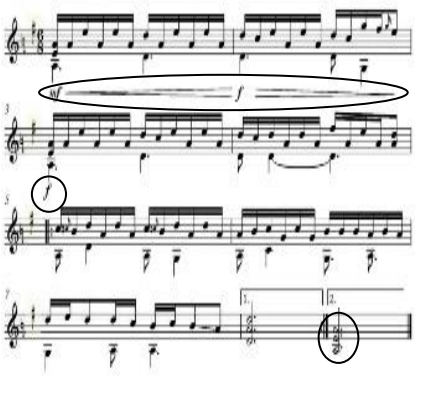
 (Elçin, 1976: 95).	 (Cevher, 1995: 375).
Araştırmacı Taslak Edisyonu	
	

‘Teknik bilgilere ilişkin bilgi ihtiyaçları’ kategorisinde yer alan ‘teknik bilgiler ihtiyacı’ kodunda, MG’de arpej kullanımı tekniğinin nasıl uygulanacağına dair öğrenme ihtiyacına ilişkin yorumlar yer almaktadır. Örneğin, Y689 ve Y696’nın MG’de arpej, bend ve diğer teknikleri nasıl kullanacaklarına ilişkin bilgi ihtiyaçları aşağıda belirtilmiştir:

‘Arpejde, akorlarda veya hızlı pasajlarda bend yapabilir misiniz?’ (Y696).

Özellikle bu ve benzeri yorumlardan yola çıkarak, bu edisyonda MG’de arpej tekniğini örneklemek hedeflenmiştir. Ayrıca, edisyonun başlangıç seviyesine uygun olması amaçlanmıştır. Eserin edisyonu ‘ek perdeleri kullanarak arpej tekniğini uygular’ kazanımına dönük hazırlanmıştır. Araştırmacı, edisyonunda belirlenen teknik bilgi ihtiyaçlarına dayanarak edisyona eklediği akor ve çarpmalarla çalım pratiği zenginliğini aktarmayı ve öğretmeyi hedeflemiştir. Başka bir deyişle de MG’de arpej tekniğini ek perdeleri kullanarak icra etme yeteneğini geliştirmeyi denemiştir. Araştırmacı tarafından yazılan taslak edisyona (Türkî 4-Türkî Berây-ı Kanlı Kavak) ilişkin uzmanların yorum ve öneri ile bunlar ışığında revize edilen eski ve yeni ölçüler aşağıda sunulmuştur:

Tablo17. Türkî 4’e İlişkin Değiştirilen ve Revize Edilen Ölçülere İlişkin Uzman Görüş ve Önerileri Tablosu

Uzman Görüş ve Önerileri	Değiştirilen Motif/Ölçü ve Numarası	Revize Edilmiş Ölçüler
‘3 ve 4. ölçüde bas yürüyüşüne ara vermişsin bence devam etmeli’ (U2).		
‘2. dolapta ‘C’ ‘E’ ‘A’ akoru yazmışsın özel bir sebebi var mı onun? Tekrar edilen motifi değiştirilebilir. Bir tanesi forte yapılabilir. (U3).		
‘Mikrotonların 34 sent pest yazılması önerilir. Değiştirme işaretlerine de		

(pestleştirici iki ok, y.n) konulması önerilir (U4).		
‘6. ölçü sonunda çarpma tercih edilebilir’ (U5).		

U2, U3, U4 ve U5 süreç sonunda taslak edisyonun amaçlanan kazanımlar doğrultusunda işlevsel olduğunu belirtmişlerdir:

‘Bu edisyonlar gayet işlevsel’ (U3).

‘İşlevsel bir edisyondur. Devamlı ve düzenli arpej kullanımı gitaristik (idiyomatik) özellik göstermiştir ve olumludur. Başlangıç düzeyi için yeterlidir’ (U4).

‘Başlangıç seviyesi için uygun ve yeterlidir’ (U5).

Yaratım süreci sonunda ilgili edisyon aşağıdaki gibi oluşmuştur:

TÜRKÎ BERÂ-Y-I KANLI KAVAK

(Dallı Dallı Budakların Kurusun)

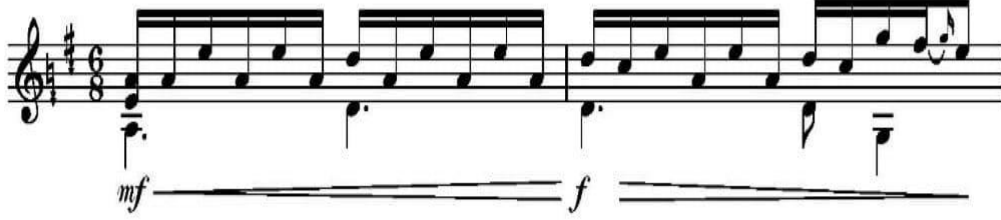
Kaynak: Ali Ufkâ Bey

Mikrotonal Gitar Düzenleme:

Emre ŞENGÜN

♯ -34c

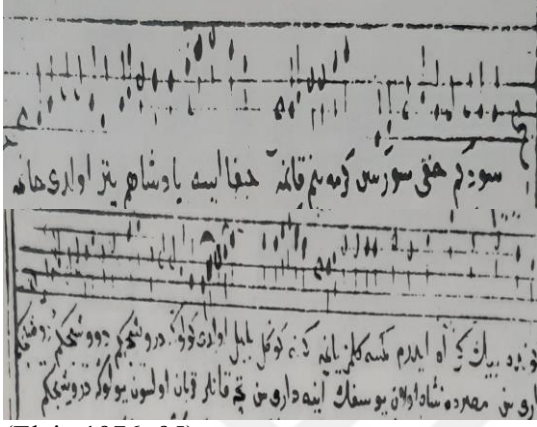
1 3

3.5. TÜRKÎ 5 (TÜRKÎ BERAY-I DERVÎŞ) EDİSYONUNUN YARATIMINA İLİŞKİN BULGULAR

Türkînin (MSS)'de yer alan görseli ve Cevher'n (1995) transkripsiyonu ve araştırmacının taslak edisyonu aşağıdaki tablodaki gibidir:

Tablo 18. Farklı Kaynaklarda Türkî 5'e (Türkî Beray-ı Dervîş) İlişkin Görseller ve Araştırmacının Taslak Edisyonuna İlişkin Tablo

 (Elçin,1976: 95).	 (Cevher, 1995: 375).
Araştırmacı Taslak Edisyonu	
	

MG çalgısının 'öğretim materyallerine ilişkin bilgi ihtiyaçları' kategorisinde, 'tablatür ihtiyacı' kodu ve 'teorik bilgi ihtiyacı' kategorisinde yer alan 'mikrotonal nota yazım bilgisi' kodundaki öğrenme ihtiyaçlarına ilişkin yorumlar, MG icrası için nota örnekleri ve bu örneklerin nasıl kullanılabileceğine dair bir bilgi eksikliğine işaret etmektedir. Başka bir deyişle, MG'ye yeni başlayacak öğrenciler için tablatür, nota, mikrotonal nota yazım gibi birçok nispeten yeni öğrenme unsuru bulunmaktadır.

‘Mikrotonal nota yazım bilgisi’ bulgularından elde edilen dikkat çekici iki yorum aşağıda sunulmuştur:

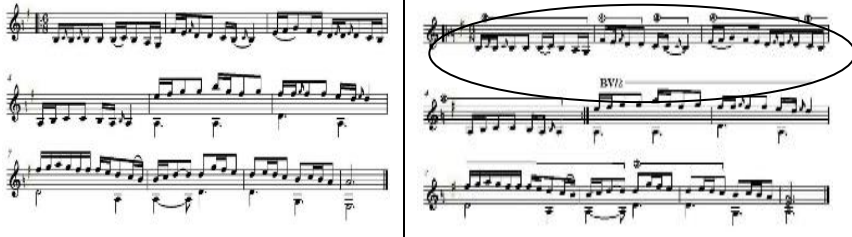
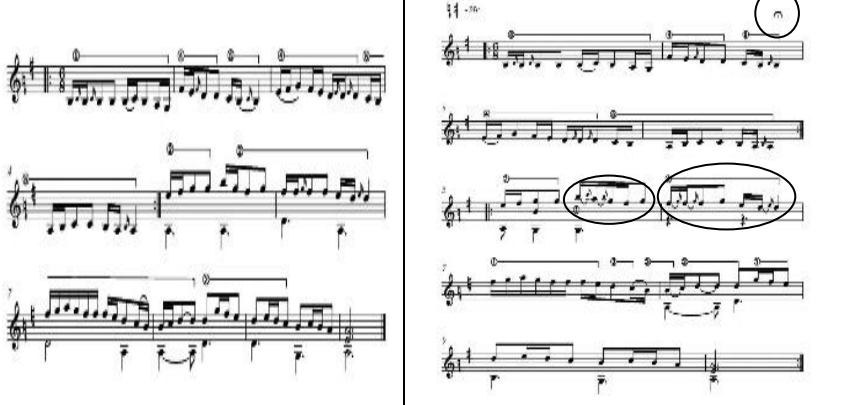
‘Bunun için tab'ınız var mı? Bunu çalabileceğim (mikrotonal) bir enstrümanım yok, ama mükemmel görünen bir kompozisyonda mikrotonların nasıl kullanıldığını öğrenmek isterim’ (Y657).

‘Bu harika bir şey! Mikrotonal müzik notalara nasıl aktarılabilir?’ (Y473).

Bu bağlamda oluşturulan edisyon ‘tablatür aracılığıyla ek perdelere çarpma tekniğini uygular’ kazanımına dönük hazırlanmıştır. İlk aşamada araştırmacı tarafından; süreçte ise uzman görüşleri ile şekillenen edisyonun başlangıç seviyesi öğretimi için uygun olması amaçlanmıştır. Eserin edisyonu tablatür ve nota yazım bilgisinden kaynaklanan eksiklikten dolayı MG icra edecek öğrenci ve icracılar için tablatürle desteklenmiş ve eserin fonksiyonalist çok sesli düzenlemesi yapılmıştır. Araştırmacı tarafından yazılan taslak edisyona (Türkî 5- Türkî Beray-ı Dervîş) ilişkin uzmanların yorum ve öneri ile bunlar ışığında revize edilen eski ve yeni ölçüler aşağıda sunulmuştur:

Tablo 19. Türkî 5’e İlişkin Değiştirilen ve Revize Edilen Ölçülere İlişkin Uzman Görüş ve Önerileri Tablosu

Uzman Görüş ve Önerileri	Değiştirilen Motif/Ölçü ve Numarası	Revize Edilmiş Ölçüler
‘7. ölçüde neden basları düzenlerken 2+2 (ritmik, y.n) yapısını tercih ettin bu değiştirilebilir. Dokuzuncu ölçüdeki bas sesi ‘E’ yapılabilir’ (U1).		
‘4. ölçü sonuna kadar tek sesli gidiyor pozisyon belirtmek gerekiyor buralarda. Pozisyon		

yazılabilir' (U3).	
'Beşinci perdede yarım bare bulunması nedeniyle başlangıç seviyesinde ilk 6 ay için uygun değildir. İkinci 6 ay için uygundur. Mikrotonların 34 sent pest yazılması önerilir. Değiştirme işaretlerine de (pestleştirici iki ok, y.n) konulması önerilir (U4).	
'2. ölçü sonuna puandorg tercih edilebilir. 5. ölçü 'B' notasının yanına 'A' sesinin eklenmesi ve çarpma tekniği tercih edilebilir. 6. ve 8. ölçülere de çarpmalar eklenebilir' (U5).	

U4 ve U5 süreç sonunda taslak edisyonun amaçlanan kazanımlar doğrultusunda işlevsel olduğunu belirtmişlerdir:

'İşlevsel bir edisyondur. Başlangıç düzeyi için yeterlidir' (U4).

'Başlangıç seviyesi için yeterli ve işlevseldir' (U5).

Yaratım süreci sonunda ilgili edisyon aşağıdaki gibi oluşmuştur:

Şekil 15. Türkî 5 Türkî Berây-ı Dervîş MG Edisyonu

TÜRKİ BERÂ-Y-I DERVİŞ
(Sevdiğim Hakkı Seversen) Kaynak: Ali Ufkî Bey
Mikrotonal Gitar Düzenleme: Emre ŞENGÜN

-34c

5 4 5

3 4 5

2 1 2 3 4 5

7 6 5 4 3 2 1

9 8 7 6 5 4 3 2 1

TARTIşMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

Araştırmalarda verilerin elde edildiği yorumlar incelendiğinde, öncelikle çalgının bölümlerine ve teminine ilişkin bilgi ihtiyaçlarının sayıca fazla ve oldukça çeşitli olduğu görülmektedir. Görüşmecilerden elde edilen veriler, netnografik verilerden elde edilen verileri destekler niteliktedir. Bu durum, MG'nin yapısal olarak standart gitarlardan farklı oluşu ve yeni yaygınlaşması ile açıklanabilir. Dünyanın birçok farklı yerinden MG'yi temin etmekte güçlük çektiğini belirten insanların olması MG'ye olan ilginin geniş çaplı olduğunu göstermektedir. Bu ihtiyaçların öncelikle, çalgının organolojik bölümlerinin ve bunların teminine ilişkin bilgi eksikliği ile ilgili olduğu görülmektedir. Çünkü, -en azından günümüzde- her enstrüman satış mağazasında kolayca temin edilemeyen ya da rastlanamayan bir enstrüman olarak MG'nin icra edilip öğrenilebilmesi için doğal olarak bu çalgının ve bölümlerinin öncelikle temin edilmesi gerekir. Geçmişten günümüze çalgı icracılarının en büyük problemlerinden biri, nitelikli çalgıyı bulmak ve kendilerini çeşitli yönlerden tatmin eden çalgılara sahip olmak için sürekli bir arayış içinde olmaktır (Sachs, 2012). Bu doğrultuda ilgililerinin henüz başlangıç aşamasında bu yönden bir bilgilendirilme ve yönlendirilmeye ihtiyaçları olduğu anlaşılmaktadır. Bu yönlendirmenin başta MG sahibi olmayanlar için 'ek perde'lerin temini hususunda, MG sahibi olmak isteyenler için ise gitarın ve klavyenin hangi maliyetle ve nasıl temin edilebileceği hususunda yapılması gerekmektedir.

algısal bilgilere ilişkin bilgi ihtiyaçları kategorisinde genel olarak klavye çeşitliliği ve alım pratikleri hakkındaki genel bilgi ve organolojik bilgi öğrenme ihtiyaçlarını içerir. Bu durum MG'nin Türkiye'de nispeten yeni ve gelişmekte olan (Ünlenen, 2023) bir enstrüman oluşu ve standart gitarlardan ilk bakışta hemen ayırt edilebilecek bir klavye görünümüne (Schneider, 2015; Sala, 2024) sahip olmasıyla açıklanabilir. Yeni bir enstrümana başlayacak olan icracılar için o enstrüman hakkında bilgi sahibi olmak ve enstrümanın genel yapıım bilgisi hakkında bilgi sahibi olmak önemli bir motivasyon kaynağıdır (Hallam, 2002). MG ile ilgilenen ve MG icra edecek bireyler de öncelikli olarak bu enstrümanın nasıl yapıldığı, klavyenin malzemesi, ek perdelerin ölçüleri ve perdelerin klavyeye nasıl monte edildiği gibi konulara ilişkin hususlarda genel bilgilere sahip olmak istemektedirler. Bu bağlamda başlangıç seviyesindeki öğretim materyal ve tasarımlarında bahsi geçen bilişsel hazır bulunuşluğa ilişkin kazanımların sunulması oldukça önemlidir.

Çalgılar çeşitli yönlerden sınıflandırılabilirler (Sachs, 1914; Kartomi, 1990; Hornbostel vd., 1992). Bir gitar türü olarak MG, kendi çalgı ailesi içinde daha ilginç ve farklı bir konuma sahiptir. Özellikle makamsal/mikrotonal müzik icrasında kendine özgü mizacı nedeniyle MG kendi çalgı ailesi içinde daha farklı bir konumda yer alır. Araştırmada elde edilen bazı öğrenme ihtiyaçlarına ilişkin bulgular analiz edildiğinde yorum sahiplerinin MG ve diğer gitar türlerinin benzerlik ve farklılıklarına odaklanarak çalgının kendi aile üyeleriyle karakteristik farklılıklarını ve bu aile içindeki işlevsel fonksiyonlarını irdeledikleri görülmektedir. MG'nin yapısal ve tınısal olarak diğer gitar türlerine benzerliği bulunmakla birlikte özellikle klavye yapısı ve genelde daha çok sayıda perde barındırması nedeniyle diğer aile üyelerinden ayrılmaktadır. Yorum sahiplerinin makamsal müzik icralarının MG'de diğer gitar türlerinde olduğundan daha farklı nasıl icra edildiği, mikrotonları elde etmede MG kullanımı ile diğer gitar türlerini kullanmanın sağladığı avantaj farklarının neler olduğu, mikrotonları icra etmede kullanıldığı bilinen perdesiz gitarların bu yönden neden tercih edilmediği gibi oldukça geniş bir konu yelpazesinde bilgi eksiklikleri bulunmaktadır. Bu durum, geçmişten günümüze kadar olan süreçte yapısal olarak gelişim ve değişim gösterdiği (Schneider, 2015) bilinen MG'nin, günümüzde hangi estetik, müzikal, ergonomik ve yaratıcılığa dayalı endişeler nedeniyle üretildiği bilgisine ihtiyaç duyduklarına işaret etmektedir

Elde edilen yorumlar arasında teorik bilgilere ilişkin bilgi ihtiyaçlarının ön planda olduğu yorumların sayısı oldukça fazladır. Yorum sahipleri, MG'nin icra edilebilmesi için daha çok akort, notasyon ve makam gibi teorik bilgilere ihtiyaç duyduklarını belirtmektedirler. Ayrıca, notasyon sistemlerini bilmek ve modal ve tonal teorik bilgilere sahip olmak da özellikle başlangıç seviyesindekiler için icra hususunda önemli avantajlar sağlar (Tejada & Spain, 2009). MG'ye başlayacak olan kişiler için de çeşitli akort bilgilerinin gerekli olduğu gözlemlenmiştir. MG'de yorumcular için en önemli sorunlardan birisi perdelerin nasıl akort edileceği hususudur. Bu problemler, farklı akort sistemleri, tellerin hertz bilgileri, mikrotonların notasyona nasıl aktarabildiği gibi hususlarda yoğunlaşmaktadır. Bu bağlamda yorumcular için makamsal bilgiler, akort sistemleri ve notasyonlara ilişkin öğrenme ihtiyaçlarının sayısının oldukça fazla olduğu gözlemlenmektedir. MG icra etmek isteyen icracılar için akort sistemlerinin açıklanarak mikrotonal notasyon ve edisyonların daha çok tanıtılması ve sayısının artırılması gerekmektedir.

Bir çalgının gelişiminde metodoloji önemli bir unsurdur. Çünkü metodoloji yapacağımız çalışmayı sistematik bir şekilde uygulayabilmemizi sağlar (Burnard, 2006). Elde edilen veriler analiz edildiğinde, ğretim materyaline ilişkin bilgi ihtiyaçlarının sayısının oldukça fazla olduğu görülmektedir. Bir çalgıyı icra edebilmek için nota, tablatür, işitsel ve görsel materyaller oldukça önemlidir (Kararoğlu, 2009). Bu durum ğretimi kolaylaştıran bir unsurdur. Özellikle MG'ye başlayacak olan yorum sahiplerinin nota, tablatür ve materyallere ihtiyaç duydukları gözlemlenmiştir. Klasik gitar ve gitar ailesinin diğer üyelerinin nispeten belli bir niceliksel ve niteliksel metodolojik materyal kapasitesine ulaştığı söylenebilir (Brettler, 2017). Fakat MG alanı ilgililerinin öğrenim süreçlerini nasıl bir metodoji ile başlatıp devam ettirecekleri, hangi etüt ve egzersizleri çalışmaları gerektiği hususunda sıkıntılar yaşadıkları anlaşılmaktadır. İlgililerin iyi yapılandırılmış bir metodolojiye, MG repertuvarına ve seviyelendirilmiş edisyonlara ihtiyaçları bulunmaktadır.

Her enstrüman için perde frekans bilgilerine sahip olmak önem taşır ve kişiye, müziğin türüne, makamsal tonal yapısına, tarihine, bağlı bulunulan ses sistemlerine ve ekollere göre perde frekans ayarlamaları değişiklik gösterir (Siedenburg vd., 2021). MG'ye başlayacak olan icracılar için ek perdelerin işlevi, ek perdelerin frekans bilgisi ve makamsal icralarda ek perdelerin konumları oldukça büyük önem taşımaktadır. Fakat yorum yapan kişiler, standart gitarlara ek perdeleri konumlandırmak istediklerinde bunu klavyenin hangi kısmına konumlandıracaklarına dair bilgilere ihtiyaç duymaktadırlar. MG'ye yeni başlayacak olan icracılar için henüz başlangıç seviyesinde ek perde konum bilgisi, frekans bilgisi ve ek perdelerin işlevlerinin tanıtılması ve açıklanması gerekmektedir.

Geçmişten günümüze kadar enstrümanlarda kullanılan tekniklerin sürekli gelişim ve değişim gösterdiği bilinmektedir (Montagu, 2017). MG'ye başlayacak olan kişiler için Bare kullanımı, bend tekniği ve klasik Türk müziği ve halk müziği icralarında tavır ve süslemelerin MG'ye nasıl aktarılacağı gibi teknik ve performansa dayalı bilgiler oldukça merak uyandırmakta aynı zamanda birçok öğrenme ihtiyacına işaret etmektedir. Teknik bilgiler ihtiyacına ilişkin öğrenme ihtiyaçların, daha çok standart gitarlarda kullanılan tekniklerin MG'de ek perdelerle nasıl uygulanacağı ile ilgili olduğu görülmektedir. Bu ihtiyaçlar, MG'de kullanılan tekniklere ilişkin bilgi eksikliği ile ilişkilidir. Çünkü MG'nin yapısından ve klavyedeki ek perdelerden dolayı teknik olarak kullanımı diğer gitar türlerine göre farklılık göstermektedir. MG

ilgililerinin henüz başlangıç aşamasında bu yönden bir bilgilendirilmeye ihtiyaçları olduğu anlaşılmaktadır

MG'ye ilişkin repertuvar potansiyeli yoğunluğu nicelik açısından yeterli değildir. Nota albümleri ve edisyonlar oldukça az sayıdadır. Mikrotonal nota dağılımı MG ile ilgilenenlerin sayısındaki artışla orantılı bir şekilde artmamıştır. MG nota yazım bilgisi konusundaki eksiklikler özellikle mikrotonal ses noktalarının hangi donanım işaretleri ile gösterileceği hususundadır. Türk müziğinde de segâh bölgesinde evc bölgesi oynak karakter sergilemektedir (Tura, 1988). Dolayısıyla perdelerin sabit bir noktası bulunmamakta ve kişiye ve üsluba göre değişmektedir. Bu yüzden, mikrotonların yazımında Çoğulun son metodundan (Çoğulu, 2023) istifade edilerek çift oklu natürel tercih edilmiştir.

Öğretim materyalleri arasında edisyonların sayısı oldukça azdır. Bu nedenle öğretim sürecinde kullanılacak olan dağar da kısıtlıdır. Öğretim sürecinde kullanılacak kolay, çok kolay, orta, zor, çok zor gibi öğrenci seviyesine göre notaya alınmış edisyonlara ihtiyaç vardır. Her bir eserin de bu şekilde seviyelendirilmiş edisyonları çok sayıda bulunmamaktadır. Bu nedenle bu çalışmada türküler başlangıç seviyesinde kolay ve çok kolay şeklinde seviyelendirilmiş her türkü için bir edisyon hazırlanmıştır. MG için bir edisyon hazırlama sürecinde hangi armonik ve kurallara göre düzenlerinin belirlenmesi gerekmektedir.

MG bilinen klasik gitarlardan farklı bir ses tınısına sahip değildir ve aynı teknikler MG'de de kullanılabilir. Dolayısıyla hazırlanan edisyonların belirli tekniklere odaklanan bir nitelik taşıması önemlidir (Hevner, 1936). Bu araştırmada da her bir eser bir veya birden fazla tekniğe odaklanarak yazılmıştır. Araştırmanın yorumların analiziyle belirlenen öğrenme ihtiyaçlarının bazılarının çözümüne dönük seviyelendirilmiş belirli tekniklere odaklanmış ve edisyonlar hazırlanmıştır. Edisyonun hazırlanış sürecinde ilk olarak ek perdelerin nereye konumlandırılacağı, nasıl bir notasyon kullanılacağı, çok seslilik düzenlemesinin hangi model ve yaklaşımlar doğrultusunda yapılabileceği hususlarında zorluklar yaşanmıştır. Mevcut örnek sayısının oldukça az olması, süreci zorlaştıran bir diğer etken olmuştur.

Türk müziğinde bir perdenin sabit bir frekansı bulunmadığından bir perde farklı frekanslara sahip olabilmektedir (Akkoç, 2003). Türk müziğinde bu ahenklerle açıklanmaktadır (Bozkurt vd., 2010). Bu süreçteki edisyonlarda sol=rast mansur ahengi

tercih edilmiştir. Bunun sebebi mevcut Türk müziği notasyonlarının büyük çoğunluğunun bu ahenkte yazılmış olmasıdır. Bu çalışmada bu tercihin diğer sebebi de örneklem olan seçilen türkülerin Ali Ufki'nin MSS'de farklı ahenkte yazılmasına rağmen (Elçin, 1976), Hakan Cevher'in doktora tezinde mansur ahenkte yazılmış (Cevher, 1995) ve bu ahenk tercih edilmiş olmasıdır. MG öğrenme sürecinde ilk aşamalarında birçok zorluğu bulunduğu yazılı materyallerde yaygın olarak bilinen ve kullanılan bir ahenk tercih edilmiştir. Araştırmanın bu kısmı aynı zamanda çok sesli edisyon düzenleme sürecinde uzman grubunun da görüşlerinin de alındığı bir yaratım süreci betimlemekte ve bu nedenle işbirlikli kompozisyon sürecini de örneklemlemektedir.

Araştırma, MG'nin öğrenme problemlerine dönük YouTube platformundaki kullanıcıların ihtiyaçları çerçevesinde ışık tutmayı amaçlamıştır. Araştırmada çalışma grubunun MG öğrenimi ve MG'ye ilişkin genel bilgi ihtiyaçlarını sunduğu görülmüştür. MG çalgısının sosyal medya platformları aracılığıyla öğretimine ilişkin literatürün sayıca az olması, araştırmada elde edilen verilerin çok boyutlu tartışılmasını zorlaştırmıştır. Sonraki araştırmacılar için MG öğrenimine ilişkin üretilecek işitsel, görsel ve basılı materyal üretimi önerilir. MG için yeni materyaller oluşturularak bir eğitim süreci planlanmasına ve bir eğitim öğretim ortamı yaratılmasına ilişkin yeni çalışmalar ortaya koymak gerekmektedir. MG icrası ve genel ve teorik bilgiler hakkında daha detaylı materyaller hazırlanarak sayıları arttırılmalıdır. Araştırma sonuçları, MG ile ilgili içerik üreten farklı YouTube kanalları ya da Instagram, Facebook vb gibi farklı sosyal medya platformlarından elde edilecek verilerle hazırlanmış MG ile ilgili çalışmaların sonuçları ile kıyaslanmalıdır. Bu doğrultuda araştırma farklı YouTube ve sosyal medya kanallarında MG ile ilgili videolar incelenebilir, yorumcular ve icracılarla görüşmeler yapılarak daha güvenilir veriler elde edilebilir. MG öğrencilerinin ihtiyaçlarına dönük paylaşımlar yapan içerik üreticilerinin çalışma grubunu oluşturacağı sonraki araştırmalarla konu çok yönlü bir şekilde irdelenebilir.

KAYNAKÇA

- Acet R. C., Başar, B., Coğulu, T., Coğulu, A., Italia, T. & Keser, S. (2022). New Additions to the Guitar Family: Lego and Automatic Microtonal Guitars. *Musicologist*, 6(1), 26-41.
- Addeo, F., Paoli, A. D., Esposito, M. & Bolcato, M. Y. (2019). Doing Social Research on Online Communities: The Benefits of Netnography. *Athens Journal of Social Sciences*, 7(1), 9-38.
- Ader, L. (2009). Microtonal Storm and Stress: Georgy Rimsky-Korsakov and Quarter-Tone Music in 1920s Soviet Russia1. *Tempo*, 63(250), 27-44.
- Adıgüzel Sala, B. (2024). *Türkiye'nin Halk Müziği Makamlarındaki Mikroton İçeren Dizilerin Klasik Gitara Uygulanması ve Armonizasyonu*. (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sivas.
- Akkoç, C. (2003). Non-Deterministic Scales Used in Traditional Turkish Music. *Journal of New Music Research*. 31(4), 1-19.
- Alakavuklar, A. O. (2020). *A Lecture Recital With a Comprehensive Study on the Contributions to Contemporary Classical Guitar Repertoire by Foreign Classical Guitar Arranger-Composers Who Lived in Turkey and Were Influenced by Turkish Music*. (Unpublished PhD Thesis). Indiana University, Indiana.
- Anderson, T. (2004). Teaching in an online learning context. In *Theory and practice of online learning*, (pp.273-294). Canada: Marquis Book Printing
- Atmaca, E. & Gerekten, S. E. (2023). Learning Needs of Amateur Bağlama Students: A Netnographic Analysis on The Basis of YouTube Experiences. *Cumhuriyet Uluslararası Eğitim Dergisi*, 12(3), 760-776.
- Aziona, C. M., & Nhedzi, A. (2021). The Digital Divide and Higher Education Challenge With Emergency Online Learning: Analysis of Tweets In The Wake of The COVID-19 Lockdown. *Turkish Online Journal of Distance Education*, 22(4), 164-182.
- Bartl, M., Kannan, V. K. & Stockinger, H. (2016). A Review And Analysis of Literature on Netnography Research. *International Journal of Technology Marketing*, 11(2), 165-196
- Benetos, E., & Holzapfel, A. (2013). Benetos, E. & Holzapfel, A. (2013). *Automatic Transcription of Turkish Makam Music*. (Date of Access: 10.01.2024).
- Berelson, B (1952) *Content Analysis in Communication Research*, Glencoe: Free Press.
- Bjørn Fongaard. (2019, January 13). Kontinuitet [YouTube Video]. https://www.youtube.com/watch?v=m4x_fWILVBg&list=OLAK5uy_nOsdH3l138z3q0m-tmxPqpSRUlyDU-Nxc&index=2&ab_channel=Bj%C3%B8rnFongaard-Topic (Erişim Tarihi: 07.11.2023).
- Boyden, D. D. (1951). Prelleur, Geminiani, and Just Intonation. *Journal of the American Musicological Society*, 4(3), 202-219.
- Bozkurt, B., Savacı, F. A. ve Karaosmanoğlu, M. K. (2010). *Klasik Türk Müziği Kayıtlarının Otomatik Olarak Notaya Dökülmesi ve Otomatik Makam Tanıma*. <https://gcris.iyte.edu.tr/handle/11147/13132>, (Erişim Tarihi: 25.01.2024)
- Brendan Byrnes. (2018, May 28). Microtonal Guitar - "Piece for Two 22 EDO Electric Guitars" [YouTube Video]. https://www.youtube.com/watch?v=35ZTvwQG-oA&ab_channel=BrendanByrnes (Erişim Tarihi: 07.11.2023).
- Brettler, G. (2017). *The Impact of Print Technology on the Early Guitar Repertoire*. (Unpublished PhD Thesis). Tel-Aviv University, Tel-Aviv.

- Burnard, P. (2006). Telling Half the Story: Making Explicit The Significance of Methods and Methodologies in Music Education Research. *Music Education Research*, 8(2), 143-152.
- Music. *Perspectives of New Music*, 4(1), 1-13.
- Carter, E. (1965). Expressionism and American Music. In *Expressionism in Music* (Ed. by H. H. Carter), 1-13. New York: Dover Publications.
- Boyd, D. (2008). Response to Christine Hine. *How Can Qualitative Internet Researchers Define The Boundaries of Their Projects* (2nd ed.). Guildford: SAGE.
- Cartwright, D.P. (1953). Analysis of Qualitative Material. In *Research Methods in the Behavioral Sciences*, (2nd ed.) (pp. 421-470). New York: Holt, Rinehart and Winston.
- Castilla-Ávila, A. (2021). Microtonal Scordatura in the Guitar Works of A. Castilla-Ávila (1996-2021). *Revista Vórtex*, 9(3).
- Castilla-Ávila, A. (2023). New Sounds on The Guitar. *The 21st Century Guitar*, 1(1), 6.
- Cebeci, G. ve Esen, S. K. (2016). Netnografi Yöntemi Kullanılarak Arabesk ve Türk Sanat Müziği Sanat Topluluklarının İncelenmesi. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 18(1), 129-142.
- Cevher, M. H. (1995). *Ali Ufkî Bey ve Hâzâ Mecmûa-i Sâz ü Söz 'Transkripsiyon, İnceleme'*. (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.
- Ceviz, B. ve Albuz, A. (2020). Özengen Klasik Gitar Eğitiminde Öğretim Programına Yönelik İhtiyaç Analizi. *EKEV Akademi Dergisi*, (84), 117-142.
- Chadwin, D. J. (2019). *Applying Microtonality to Pop Songwriting: A Study of Microtones in Pop Music*. (Unpublished PhD Thesis). University of Huddersfield, Huddersfield.
- Chow, S. M. Y. (2019). Redefining Essence: Tuning and Temperament of Chinese Traditional Music. In *Of Essence and Context: Between Music and Philosophy* (pp.255-267). New York: Springer Press.
- Cotter, A. & Oldham, M. (2018). An Evaluation of Active Learning Through Teamwork Activities in Tertiary Education. In *ICERI2018 Proceedings*, 5379-5382.
- Crabtree, B. F. & Miller, W. L. (1999). *Doing Qualitative Research*. Berlin: Sage Publications.
- Crawford, R. (2013). Evolving Technologies Require Educational Policy Change: Music Education For the 21st Century. *Australasian Journal of Educational Technology*, 29(5).
- Çak, Ş. E. (2018). Geleneksel İran Müziğinde Kullanılan Formlar, Çalgılar ve Kültürel Etkileşim. *Ahenk Müzikoloji Dergisi*, (3), 44-65.
- Çil, İ. (2018). *Geleneksel Türk Müziğinin Flüt ile İcrasında İleri Flüt Tekniklerinden 'Mikroton Sesler ve Perde Bükme' Kullanımı*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ordu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ordu.
- Çildan, C., Ertemiz, M., Tumuçin, H. K., Küçük, E., ve Albayrak, D. (2012). Sosyal Medyanın Politik Katılım ve Hareketlerdeki Rolü. *Akademik Bilişim*, 3(1), 1-9.
- Çomu, T. (2014). Web İçeriklerinin Metin Temelli Çözümlemesi. *İçinde; Yeni Medya Çalışmalarında Araştırma Yöntem ve Teknikleri* (ss. 31- 92). İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
- Çoğulu, T. (2011). Mikrotonal Gitar Müziği. *Porte Akademik Müzik ve Araştırmaları Dergisi*, 1(2), 424- 427.
- Çoğulu, T. ve Beşiroğlu, Ş. Ş. (2013). Klasik Gitarda Çağdaş Teknikler. *Porte Akademik: Journal of Music & Dance Studies*, 8, 250.
- Çoğulu, T. (2018). El-Kindî'nin Ud Perde Değerlerinin Gitara Uygulanması ve Enis Gümüş'ün 'El-Kindî' Eserinin Analizi. *Ahenk Müzikoloji Dergisi*, (3), 32-43.

- Çoğulu, T. (2023). *Mikrotonal Gitar Metodu 1*. Ankara: Kitapol.
- David Fiuczynski. (2021, March 16). Micro moonring chords [YouTube Video].https://www.youtube.com/watch?v=eFIhQBm7zj8&ab_channel=DavidFiuczynski (Erişim Tarihi: 07.11.2023).
- Dedeoğlu, Y. (2019). *Çağdaş Flüt Eserlerinde Mikrotonal Yaklaşımlar*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Yıldız Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Diep, A. N., Zhu, C., Cocquyt, C., De Greef, M., Vo, M. H. & Vanwing, T. (2019). Adult Learners' Needs in Online and Blended Learning. *Australian Journal of Adult Learning*, 59(2), 223-253.
- Domínguez Figaredo, D., Beaulieu, A., Estalella, A., Cruz, E., Schnettler, B., & Read, R. (2007). Virtual ethnography. In *Forum: Qualitative Social Research* 8(3).
- Elçin, Ş. (Ed.). (1976). *Mecmua-i Saz ü Söz-Tıpkı Basım*. İstanbul: Millî Eğitim Basım Evi.
- Emre Ünlenen. (2021, June 19). Sarı Gelin - Mikrotonal Gitar [YouTube Video].https://www.youtube.com/watch?v=TY_PzxY7TNc&ab_channel=Emre%C3%9Cnlenen (Erişim Tarihi: 07.11.2023).
- Eren, O. & Güven, U. Z. (2022). Microtonal Guitar Culture in Turkey. *Musicologist*, 6(1), 1-25.
- Eren, B. ve Sağlam, A. (2009). Bursa İli Anaokullarında Yürütülen Müzik Eğitimine Yönelik Temel İhtiyaçların Tespiti ve Değerlendirilmesi. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 29(3), 575-599.
- Erkin Koray Official. (2017, May 7). Erkin Koray - Estarabim & Fesuphanallah (Live @ Jolly Joker Ankara, 2013) [YouTube Video].https://www.youtube.com/watch?v=1d8hQQk6y_g&ab_channel=ErkinKorayOfficial (Erişim Tarihi: 07.11.2023).
- Eysenbach, G. & Köhler, C. (2002). How do Consumers Search for and Appraise Health Information on the World Wide Web? Qualitative Study Using Focus Groups, Usability Tests, and In-Depth Interviews. *BMJ*, 324(7337), 573-577.
- Uslu, F. ve Demir, E. (2023). Nitel Bir Veri Toplama Tekniği: Derinlemesine Görüşme. *Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 40(1), 289-299.
- Fiore, G. (2012). Reminiscence, Reflections, and Resonance: The Just Intonation Resophonic Guitar and Lou Harrison's Scenes from Nek Chand. *Journal of the Society for American Music*, 6(2), 211-237.
- FreeNoteMusic. (2010, June 10). Jon Catler, 12-Tone Ultra Plus Guitar, PART II, FOOTSTEPS, 6/20/10 [YouTube Video].https://www.youtube.com/watch?v=MU27AhOuwSE&ab_channel=FreeNoteMusic (Erişim Tarihi: 07.11.2023).
- Forkert, A. (2020). Microtonal Restraint. *Journal of the Royal Musical Association*, 145(1), 75-118.
- Garcia, A. C., Standlee, A. I., Bechkoff, J. & Cui, Y. (2009). Ethnographic Approaches to the Internet and Computer-Mediated Communication. *Journal of Contemporary Ethnography*, 38(1), 52-84.
- Gereken, S. E., Şengün, E. & Atmaca, E. (2023). Undergraduate Students in Vocational Music Education's Using Social Media to Improve Their Instrument Playing Skills. *Türk Akademik Yayınlar Dergisi (TAY Journal)*, 7(3), 873-901.
- Grant, J. (2002). Learning Needs Assessment: Assessing the Need. *BMJ*, 324(7330), 156-159.
- Güray, C. (2012). Bin Yılın Mirası Makamı Var Eden Döngü Edvar Geleneği. İstanbul: Pan Yayıncılık.

- Gürel, M. (2021). Anadolu Edvar Geleneği Yaklaşımıyla Makamı Oluşturan Temel İlke ve Öğeler, Hicaz Perde Düzeninden Doğan Otuz Yedi Makam. *İdil Sanat ve Dil Dergisi*, 10(85), 1376-1409.
- Hallam, S. (2002). Musical Motivation: Towards a Model Synthesising the Research. *Music Education Research*, 4(2), 225-244.
- Hasegawa, R. (2019). Explorations of Equal-Tempered Microtonality. *Circuit*, 29(2), 99-102.
- Hevner, K. (1936). Experimental Studies of the Elements of Expression in Music. *The American Journal of Psychology*, 48(2), 246-268.
- Hornbostel, E. M. & Curt S. (1992). "Classification of Musical Instruments. In *Ethnomusicology: An Introduction* (1rd ed.) (pp. 444-461). London: Macmillan.
- Howard, P. N. (2002). Network Ethnography and the Hypermedia Organization: New Media, New Organizations, New Methods. *New Media & Society*, 4(4), 550-574.
- Janis, I. L. (1949). The Problem of Validating Content Analysis. In *The Language of Politics: Studies in Quantitative Semantics* (2rd) (pp. 55-82). New York: Sage Publications.
- Kahn R. L. (1983). *The Dynamics of Interviewing*. Florida: Robert E. Krieger Publishing Company.
- Kalender, C. ve Barış, D. A. (2022). Tamperemanın Tarihçesine Kısa Bir Bakış. *Sanat ve Tasarım Dergisi*, 12(1), 331-346.
- Kamal Musallam. (2020, May 26). Kamal Musallam - Song For Mousa (Official Music Video) [TEASER 1] [YouTube Video]. https://www.youtube.com/watch?v=IpNkvSajNCg&ab_channel=KamalMusallam (Erişim Tarihi: 07.11.2023).
- Kararoğlu, C. F. (2009). *Profesyonel Keman Eğitiminde Başlangıç Seviyesindeki Metotlar ile Yöntem ve Tekniklerin İncelenmesi*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Karaosmanoğlu, M. K. (2017). *Müzik Aritmetiği ve Ses Sistemleri*. (1. Basım). İstanbul: İTÜ Vakfı Yayınları.
- Kartomi, M. J. (1990). *On concepts and classifications of musical instruments*. Chicago: University of Chicago Press.
- Kasap, E. (2021). *Mikrotonal Gitarda Makamsal Müziğin Çokseslendirilmesine İlişkin Yaklaşımlar*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ordu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ordu.
- Kaya, M., Steffens, P., Hearn, G. & Graham, P. (2010). How Can Entrepreneurial Musicians Use Electronic Social Networks to Diffuse Their Music. In; *Proceedings of the 7th AGSE International Entrepreneurship Research exchange*, 679-691.
- Keislar, D. (1987). History and Principles of Microtonal Keyboards. *Computer Music Journal*, 11(1), 18-28.
- KEXP. (2017, May 23). King Gizzard & The Lizard Wizard - Sleep Drifter (Live on KEXP) [YouTube Video]. https://www.youtube.com/watch?v=U72rbtrufws&ab_channel=KEXP (Erişim Tarihi: 07.11.2023).
- Kılıç, S. T. (2022). Çağdaş Dönem Avangart Trombon Tekniklerinin Kullanımı ve İcrası Üzerine Bir Analiz. *Rast Müzikoloji Dergisi*, 10(3), 395-412.
- Koçer, Ö. (2013). Program Geliştirmenin İlk Basamağı: Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde İhtiyaç ve Durum Analizi. *Eğitim ve Bilim*, 38(169).
- Koh, J. H. L., Daniel, B. K. & Greenman, A. C. (2023). Adaptiveness for Online Learning: Conceptualising 'Online Learning Dexterity' from Higher Education Students' Experiences. *New Zealand Journal of Educational Studies*, 58(2), 379-397.

- Koutsoupidou, T. (2014). Online Distance Learning and Music Training: Benefits, Drawbacks and Challenges. *Open Learning: The Journal of Open, Distance and e-Learning*, 29(3), 243-255.
- Kozinets, R. V. (2002). The Field Behind the Screen: Using Netnography For Marketing Research in Online Communities. *Journal of marketing research*, 39(1), 61-72.
- Kozinets, R. V. (2019). *Netnography The Essential Guide to Qualitative Social Media Research*. California: SAGE.
- Kozinets, R. V. (2010). *Netnography Doing Ethnographic Research Online*. London: SAGE.
- Kulavuz, O. D. & Vásquez, C. (2013). Reconceptualising Fieldwork in a Netnography of Anonline Community of English Language Teachers. *Ethnography and Education*, 8(2), 224-238.
- Kvale, S. (1996). *Inter Views: An Introduction to Qualitative Research Interviewing*. Thousand Oaks: Sage Publications.
- Lindley, M. (1984). *Lutes, Viols, and Temperaments*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Lindley, M. (1990). An Historical Survey of Meantone Temperaments to 1620. *Early Keyboard Journal*, (8), 1-29.
- Lubenow, M. & Meyn, J. P. (2006). Musician's and Physicist's View on Tuning Keyboard Instruments. *European journal of physics*, 28(1), 23.
- Lysdahl, A. J. K. (2004). Eivind Groven's Pure-Puned Organ: Past and Future. *Fontes Artis Musicae*, 51(2) 199-216.
- Mac Erlaine, S. (2009). *Microtonality as an Expressive Device: An Approach for the Contemporary Saxophonist*. (Master Thesis). Technological University, Dublin.
- Marcheschi, D. A. (2021). *Signal to Noise: Harmonic Temperaments and Patterns of Interference* (Master Thesis). The City University of New York, New York.
- Marshall, C. & Rossman, G. B. (Eds.). (2014). *Designing Qualitative Research*. New York: SAGE.
- McClay, A. M. (2014). *Geometry and Tonal Music: A Mathematical and Musical Analogy in Microtonal Systems*. (Unpublished PhD Thesis). Appalachian State University, Boone.
- Meffen, J. (1973). *The Temperament of Keyboard Instruments in England During the Late Sixteenth and Early Seventeenth Centuries* (Unpublished PhD Thesis). Durham University, Durham.
- Merriam, S. B. & Grenier, R. S. (2019). *Qualitative Research in Practice: Examples for Discussion and Analysis*. San Francisco: Jossey-Bass Press
- Microtonal Guitar- Tolgahan Çoğulu. (2017, Mart 13). Celil Refik Kaya- Microtonal Guitar [YouTube Video]. https://www.youtube.com/watch?v=wLPVFkPTWZY&ab_channel=MicrotonalGuitar-Tolgahan%C3%87o%C4%9Fulu (Erişim Tarihi: 07.11.2023).
- Microtonal Guitar - Tolgahan Çoğulu. (2018, August 24). Mikrotonal Gitar'ın Tarihi [YouTube Video]. https://www.youtube.com/watch?v=nykrO2w-wbo&ab_channel=MicrotonalGuitar-Tolgahan%C3%87o%C4%9Fulu (Erişim Tarihi: 07.11.2023).
- Microtonal Guitarist. (2019, December 26). Demo piece for utonal just intonation guitar: Ron Sword, Microtonal Guitarist [YouTube Video]. https://www.youtube.com/watch?v=dHLG5dAlfaA&ab_channel (Erişim Tarihi: 07.11.2023).

- Microtonal Guitar - Tolgahan oğulu. (2020, Haziran 15). Küçük Su'da Gördüm Seni - Tanburi Mustafa avuş - Arr. Alper Yakın - Mention Award - 4th Microtonal [YouTube Video]
https://www.youtube.com/watch?v=Gsp22El2dag&ab_channel=MicrotonalGuitar-Tolgahan%C3%87o%C4%9Fulu (Erişim Tarihi: 07.11.2023).
- Microtonal Guitar - Tolgahan oğulu. (2021, Haziran 23). 1st Prize Winner - Groovy Hüseyini by Hakan Görener - 5th Microtonal Guitar Competition [YouTube Video]
https://www.youtube.com/watch?v=2OwpXl63xx0&ab_channel=MicrotonalGuitar-Tolgahan%C3%87o%C4%9Fulu (Erişim Tarihi: 07.11.2023).
- Microtonal Guitar - Tolgahan oğulu. (2021, Haziran 27). Kyde Sabah - Cinen Tanrıkorur - Arr. Celil Refik Kaya- Microtonal Guitar [Video] YouTube.
https://www.youtube.com/watch?v=XGEKXXvBLxw&ab_channel=MicrotonalGuitar-Tolgahan%C3%87o%C4%9Fulu (Erişim Tarihi: 07.11.2023).
- Miles, M. B. & Huberman, A. M. (1994). *Qualitative Data Analysis: An expanded Sourcebook*. London: SAGE.
- Montagu, J. (2017). How Music and Instruments Began: A Brief Overview of The Origin and Entire Development of Music, From Its Earliest Stages. *Frontiers in Sociology*, 2(8).
- Narushima, T. (2017). *Microtonality and the Tuning Systems of Erv Wilson*. London: Routledge.
- Neilhaverstick. (2011, December 14). Neil Haverstick "Birdwalk" YouTube [Video]..
https://www.youtube.com/watch?v=i1110fgsIFo&ab_channel=neilhaverstick (Erişim Tarihi: 07.11.2023).
- Nielsen, M. (2003). *Microtonal Systems and Guitar Composition*. (Master Thesis). Dublin Institute of Technology School of Physics, Dublin
- Noy, C. (2008). Sampling Knowledge: The Hermeneutics of Snowball Sampling in Qualitative Research. *International Journal of social Research Methodology*, 11(4), 327-344.
- nertrk, C. (2015). 20. Yzyıl Mziğinde ne ıkan Flüt Tekniklerinin İncelenmesi ve Oluşabilecek Sorunlarla İlgili İcracı ve Bestecilere Tavsiyeler. *Afyon Kocatepe Üniversitesi Akademik Müzik Araştırmaları Dergisi*, 1(1), 1-18.
- Özbaş-Anbarlı, Z. (2020). Dijital Etnografi: Dijital Uzamı Anlamak İçin Bir Yöntem. *Global Media Journal: Turkish Edition*, 10(20).
- zblk, T. ve Dursun, Y. (2015). Pazarlama Araştırmalarında Paradigmal Dönüşüm ve Etnografinin Dijital Evrimi: Netnografi. *Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, (46), 227-247.
- zkan, S. B. ve Dönmez, B. M. (2014). Türkiye'de Gitar Pratiklerinde Anadolu Müziksel ğelerinin Kullanılması Süreci zerine Sosyo-Kültürel Bir Araştırma. *Sosyal Bilimler Dergisi*, 5(17), 128-162.
- Öztürk, O.M (2022). Anadolu Müziği: Yeni Bir Disiplin İçin Mzikolojik Bir ereve. *Anadolu Mzik Kltrleri Dergisi*. 9-45.
- Palinkas, L. A., Horwitz, S. M., Green, C. A., Wisdom, J. P., Duan, N. & Hoagwood, K. (2015). Purposeful Sampling for Qualitative Data Collection and Analysis in Mixed Method Implementation Research. *Administration and Policy in Mental Health and Mental Health Services Research*, (42), 533-544.
- Parncutt, R. & Cohen, A. J. (1995). Identification of Microtonal Melodies: Effects of Scale-Step Size, Serial Order and Training. *Perception & Psychophysics*, 57(6), 835-846.
- Patton, M. Q. (1987). How to Use Qualitative Methods in Evaluation. London: Sage.

- Patton, M. Q. (2002). *Qualitative research and evaluation methods* (3rd ed). Thousand Oaks, CA: Sage Publications.
- Perković, I., Ranković, S. & Jović, M. (2019). Possibilities of Netnographic Research of YouTube Users Interested in Serbian Musicial Heritage. *Papers in Ethnology and Anthropology*, 30(19), 55-72.
- Perks, R. (2022). *Slap 19 (for Solo Microtonal Classical Guitar)*. <https://kar.kent.ac.uk/95416/> (Erişim Tarihi: 02.01.2024).
- Perlado Lamo de Espinosa, I., Muñoz Martínez, Y. & Torrego Seijo, J. C. (2021). Students With Special Educational Needs and Cooperative Learning in The Ordinary Classroom: Some Learnings From Teaching Practice. *Journal of Research in Special Educational Needs*, 21(3), 211-221.
- Pollard, J. V. (1985). *Tuning and Temperament in South Germany to The End of The Seventeenth Century*. (Unpublished PhD Thesis). University of Leeds, Department of Music. Leeds.
- Prior, D. D. & Miller, L. M. (2012). Webethnography: Towards a Typology for Quality in Research Design. *International Journal of Market Research*. 54 (4), 505-520.
- Punch, K. F. (2005). *Sosyal Araştırmalara Giriş* (Çev: Bayrak D., Arslan H. B. ve Z. Akyüz) Ankara: Siyasal Kitabevi.
- Rende, E. ve Sağer, T. (2022). Güzel Sanatlar Liseleri Çalgı Toplulukları Dersi 2016 Öğretim Programlarına (Batı Müziği-THM-TSM) Yönelik İhtiyaç Analizi. *Motif Akademi Halkbilimi Dergisi*, 15(40), 1323-1342.
- Sachs, C. (1914). Die Hornbostel-Sachs'sche Klassifikation der Musikinstrumente. *Die Naturwissenschaften*. 2(51) 1056-1059.
- Sachs, C. (2012). *The History of Musical Instruments*. New York: Courier Corporation.
- Schneider, J. (1985). *The Contemporary Guitar* (Vol. 5). London: University of California Press.
- Schneider, J. (2015). The Microtonal Guitars of Harry Partch. *Soundboard Scholar*, 1(1), 5.
- Schneider, J. (2023). *21st Century Guitar: Evolutions and Augmentations*. <https://www.torrossa.com/en/resources/an/5397608#page=22> (Erişim Tarihi: 02.01.2024).
- Siedenburg, K., Jacobsen, S. & Reuter, C. (2021). Spectral Envelope Position and Shape in Sustained Musical Instrument Sounds. *The Journal of the Acoustical Society of America*, 149(6), 3715-3726.
- Solmaz, B., Tekin, G., Herzem, Z. ve Demir, M. (2013). İnternet ve Sosyal Medya Kullanımı Üzerine Bir Uygulama. *Selçuk İletişim*, 7(4), 23-32.
- SoundSCAPEfestival. (2016, July 3). Peter Moran- Enharmonic Harmonics [YouTube Video]. https://www.youtube.com/watch?v=sBApk6JoYcQ&ab_channel=soundSCAPEfestival (Erişim Tarihi: 07.11.2023).
- Stefan Gerritsen. (2018, July 15). Guardame las Vacas, Luys de Narvaez. Stefan Gerritsen, 31-tone guitar [YouTube Video]. https://www.youtube.com/watch?v=0S33Z1X399o&ab_channel=stefangerritsen (Erişim Tarihi: 07.11.2023).
- Stefanija, L. & Stanevičiūtė, R. (2020). *Microtonal Music in Central and Eastern Europe*. Slovenia: Ljubljana University Press, Faculty of Arts.
- Stoess, H. (1987). *History of Tuning and Temperament*. http://terryblackburn.us/music/temperament/Tuning_Handout.pdf (Erişim Tarihi 10.01.2024).

- Şahin, H. (2006). Eğitim Programı Geliştirme Sürecinde Önemli Bir Aşama: İhtiyaç Belirleme. *Tıp Eğitimi Dünyası*, 22(22), 1-9.
- Şahin, Ş., Ökmen, B., Boyacı, Z., Kılıç, A. ve Adıgüzel, A. (2018). Eğitim Programları ve Öğretim Yüksek Lisans Programı İhtiyaç Analizi. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, (3), 502-511.
- Tejada, J. & Spain, V. (2009). Hearing Music Notation Through Music Score Software: Effects on Students Music Reading and Writing. *International Journal of Learning*, 16(6), 17-32.
- Tura, Y. (1988). *Türk Mûsikîsinin Mes' eleleri*. İstanbul: Pan Yayıncılık.
- Tüzel, B. (2022). Ebru Sanatı Geleneğine İlişkin Netnografik Bir Analiz: YouTube’da Koruma ve Aktarım. *Milli Folklor*, 17(133), 207-221.
- Ünlenen, E. (2023). The Microtonal Guitar: Türkiye’s Segovia Moment. *Rast Müzikoloji Dergisi*, 11(4), 589-602.
- Yavuz, B. ve Toprakçı, E. (2021). Covid-19 Pandemisi Sebebiyle Okulların Uzaktan Öğretim Yapması ile İlgili İnternet Forumlarında Paylaşılan Görüşler. *Karaelmas Eğitim Bilimleri Dergisi*, 9(1), 120-139.
- Zeren, A. (1997). *Müzik Fiziği* (İkinci Baskı). İstanbul: Pan Yayıncılık.
- Waeldaouofficial. (2017, October 26). The Awakening- Playthrough- Wael DAOU [YouTubeVideo].https://www.youtube.com/watch?v=Id7BI8LhUTE&ab_channel=waelaouofficial (Erişim Tarihi: 07.11.2023).

EKLER

T.C.
AFYON KOCATEPE ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL VE BEŞERİ BİLİMLERİ BİLİMSEL ARAŞTIRMA VE YAYIN ETİĞİ KURULU KARARLARI

TOPLANTI SAYISI:05

KARAR TARİHİ: 12.04.2023

KARAR 2023/129

Üniversitemiz Devlet Konservatuvarı öğretim elemanı Dr. Öğr. Üyesi Sami Emrah GEREKTEN tarafından yürütülen (Diğer Araştırmacılar: Emre ŞENGÜN), "Ayarlanabilir Mikrotonal Gitar Dönük Algılar, Öğrenme İhtiyaçları ve Başlangıç Seviyesi Öğretimi İçin Bir Öğretim Modeli" başlıklı yüksek lisans tezi kapsamında kullanılacak veri toplama araçlarının, etik açıdan sakıncalı olmadığına, katılanların oy birliği ile karar verildi.

ASLI GİBİDİR

e-imzalıdır

Prof. Dr. İsa SAĞBAŞ

Sosyal ve Beşeri Bilimleri Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurul Başkanı

T.C.
AFYON KOCATEPE ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL VE BEŞERİ BİLİMLERİ BİLİMSEL ARAŞTIRMA VE YAYIN ETİĞİ KURULU KARARLARI

TOPLANTI SAYISI:18

KARAR TARİHİ: 20.12.2023

KARAR 2023/340

Üniversitemiz Devlet Konservatuvarı öğretim elemanı Dr. Öğr. Üyesi Sami Emrah GERKİTEN tarafından yürütölen (Diğer Araştırmacılar: Emre ŞENGÖN), "Mikrotonal Gitarla İlişkin Öğrenme İhtiyaçlarının Belirlenmesi ve Başlangıç Seviyesi İçin Bir Repertuvar Önerisi" başlıklı yüksek lisans tezi kapsamında kullanılacak veri toplama araçlarının, etik açıdan sakıncalı olmadığına, katılanların oy birliği ile karar verildi.

ASLI GİBİDİR

e-imzalıdır

Prof. Dr. Mustafa GÜLER

Sosyal ve Beşeri Bilimleri Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurul Başkanı

MİKROTONAL GİTARA İLİŞKİN ÖĞRENME İHTİYAÇLARININ BELİRLENMESİ VE BAŞLANGIÇ SEVİYESİ İÇİN BİR REPERTUVAR ÖNERİSİ

ORJİNALLIK RAPORU

% 2	% 1	% 0	% 0
BENZERLİK ENDEKSİ	İNTERNET KAYNAKLARI	YAYINLAR	ÖĞRENCİ ÖDEVLERİ

BİRİNCİL KAYNAKLAR

1	dergipark.org.tr İnternet Kaynağı	<% 1
2	docplayer.biz.tr İnternet Kaynağı	<% 1
3	www.researchgate.net İnternet Kaynağı	<% 1
4	Submitted to The Scientific & Technological Research Council of Turkey (TUBITAK) Öğrenci Ödevi	<% 1
5	redfame.com İnternet Kaynağı	<% 1
6	acikerisim.aku.edu.tr İnternet Kaynağı	<% 1
7	KAHRAMANOĞLU, Recep, TİRYAKİ, Esra Nur and CANPOLAT, Murat. "İlkokula Yeni Başlayan 60-66 Ay Grubu Öğrencilerin Okula Hazır Oluşları Üzerine İnceleme", Kastamonu Üniversitesi, 2015.	<% 1

